

Sinteza obiecțiilor și propunerilor

la proiectul Hotărârii ANRE privind modificarea Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate de producere a energiei electrice de către centralele de termoficare urbane și tarifelor pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 396/2019

Nr.	Participant la avizare	Conținutul pct. din proiect	Redacția propusă de instituția care a prezentat avizul	Argumentele privind acceptarea sau respingerea propunerii
5, 7), 8)-11)	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	„7) asigurarea includerii în prețurile și tarifele reglementate a cheltuielilor minime necesare, justificate, nediscriminatorii, transparente, bazate pe performanță, pe randamente de producție a energiei în creștere, pe criterii obiective și o rată rezonabilă de rentabilitate.”	"Termoelectrica" S.A. își exprimă dezacordul referitor la prevederile date și menționăm că modificările propuse sunt contrare principiilor economice, bunelor practici din alte țări și distructive pentru sectorul termoeenergetic și solicită respectuos reformularea integrală a acestora cu indicarea criteriilor clare și exhaustive privind "criteriile de determinare a costurilor minime necesare și justificate la calculul și aprobarea prețurilor și tarifelor pentru activitățile reglementate", dar nu indicarea unor principii teoretice interpretabile și inaplicabile pentru sectorul termoeenergetic care vor conduce la excluderea și neacceptarea cheltuielilor strict necesare pentru asigurarea bunei desfășurări a activităților de producere a energiei electrice, producere, distribuție și furnizare a energiei termice. Astfel, referitor la propunerea de completare a punctului 5, subpunctul 7) referitor la acceptarea cheltuielilor cu sintagma "minime" și sintagma "pe randamente de producție a energiei în creștere", precum și criteriile incluse la subpunctele 8) 9), 10), 11):	Se acceptă parțial. Principiile aplicate de ANRE în activitatea de reglementare sunt fundamentate pe prevederile cadrului legal de reglementare asigurând transparența, eficiența, fiabilitatea și echilibrul între acoperirea costurilor reale și strict necesare entității termoeenergetice și protejarea intereselor consumatorilor. Criteriile propuse de către ANRE pentru redactare și completare la Secțiunea 2 pct. 5, alin. 7) al Metodologiei tarifare nr. 396/2019 sunt în strictă conformitate cu cadrul de reglementare și au obiectiv asigurarea echilibrului dintre sustenabilitatea și eficiența entității termoeenergetice și protecția intereselor legale ale consumatorilor. Art. 12 alin. (1) lit. l) al Legii nr. 174/2017 prevede, că în legătură cu reglementarea activităților în sectoarele energiei Agencia pune în aplicare principiul eficienței maxime la cheltuieli minime și supraveghează respectarea acestuia de către întreprinderile energetice ale căror prețuri și tarife sunt reglementate de Agenție, asigurând lipsa subvențiilor încrucișate. Principiile de activitate în sectoarele energiei sunt stabilite la art. 21 al Legii nr. 174/2017. Conform art. 21 alin. (1) toate întreprinderile energetice își desfășoară activitatea în conformitate cu principiul eficienței economice, cu respectarea parametrilor și indicatorilor de calitate, stabiliți în prezenta lege și în legile sectoriale. Art. 9 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 92/2014 prevede, că Agenția stabilește, prin metodologia aprobată, criteriile de determinare a costurilor minime necesare și justificate la calculul și aprobarea prețurilor și tarifelor pentru activitățile reglementate, de asemenea supraveghează respectarea acestora. Art. 9 alin. (4) lit. e) prevede, că pentru îndeplinirea eficienței a atribuțiilor sale, Agenția are dreptul să verifice respectarea de către titularul de licență a principiului eficienței maxime cu cheltuieli minime în ceea ce privește producerea,
5, 7)	„Termoelectrica” SA Nr. 79/6009 din 30.09.2025		1). Referitor la modificarea punctului 5 subpunctului 7 și completarea cu subpunctele 8-11 și reformularea punctului 71 din redacția propusă în Proiect: În scopul excluderii neclarităților, întru asigurarea securității energetice a statului, realizarea de către Republica Moldova a angajamentelor asumate în baza acordurilor internaționale, întru asigurarea promovării cogenerării și continuarea asigurării fiabile a consumatorilor cu energie, solicităm respectuos de a exclude propunerile de includere a subpunctelor 7-11 din punctul 5 al Metodologiei tarifare în redacția actuală (punctul 2) din Proiectul privind Modificarea Metodologiei tarifare și reformularea integrală. Această revizuire ar trebui să includă explicit principiul prevăzut la art. 9 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 92/2014, precum și o descriere clară și detaliată a criteriilor de acceptare în scopuri tarifare pentru tipuri de cheltuieli înregistrate de către întreprinderile reglementate, cu includerea acestor criterii în prevederile Metodologiei tarifare, ținând cont distinct de tipul cheltuielilor: cheltuieli variabile și cheltuieli fixe/constante, care nu pot fi influențate de volumul producerii. Astfel, cheltuielile variabile, sunt corelate cu randamentele de producere și programul de producere coordonat cu Agenția și conform pct. 27 din Metodologia tarifară nr.396/2019 se ia în considerație randamentul global de producere a energiei electrice și termice, respectiv criteriile de eficiență maximă la cheltuieli minime, aferente cheltuielilor variabile deja sunt descrise la moment în Capitolul III "Determinarea și	

		<i>actualizarea cheltuielilor", Secțiunea 1 "Cheltuielile aferente procurării resurselor energetice primare". Cât privește criteriile de determinare a costurilor minime aferente cheltuielilor fixe/constante acestea ar trebui să fie stabilite fără a conduce la un impact negativ asupra fiabilității, continuității și asigurării consumatorilor cu energie electrică și termică. Spre exemplu, drept criterii de determinare a costurilor minime necesare și justificate la calculul cheltuielilor fixe (cheltuielilor nespecificate în punctele 19-37 din Metodologie), se propune următoarele criterii:</i> <i>Efectuarea achizițiilor în condițiile Legii nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale;</i> <i>Argumentarea necesității suportării cheltuielilor strict necesare prin contracte încheiate, facturi, acte de casare și/sau alte documente justificative, corespunzătoare;</i> <i>Astfel, propunem reformularea punctului 2 din proiectul Metodologiei tarifare, referitor la Punctul 5 subpunctul 7 din Metodologia tarifară în următoarea redacție:</i> <i>Punctul 5 subpunctul 7): "asigurarea includerii în prețurile și tarifele reglementate a cheltuielilor justificate, minime necesare și nediscriminatorii, determinate pe baza unor criterii obiective, transparente și care să asigure o rată rezonabilă de rentabilitate. O cheltuială se consideră justificată dacă respectă următoarele cerințe, în funcție de natura sa:</i> <i>a) Obligatoritate - o cheltuială este obligatorie atunci când rezultă expres din acte normative, reglementări sectoriale, contracte cu caracter obligatoriu ori decizii ale autorităților competente și, prin natura sa obligatorie, se consideră justificată pentru includerea în prețuri și tarife, chiar dacă nu poate fi evaluată prin prisma criteriilor de eficiență economică;</i> <i>b) Necesitate - o cheltuială este necesară atunci când reprezintă condiția indispensabilă pentru desfășurarea activității reglementate în parametri de siguranță, continuitate și calitate, conform normelor tehnice și obligațiilor legale aplicabile, cât și necesitatea suportării cheltuielilor pentru asigurarea desfășurării activităților reglementate;</i> <i>c) Eficiență - o cheltuială este eficientă atunci când există dovezi obiective că titularul de licență a selectat soluția cea mai avantajoasă din punct de vedere al raportului calitate/preț, în condițiile existenței unor alternative reale și similare pe piață;</i> <i>d) Documentare - o cheltuială este documentată atunci când este susținută prin acte justificative oficiale (facturi, contracte, devize, rapoarte de execuție, documente contabile, tehnice) care probează realitatea, temeinicia și dimensiunea acesteia.</i> <i>O cheltuială se consideră minimă atunci când reflectă nivelul obligatoriu și inevitabil al costurilor pe care un titular de licență trebuie să le suporte pentru desfășurarea activităților reglementate, fiind determinată de cadrul legal, de reglementările aplicabile, de condițiile pieței și de particularitățile de aprovizionare, și care nu poate fi redusă fără a compromite legalitatea, siguranța sau continuitatea serviciului prestat.</i> <i>Elementele constitutive ale cheltuielii minime, în funcție de specificul acesteia, reprezintă cel puțin unul din următoarele criterii:</i>	distribuția și furnizarea energiei termice la tarife reglementate. De asemenea, art. 45 alin. (3) al legii menționate stipulează că prevederile metodologiei tarifare contribuie la furnizarea energiei termice în condiții de fiabilitate, cu cheltuieli minime și cu utilizarea eficientă a obiectivelor din sectorul termoelectric. Conform art. 21 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 92/2014 titularii de licență sunt obligați să respecte principiul eficienței maxime cu cheltuieli minime, conform criteriilor aprobate de către Agenție, și să prezinte Agenției informația cu privire la cheltuielile suportate. În acest context amendamentele Agenției sunt în strictă conformitate cu cadrul legal de reglementare și au obiectiv asigurarea echilibrului dintre sustenabilitatea și eficiența entității termoelectrice, pe de o parte, și protecția intereselor legale ale consumatorilor, pe de altă parte. Reieșind din cele expuse, având în vedere comentariile și propunerile titularilor de licență, se propune următoarea redacție a pct. 5 alin.7): „7) asigurarea includerii în prețurile și tarifele reglementate a cheltuielilor eficiente, minime necesare, justificate, nediscriminatorii, transparente, bazate pe performanță, pe criterii obiective și o rată rezonabilă de rentabilitate. La punctul 8, după noțiunea „anul de bază” se completează cu textul: „cheltuieli bazate pe criterii obiective - cheltuieli aferente activității reglementate, acceptate conform prevederilor Metodologiei, determinate pe baza cheltuielilor efective și a indicatorilor cantitativi (volume sau alte elemente măsurabile) din perioadele precedente de reglementare, verificabile și justificate contabil și operațional pe o perioadă de referință stabilită; cheltuieli eficiente - cheltuieli aferente activității reglementate, acceptate conform prevederilor Metodologiei, care sunt necesare și generează beneficii economice exprimate prin economii de resurse, reducerea pierderilor, îmbunătățirea performanței tehnice, creșterea randamentului și a productivității, prin
--	--	---	---

			a) <i>Obligativitate reglementară și/sau contractuală</i> – o cheltuială este obligatorie atunci când derivă din prevederi legale, reglementări sectoriale, decizii ale autorităților competente sau din clauze contractuale, inclusiv din componente fixe ale prețului de achiziție al resurselor și serviciilor, care nu pot fi negociate sau minimizate de titularul de licență; b) <i>Indispensabilitate operațională</i> - o cheltuială se consideră indispensabilă atunci când constituie condiția esențială pentru menținerea funcționării în condiții de siguranță și respectarea cerințelor de securitate și protecție, precum și pentru asigurarea continuității și calității activităților reglementate, conform prevederilor legale, normelor tehnice și obligațiilor de exploatare; c) <i>Determinare prin condițiile pieței și ale aprovizionării</i> - o cheltuială se consideră determinată de piață atunci când nivelul prețurilor sau structura furnizorilor este stabilit de particularitățile de aprovizionare, iar valoarea cheltuielii corespunde celui mai scăzut cost accesibil în contextul respectiv; d) <i>Proporționalitate economică</i> - o cheltuială se consideră proporțională atunci când cuantumul acesteia este adecvat scopului pentru care a fost efectuată, este justificat prin criterii tehnicoeconomice și practici de piață și se încadrează într-un nivel rezonabil care exclude atât subfinanțarea, cât și supraevaluarea costurilor; e) <i>Justificare documentară</i> - o cheltuială este documentată atunci când este susținută prin documente probante (facturi, contracte, devize, rapoarte, acte normative, documente contabile) care confirmă realitatea și dimensiunea acesteia. O cheltuială se consideră nediscriminatorie atunci când respectă principiul aplicării uniforme și imparțiale a regulilor de recunoaștere tarifară, astfel încât să nu favorizeze și să nu dezavantajeze nejustificat un furnizor, un operator sau o categorie de consumatori. Elementele nediscriminării sunt: a) <i>Egalitate de tratament între titularii de licență</i> - cheltuielile similare trebuie recunoscute după aceleași reguli metodologice pentru toți titularii de licență; b) <i>Neutralitate față de furnizori/contractori</i> - cheltuiala nu trebuie să favorizeze nejustificat un anumit furnizor sau partener comercial, iar fundamentarea trebuie să fie bazată pe criterii obiective (preț, calitate, necesitate); c) <i>Echitate între consumatori</i> - includerea cheltuielilor în prețuri și tarife nu trebuie să ducă la tratamente diferite între categorii de consumatori pentru același tip de produs sau serviciu prestat; d) <i>Transparență decizională</i> - procedurile prin care este selectată cheltuiala trebuie să fie clare, deschise verificării și bazate pe documente justificative accesibile controlului." Totodată, la aplicarea criteriilor, se ține cont de perioada de referință (perioada de timp), fiind luate în considerare indicele prețului de consum (inflația), variațiile cursului de schimb valutar, precum și alți indicatori macroeconomici relevanți, care reflectă valoarea actualizată a cheltuielilor minime necesare și justificate".	implementarea celei mai avantajoase soluții din punct de vedere economic pornind de la prețurile minime de pe piață și asigurând cel mai bun raport calitate/preț pe o perioadă de referință stabilită; cheltuieli justificate - cheltuieli aferente activității reglementate, acceptate conform prevederilor Metodologiei, care sunt minime necesare, obligatorii, rezultate expres din procese operaționale și tehnologice, acte legislative, normative, reglementări sectoriale, sunt justificate contabil și operațional pe o perioadă de referință stabilită; cheltuieli minime necesare - cheltuieli aferente activității reglementate, acceptate conform prevederilor Metodologiei, indispensabile pentru desfășurarea activității reglementate în parametri de siguranță, asigurarea continuității și calității serviciilor prestate, conform normelor tehnice și obligațiilor legale, cu utilizarea eficientă a obiectivelor din sectorul termoelectric prin implementarea celei mai avantajoase soluții din punct de vedere economic pornind de la prețurile minime de pe piață și asigurând cel mai bun raport calitate/preț, pe o perioadă de referință stabilită. cheltuieli nediscriminatorii - cheltuieli aferente activității reglementate, acceptate conform prevederilor Metodologiei, care asigură protecția drepturilor și a intereselor legale ale consumatorilor, în special prin monitorizarea prestării serviciilor de calitate, asigurarea implementării cheltuielilor eficiente, minime necesare, justificate, transparente, prin susținerea și asigurarea tratamentului echitabil și nediscriminatoriu în raport cu alte întreprinderi reglementate din sector, consumatori prin asigurarea prevenirii măsurilor anticoncurențiale. cheltuieli transparente - cheltuieli aferente activității reglementate, acceptate conform prevederilor Metodologiei pentru care entitatea termoelectrică respectă prevederile transparenței procedurilor de achiziții, pune la dispoziția Agenției și a părților interesate toate informațiile relevante, în mod deschis, complet și explicit, în conformitate cu cerințele cadrului normativ. În tot cuprinsul proiectului, sunt aduse modificări relevante care stabilesc că tariful pentru producerea
--	--	--	---	---

			Criteriile propuse au drept scop descrierea clară și argumentată a modului de recunoaștere a cheltuielilor reglementate în prețuri și tarife și clarificarea noțiunilor de "cheltuieli minime" pentru a evita interpretările și a descrie clar că cheltuielile minime nu înseamnă cheltuieli cu o tendință spre valoarea nulă, ci cheltuieli justificate, strict necesare conform criteriilor descrise mai sus.	energiei termice, tariful pentru serviciul de distribuție și furnizare a energiei termice, tariful pentru energia termică livrată consumatorilor se va calcula în lei/kWh și lei/Gcal. La conversia 1 Gcal în kWh, se utilizează coeficientului de conversie 1163, stabilit în Anexa nr. 3 la Regulamentul cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 281/2024.
--	--	--	--	---

5, 7)	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025	„7) asigurarea includerii în prețurile și tarifele reglementate a cheltuielilor minime necesare, justificate, nediscriminatorii, transparente, bazate pe performanță, pe randamente de producție a energiei în creștere, pe criterii obiective și o rată rezonabilă de rentabilitate.”	1) considerăm necesară definirea termenilor utilizați, descrierea exhaustivă a criteriilor acceptare în scopuri tarifare pentru fiecare tip de cheltuială existentă în cadrul întreprinderilor reglementate și includerea acestor criterii la compartimentele corespunzătoare din Metodologie, în corespundere cu art.9 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 92/2014. Subliniem că, această claritate este esențială pentru ca întreprinderile să-și poată organiza activitatea economică în mod previzibil, responsabil și conform cu cerințele normative, iar simpla enunțare a obiectivelor, fără definirea termenilor utilizați și descrierea exhaustivă a criteriilor acceptare în scopuri tarifare pentru fiecare tip de cheltuială existentă în cadrul întreprinderilor reglementate conduce la lacune normative și interpretări subiective. Reținem că, deși se utilizează termeni precum: „<i>randamente de producție a energiei în creștere</i>”, „<i>rată rezonabilă de rentabilitate</i>”, „<i>eficiență economică</i>”, „<i>randamentele cheltuielilor</i>” ori „<i>raport optimal</i>”, niciunul dintre acești termeni nu este definit, contextualizat sau cuantificat Prin urmare, lipsa unor praguri clar definite sau a unor standarde de referință face imposibilă pentru întreprindere identificarea criteriilor obiective pe baza cărora să poată demonstra conformitatea, ceea ce contravine cerințelor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. O asemenea clarificare este nu doar utilă, ci esențială pentru aplicarea coerentă și nediscriminatorie a principiilor reglementării, eliminând diferențele de tratament între întreprinderi și asigurând un cadru uniform și transparent pentru toți titularii de licență. Menționăm că, ANRE deține și utilizează în mod constant informații detaliate privind structura și nivelul cheltuielilor fiecărei întreprinderi, și nu există niciun impediment obiectiv pentru a nu transpune aceste informații în reguli clare, aplicabile tuturor în mod unitar. Totodată, în lipsa unui model de referință clar (ex. costuri standard, consumuri energetice normative, performanță comparativă, etc), „<i>optimizarea</i>” devine un obiectiv vag, greu de monitorizat și imposibil de cuantificat în mod echitabil.	Se acceptă excluderea subpunctului.
5, 7)	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/1184 din 25.09.2025	„7) asigurarea includerii în prețurile și tarifele reglementate a cheltuielilor justificate, minime și nediscriminatorii, determinate pe baza unor criterii obiective, transparente și care să asigure o rată rezonabilă de rentabilitate. O cheltuială se consideră justificată dacă respectă următoarele cerințe, în funcție de natura sa: a) <i>Obligativitate</i> – o cheltuială este obligatorie atunci când rezultă expres din acte normative, reglementări sectoriale, contracte cu caracter obligatoriu ori decizii ale autorităților competente și, prin natura	Se acceptă în următoarea redacție: 7) asigurarea includerii în prețurile și tarifele reglementate a cheltuielilor eficiente,	

		sa obligatorie, se consideră justificată pentru includerea în tarife, chiar dacă nu poate fi evaluată prin prisma criteriilor de eficiență economică; b) Necesitate – o cheltuială este necesară atunci când constituie condiția indispensabilă pentru desfășurarea activității reglementate în parametri de siguranță, continuitate și calitate, conform normelor tehnice și obligațiilor legale aplicabile. Aceasta include atât costurile direct legate de procesul tehnologic, cât și alte categorii de cheltuieli indispensabile pentru asigurarea funcționalității și sustenabilității activității reglementate; c) Eficiență – o cheltuială este eficientă atunci când există dovezi obiective că titularul de licență a selectat soluția cea mai avantajoasă din punct de vedere al raportului calitate/preț, în condițiile existenței unor alternative reale pe piață; d) Documentare – o cheltuială este documentată atunci când este susținută prin acte justificative oficiale (facturi, contracte, devize, rapoarte de execuție, documente contabile și tehnice) care probează realitatea, temeinicia și dimensiunea acesteia. O cheltuială se consideră minimă atunci când reflectă nivelul obligatoriu și inevitabil al costurilor pe care un titular de licență trebuie să le suporte pentru desfășurarea activităților reglementate, fiind determinată de cadrul legal, de reglementările aplicabile, de condițiile pieței și de particularitățile de aprovizionare, și care nu poate fi redusă fără a compromite legalitatea, siguranța sau continuitatea serviciului prestat. Elementele constitutive ale cheltuielii minime reprezintă: a) Obligatorietate reglementară și/sau contractuală – o cheltuială este obligatorie atunci când derivă din prevederi legale, reglementări sectoriale, decizii ale autorităților competente sau din clauze contractuale cu caracter imperativ, inclusiv din componente fixe ale prețului de achiziție al resurselor și serviciilor, care nu pot fi negociate sau minimizate de titularul de licență; b) Indispensabilitate operațională – o cheltuială se consideră indispensabilă atunci când constituie condiția esențială pentru menținerea funcționării în condiții de siguranță și respectarea cerințelor de securitate și protecție, precum și pentru asigurarea continuității și calității activităților reglementate, conform prevederilor legale, normelor tehnice și obligațiilor de exploatare; c) Determinare prin condițiile pieței și ale aprovizionării – o cheltuială se consideră determinată de piață atunci când nivelul prețurilor sau structura furnizorilor este stabilit de particularitățile de aprovizionare, iar valoarea cheltuielii corespunde celui mai scăzut cost accesibil în contextul respectiv; d) Proportionalitate economică – o cheltuială se consideră proporțională atunci când cuantumul acesteia este adecvat scopului pentru care a fost efectuată, este justificat prin criterii tehnico-economice și practici de piață și se încadrează într-un nivel rezonabil care exclude atât subfinanțarea, cât și supraevaluarea costurilor; e) Justificare documentară – o cheltuială este documentată atunci când este susținută prin documente probante (facturi, contracte, devize, rapoarte, acte normative) care confirmă realitatea și dimensiunea acesteia. O cheltuială se consideră nediscriminatorie atunci când respectă principiul aplicării uniforme și imparțiale a regulilor de recunoaștere tarifară, astfel încât să nu favorizeze și să nu dezavantajeze nejustificat un furnizor, un operator sau o categorie de consumatori. Elementele nediscriminării sunt: a) Egalitate de tratament între titularii de licență – cheltuielile similare trebuie recunoscute după aceleași reguli metodologice pentru toți titularii de licență; b) Neutralitate față de furnizori/contractori – cheltuielile nu trebuie să favorizeze nejustificat un anumit furnizor sau partener comercial, iar fundamentarea trebuie să fie bazată pe criterii obiective (preț, calitate, necesitate);	minime necesare, justificate, nediscriminatorii, transparente, bazate pe performanță, pe criterii obiective și o rată rezonabilă de rentabilitate”.
--	--	---	--

			<i>c) Echitate între consumatori – includerea cheltuielilor în tarife nu trebuie să ducă la tratamente diferite între categorii de consumatori pentru același tip de serviciu prestat;</i> <i>d) Transparență decizională – procedurile prin care este selectată cheltuiala trebuie să fie clare, deschise verificării și bazate pe documente justificative accesibile controlului.”</i>	
5, 8)	„Termoelectric a” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	„8) asigurarea anuală a eficienței economice a utilizării resurselor, prin creșterea randamentelor cheltuielilor anuale exprimate prin asigurarea unui raport optimal dintre cheltuielile efectuate și volumul de energie termică produsă;”	Volumele de producere a energiei, sunt strict dependente de sarcina termică necesară consumatorului, iar curba de sarcină la consumator se modelează în funcție de temperatura mediului ambiant și posibilitățile de reglare a consumurilor. Astfel, pentru atingerea obiectivelor de performanță, se elaborează Programele de producere având la bază date prognozate ale volumelor de producere și consumurilor de resurse în funcție de temperatura aerului ambiant, care la fel este o valoare prognozată. Dat fiind faptul că evoluția de facto a producerii energiei este influențată de factori care nu pot fi controlați de către entitate și anume evoluția temperaturii mediului, durata sezonului de încălzire, refuz în funcționare a utilajului de producere (utilaj cu durate de exploatare de peste 40 de ani), crizele energetice regionale etc., pot fi înregistrate situații în care obiectivele de performanță, diferă de cele planificate inclusiv și cheltuielile aferente procesului de producere. Astfel, în condițiile de acceptare a formulării respective, vor exista cheltuieli strict necesare suportate în scopul desfășurării activităților reglementate, însă neacoperite tarifar și în consecință pierderi nete (rezultate financiare negative). Tot aici, trebuie de menționat faptul că cheltuielile anuale conțin componente care nu sunt legate direct de procesul de producere (amortizări, cheltuieli de bază, impozite, taxe, plăți regulatorii, etc.) astfel devine evident că raportul optimal dintre cheltuieli și volume de producere, nu poate fi o valoare relevantă cu calitate de indicator de referință pentru optimizarea proceselor cât și a cheltuielilor.	Se acceptă excluderea subpunctului.
5, 8)	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025		Subsecvent, formularea propusă la subpct.8, considerăm că permite autorității de reglementare să decidă în mod arbitrar dacă o cheltuială este sau nu „eficientă”, în lipsa unor criterii transparente și uniforme. Această ambiguitate generează un cadru decizional imprecizabil, în care întreprinderile nu își pot fundamenta planificarea economică conform cerințelor cadrului normativ.	Se acceptă excluderea subpunctului.
5, 9)	„Termoelectric a” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	9) asigurarea reducerii cheltuielilor unitare (pe Gcal sau MWh) în condițiile menținerii sau creșterii calității serviciului;	După cum cunoaștem, principala componentă care formează prețul energiei produse, este consumul de combustibil, care constituie aproximativ 80-90%, din costul energiei produse. Astfel, este evident că cheltuielile unitare pentru energia produsă sunt strict dependente de costul combustibilului și orice variație de cost al combustibilului influențează direct costul energiei produse chiar și în condiția menținerii constante sau creșterii indicatorilor de performanță (randament, consum specific de combustibil, etc). Prin introducerea formulării respective, devine evident că în condițiile creșterii prețului combustibilului, titularul de licență nu va putea asigura reducerea cheltuielilor unitare, ceea ce poate duce la cheltuieli neacoperite tarifar și în consecință devieri financiare. De asemenea, având în vedere inflațiile anuale, diferențele de curs valutar, alți parametri macroeconomici, criteriul respectiv niciodată nu va putea fi respectat de către titularul de licență.	Se acceptă excluderea subpunctului.
5, 9)	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/09	În aceeași ordine de idei, obiectivul formulat la subpct. 9 , deși reflectă obiectiv de eficiență, devine în practică problematică și profund dezechilibrată în absența unor criterii clare care să descrie în mod riguros condițiile și limitele aplicării sale. În mod esențial, cheltuielile unitare(exprimate ca lei/Gcal sau lei/MWh) reprezintă un raport între totalul cheltuielilor și cantitatea de energie livrată. Or, acest indicator este profund influențat de structura costurilor întreprinderii, care include două componente fundamentale:		Se acceptă excluderea subpunctului.

	9) asigurarea reducerii cheltuielilor unitare (pe Gcal sau MWh) în condițiile menținerii sau creșterii calității serviciului;	a) cheltuielile variabile, cum ar fi costurile cu combustibilul, energia electrică, apa și substanțele chimice – care reprezintă, în medie, peste 80% din totalul costurilor în sectorul termoelectric. Acestea variază direct proporțional cu volumul energiei termice produse și livrate; b) cheltuielile fixe (de bază) și amortizare, care sunt aprobate de ANRE, respectiv aceste sume nu pot fi ajustate în funcție de volumul de producție într-un mod flexibil, de la an la an. Mai mult ca atât, anual ANRE exclude cheltuielile neutilizate efectiv, fără a lua în considerare periodicitatea executării legale și efective a unor categorii de cheltuieli și modul de recunoașterea acestora în scopuri tarifare. În aceste condiții, cerința de reducere a cheltuielilor unitare devine una disproporționată, întrucât implică, în mod indirect, prezumția că întreprinderea ar dispune, anual, de posibilități reale și constante de diminuare a costurilor totale – o ipoteză care nu reflectă realitățile economice și tehnice a activității reglementate. Spre exemplu, în situațiile în care cererea de energie termică se diminuează semnificativ – cum este cazul unor perioade de iarnă cu temperaturi exterioare peste media multianuală – costurile variabile, precum cele aferente combustibilului, energiei electrice sau apei, înregistrează o scădere proporțională cu volumul energiei livrate. Cu toate acestea, cheltuielile fixe, nu pot fi ajustate corespunzător, întrucât acestea sunt, în mare parte, prestabilite sau aprobate în cadrul reglementărilor tarifare și depind la fel de executarea altor acte normative. În asemenea condiții, costul unitar exprimat în lei/Gcal va crește inevitabil, indiferent de eficiența managerială întreprinderii. Aplicarea strict formală a cerinței prevăzute la subpunctul 9, în lipsa unei corelări realitățile tehnico-economice ale sectorului, conduce la consecințe nedrepte pentru întreprinderi, întrucât aceștia vor fi penalizați, inclusiv prin excluderea unor mijloace financiare justificate, pentru factori obiectivi, care nu se află sub controlul lor, ceea ce contravine principiilor echității și proporționalității în reglementare. În plus, refuzul ANRE de a recunoaște, în scopuri tarifare, cheltuielile fixe la nivelul valorii de bază aprobate, în contextul aplicării prevederilor din proiect de la subpunctul 9, și în contextul reducerii volumului de energie livrate, generează o contradicție directă în propria abordare metodologică: pe de o parte, autoritatea stabilește anual o valoare de bază aferentă cheltuielilor fixe, valoare care este oricum diminuată prin aplicarea coeficienților de optimizare; pe de altă parte, în procesul de analiză tarifară, ANRE reduce aceste cheltuieli dacă nu sunt considerate a fi „utilizate integral”, fără a lua în considerare faptul că o parte semnificativă din aceste costuri reflectă realități tehnice, obligații legale și economice, inclusiv angajamente ce nu sunt recurente anual. Mai mult, unele dintre aceste cheltuieli au fost deja incluse în tarif prin alocare eşalonată pe perioadă de 5 ani, fiindu-le astfel atribuit caracter de cheltuieli anuale.	
5, 10)	„Termoelectric a” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025 <i>„10) adaptarea cheltuielilor anuale la volumul real al activității desfășurate, evitându-se creșterea disproporționată</i>	Menționăm că, este incorectă abordarea de neacceptare și de diminuare de către ANRE a cheltuielilor operaționale constante (fixe) strict necesare și obligatorii pentru asigurarea desfășurării activităților reglementate în scopul asigurării alimentării fiabile a consumatorilor cu energie în raport cu cantitatea de energie produsă, pe randamente de producție a energiei în creștere, adaptarea cheltuielilor anuale la volumul real al activității desfășurate etc.. Or, cheltuielile operaționale, după comportamentul față de evoluția volumului fizic al producției, se clasifică în cheltuieli variabile și cheltuieli constante (fixe). Cheltuielile variabile sunt acelea care își modifică mărimea în același sens cu modificarea volumului fizic al producției, dar nu întotdeauna direct proporțional. La categoria dată sunt atribuite cheltuielile aferente resurselor energetice primare (consumul de combustibil care constituie cca 88% din cheltuielile reglementate aferente activităților de producere, apa utilizată în procesul tehnologic, reagenți chimici pentru tratarea apei, energia electrică utilizată în procesul de producere). Cheltuielile constante (convențional-constante/fixe) sunt acele cheltuieli a căror mărime rămâne neschimbată sau se modifică în mărimi nesemnificative față de evoluția volumului fizic al producției. Spre exemplu: amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale, impozite și taxe, verificarea metrologică, cheltuieli privind asigurarea obiectelor de pericol sport, cheltuielile privind retribuirea muncii, materialele și serviciile prestate de terți aferente reparațiilor curente și deservirii utilajului energetic și al rețelelor termice, cheltuieli privind asigurarea cu îmbrăcăminte și echipamente individuale de protecție, cheltuieli de facturare, comisioane bancare, etc.. Pentru cheltuielile variabile sunt aplicate și în prezent criterii de determinare a cheltuielilor variabile în dependență de volumul	Se acceptă excluderea subpunctului.

<i>a cheltuielilor în condițiile reducerii producției de energie sau a creșterii ritmului cheltuielilor peste ritmul de creștere a producției de energie;"</i>	energiei produse, utilajul planificat de a fi pus în funcțiune și repartizarea sarcinilor termice pe surse, randamentul centralei etc. Criteriile și prevederile date sunt descrise detaliat în Capitolul III secțiunea 1 "Cheltuielile aferente procurării resurselor energetice primare". Totodată, volumul real al producerii energiei electrice și termice depinde de mai mulți factori cum ar fi: temperatura medie a aerului exterior, durata sezonului de încălzire (există ierni cu temperaturi negative peste medie și există ierni mai blânde), orele de funcționare ale blocurilor energetice, regimurile de funcționare a utilajului, gradul avansat de uzură a utilajului energetic de bază, volumele pierderilor de energie termică în rețelele termice, situații de crize energetice perioade în care în scopul asigurării fiabilității sunt utilizate și regimuri cu randamente mai mici, situații de refuz în funcționare a utilajului (cu perioada de exploatare de peste 40 ani) în rezultatul cărora în scopul asigurării calității serviciului prestat este utilizat și echipamentul în regim de producere directă a energiei termice (fără cogenerare), etc.. Toate acestea influențează volumul energiei produse și consumul de resurse primare, respectiv aplicarea criteriilor interpretative propuse în proiectul Metodologiei tarifare, vor conduce la situația în care ANRE nu va accepta în scopuri tarifare cheltuielile suportate aferente resurselor energetice primare, îndeosebi consumul gazelor naturale, energiei electrice procurate în scopuri tehnologice, etc., care sunt influențate în primul rând de factori externi climaterici incontrollabili de către titularul de licență. De asemenea, abordările și criteriile propuse în subpunctele 7-11 ale punctului 5 din Proiectul de modificare al Metodologiei tarifare, nu pot fi aplicate pentru determinarea și acceptarea în scopuri tarifare a cheltuielilor constante (fixe). Mărimea amortizării mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale, cheltuielile materiale, de deservire și cheltuielile privind reparațiile curente a mijloacelor fixe, cheltuielile privind retribuirea muncii personalului nemijlocit încadrat în activitățile de producere și personalul aferent necesar desfășurării activităților reglementate, alte cheltuieli de bază, impozitele și taxele, fondul de rulment reprezintă cheltuieli constante/fixe și nu pot fi modificate în dependență de volumul energiei produse și ritmul de creștere a producerii de energie. Astfel, potrivit punctului 38 (3) din Metodologia tarifară <i>Cheltuielile privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale pentru anul „j” (CAij) sunt determinate pornind de la 3): amortizarea calculată prin aplicarea metodei liniare, care prevede repartizarea uniformă a bazei de calcul pe parcursul duratei de utilizare aplicate conform prevederilor prezentei Metodologii.</i> Respectiv, cheltuielile privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale se distribuie uniform lunar și nu depind de volumul de producere, nu este aplicată metoda unităților de producție, dar se utilizează metoda liniară. Prin urmare, dacă volumul de producere a energiei se reduce, cheltuielile privind amortizarea vor crește la o unitate de Gcal și MWh produs. Principiul similar poate fi observat și la celelalte cheltuieli de bază precum și la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii. Spre exemplu dacă în anul 2020 la un volum al energiei termice livrate de 1213,2 mii Gcal și energie electrică livrată de 62 1,2 mii kWh societatea a achitat plata regulatorie de 2, 7 mil. lei și respectiv 1,8 mil.lei, în anul 2023 la un volum de 1086,0 mii Gcal și 526,2 mil. kWh, (în descreștere) societatea a suportat cheltuieli aferente plăților regulatorii de 5,2 mii. lei și respectiv de 3,3 mii. lei. Referitor la cheltuielile materiale, de deservire, reparație, serviciile prestate de terți , cheltuielile administrative și de distribuție, de retribuire a muncii personalului din activitățile reglementate (cheltuielile strict necesare incluse în cheltuielile de bază), potrivit art. 21 (7) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică este indicat că <i>"Întreprinderile energetice sunt obligate să efectueze în termen lucrările curente de exploatare și de reparație a obiectelor energetice, cu respectarea actelor normative și a documentelor normativ-tehnice cu privire la calitate, securitate, inclusiv securitatea industrială, precum și cu privire la protecția mediului, astfel încât consumatorii să fie aprovizionați cu energie în mod fiabil și continuu." Art. 28 alin. (1) din aceeași Lege Protecția obiectelor energetice care sunt incluse în Nomenclatorul național al infrastructurii critice se efectuează în conformitate cu Regulamentul privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, aprobat de Guvern. "</i> Mai mult, Art. 29 alin. (3) <i>"Personalul operativ și personalul tehnic al întreprinderilor energetice, precum și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, se supun periodic atestării și examinării medicale." Iar Art. 24 alin. (4) prevede "Cheltuielile legate de procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii casnici sunt suportate de către operatorii sistemului de distribuție din sectorul electroenergetic, din sectorul gazelor naturale, de către distribuitorii de energie termică. Cheltuielile respective justificate se includ în tariful reglementat pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale și, respectiv, în tariful pentru serviciul de distribuție a energiei termice."</i>	
---	--	--

	De asemenea, Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice, aprobate prin HANRE nr.155/2022 conțin prevederi minime de bază pentru a asigura exploatarea fiabilă, rațională și în condiții de securitate a centralelor și rețelelor electrice, precum și întreținerea acestora în stare funcțională. Normele de securitate tehnică în sectorul termoelectric, aprobate prin HANRE nr. 210 din 27.03.2024 stabilesc cerințele tehnice minime cu privire la organizarea securității executării lucrărilor de mentenanță, exploatarea, reparația, ajustarea și încercarea utilajului termotehnic al centralelor termice. Normele de securitate la exploatarea instalațiilor electrice, aprobate prin HANRE nr. 394/2019 prevăd norme minime de bază obligatorii pentru desfășurarea în condiții de securitate a activităților în instalațiile electrice. Astfel, există prevederi normative care trebuie să fie respectate de către întreprinderile termoelectrice și care nu sunt influențate direct de volumul variabil al energiei electrice și termice produse. De asemenea actele normative enumerate, prevăd și cerințe față de personal, or indiferent de volumul de energie electrică și termică produsă există un număr de personal obligatoriu care activează în schimburi 24/24 ore și asigură procesul de producere și de deservire a utilajului energetic. Conform balanței timpului de muncă și a prevederilor Codului Muncii nu poți reduce numărul de personal necesar și obliga personalul să activeze în schimburi fără întreruperi, peste program și fără asigurarea timpului de odihnă necesar. De asemenea nu poate fi redus la nesfârșit nici personalul de deservire administrativ. Menționăm că, odată cu absorbția S.A. "CET-1" de către S.A. "CET-2" și procurarea subansamblului funcțional în temeiul Legii nr. 188/2014, societatea a depus eforturi enorme optimizare a cheltuielilor atât celor variabile cât și celor fixe (constante), inclusiv și numărul de personal s-a redus cu peste 26,3%. După cum este bine cunoscut, utilajele termoelectrice (blocurile energetice, utilajele auxiliare, rețelele termice, etc.) ale R. Moldova sunt cu un grad avansat de uzură fizică. În ultimii 10 ani titularii de licență cu suportul autorităților publice și a partenerilor de dezvoltare străini (Banca Mondială, BERD, BEI etc.) au depus eforturi colosale pentru modernizarea și menținerea SACET, însă acțiunile date nu sunt suficiente pentru a fi inclus de către reglementator asemenea prevederi drastice și distructive care vor periclitiza domeniul termoelectric al statului. Societatea în continuare depune eforturi de optimizare a cheltuielilor operaționale strict necesare și nu contestă necesitatea de asigurare a criteriilor de eficiență, însă cheltuielile strict necesare suportate nu pot fi reduse la nesfârșit, or abordarea de reducere și acceptare a cheltuielilor nu ar trebui să fie efectuată în detrimentul asigurării continuității, siguranței de funcționare și desfășurării activităților de producere a energiei electrice, producere a energiei termice și de distribuție și furnizare a energiei termice în conformitate cu prevederile actelor normative. Mai mult, refuzul ANRE de recunoaștere și acceptare în scopuri tarifare și în cheltuielile/costurile de bază a cheltuielilor strict necesare pentru asigurarea desfășurării activităților reglementate, în contextul reducerii volumului de energie produsă și respectiv livrată generează o contradicție directă în propriile abordări metodologice: pe de o parte, reglementatorul stabilește anual prin intermediul cheltuielilor de bază o valoare de bază aferentă cheltuielilor fixe, valoare care este deja diminuată prin aplicarea indicelui de eficientizare/optimizare în proporție de 20% de la indicele prețurilor de consum și de la alți parametri macroeconomici aplicați; pe de altă parte, în procesul de acceptare anuală tarifară, ANRE reduce aceste cheltuieli dacă nu sunt considerate a fi „<i>utilizate integral conform destinației</i>”, fără a lua în considerare faptul că o parte semnificativă din aceste costuri au o anumită periodicitate, însă sunt acceptate și repartizate uniform pe parcursul a 5 ani (pe perioada valabilității cheltuielilor de bază), fiindu-le astfel atribuit caracter de cheltuieli anuale, însă de fapt acestea sunt suportate într-un an în valori mai mari fapt ce nu este recunoscut/acceptat de către ANRE depășirea cheltuielilor respective, însă în același timp acestea sunt excluse și diminuate în anii următori pe motivul "<i>neutilizării</i> acestora conform destinației", când de fapt acestea au fost suportate deja anterior (spre exemplu: cheltuieli de deservire, verificarea periodică metrologică, îmbrăcăminte și echipamente de protecție, controlul medical periodic, perfecționarea cadrelor, etc.). Menționăm că în România, unde de asemenea sectorul energetic este reglementat de către ANRE, Metodologia de stabilire, ajustare a prețurilor și tarifelor aferente activităților de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice din cadrul serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, cu excepția producerii energiei termice în centralele de cogenerare (Nr. 71 din 24.09.2024), precum și Metodologia de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale	
--	--	--

		de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență (Nr. 78 din 08.06.2022) pentru fundamentarea prețurilor și tarifelor aferente se iau în considerare costurile variabile care sunt determinate pe baza randamentului de producere și volume produse și costurile fixe care nu pot fi determinate în dependență de volumul produs. Referitor la subpct. 11 din pct. 5) pe lângă argumentele descrise mai sus criteriile în redacția propusă, „<i>stimularea performanței economice și a sustenabilității unităților termoelectrice prin evaluarea dinamică a cheltuielilor în raport cu cantitatea de energie produsă</i>”. Considerăm că această prevedere, prezintă un grad ridicat de ambiguitate terminologică și este lipsită de un suport metodologic concret, aspecte care limitează considerabil aplicabilitatea sa practică și pot conduce la interpretări neuniforme, uneori abuzive sau chiar arbitrar. În lipsa descrierii unor criterii clare, obiective, adaptate la realitățile sectorului termoelectric și exhaustive, fără definirea expresă a criteriilor "eficiență maximă cu cheltuieli minime la desfășurarea activităților reglementate", dar introducerea unor asemenea afirmații și criterii generaliste, interpretative, în lipsa unui nomenclator/liste tipizate a cheltuielilor minim necesare indispensabile și a metodei detaliate de justificare a acestora de către titularii de licență, va conduce la incertitudine totală din partea întreprinderilor în procesul de argumentare și acceptare a cheltuielilor suportate de către entitate întru asigurarea desfășurării activităților reglementate și neacoperire/neacceptare din partea ANRE cheltuielilor strict necesare suportate, fapt ce va conduce la înregistrarea pierderilor și lipsa resurselor financiare întru asigurarea continuității activităților și de gestionare eficientă a proprietății statului. Reieșind din cele menționate, întru asigurarea securității energetice a statului, realizarea de către Republica Moldova a angajamentelor asumate în baza acordurilor internaționale, întru asigurarea promovării cogenerării și continuarea asigurării fiabile a consumatorilor cu energie, solicităm respectuos de a exclude propunerile de includere a subpunctelor 7-11 din punctul 5 al Metodologiei tarifare redacția actuală (punctul 2) din Proiectul privind Modificarea Metodologiei tarifare și reformularea integrală. Această revizuire ar trebui să includă explicit principiul prevăzut la art. 9 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 92/2014, precum și o descriere clară și detaliată a criteriilor de acceptare în scopuri tarifare pentru fiecare tip de cheltuială înregistrată de către întreprinderile reglementate, cu includerea acestor criterii în prevederile Metodologiei tarifare, ținând cont distinct de comportamentul cheltuielilor: cheltuieli variabile și cheltuieli fixe/constante, care nu pot fi influențate de volumul producerii. În acest context, considerăm absolut necesar ca ANRE să prevadă o descriere clară, exhaustivă detaliată și accesibilă a criteriilor de acceptare a cheltuielilor în scopuri tarifare. O asemenea clarificare nu este doar utilă, ci indispensabilă pentru o reglementare coerentă, transparentă și nediscriminatorie, eliminând tratamentele diferențiate între operatori și oferind un cadru unitar pentru toți titularii de licență. În plus, stabilirea expresă a acestor criterii va contribui la o mai bună transparență față de consumatori, care vor înțelege în mod clar ce cheltuieli sunt acceptate în calculul tarifelor și care nu, claritatea acestor reguli este esențială pentru ca titularii de licență să își poată desfășura activitatea într-un mod previzibil, responsabil și conform cerințelor legale.		
5, 10)	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/09	„10) adaptarea cheltuielilor anuale la volumul real al activității desfășurate, evitându-se creșterea disproporționată a cheltuielilor în condițiile reducerii producției de energie sau a creșterii	În lipsa unei descrieri explicite a modului concret în care această corelarea trebuie să se realizeze, nu reflectă particularitățile tehnico-economice ale sectorului termoelectric și riscă să conducă la aplicări inechitabile și discreționare, din următoarele considerente. Sectorul termoelectric se caracterizează printr-o structură a cheltuielilor în care cheltuielile fixe nu pot fi adaptate la variațiile de producție. Astfel, cheltuieli precum salariile personalului, mentenanța, amortizarea, care sunt cu ponderea cea mai mare nu pot fi reduse proporțional cu scăderea producției de energie, fără a afecta funcționarea sigură a întreprinderii. În plus, aceste costuri sunt stabilite și aprobate direct de către ANRE, ceea ce contrazice ideea că întreprinderea le poate ajusta unilateral. Această disproporție structurală face ca impunerea unei corelări „matematice” între producție și cheltuieli să fie nu doar nejustificată economic, ci și inaplicabilă în mod realist. Suplimentar, prevederea utilizează termeni generici precum „creștere disproporționată” sau „adaptare la volumul real”, dar nu oferă niciun cadru tehnico-normativ pentru stabilirea: nivelului de abatere considerat acceptabil; gradului de elasticitate estimat între	Se acceptă excluderea subpunctului.

		<i>ritmului cheltuielilor peste ritmul de creștere a producției de energie;”</i>	producție și diferite categorii de cheltuieli; excepțiilor justificate (ex. lucrări de investiții sau reparații majore planificate, creșteri costuri la energie, inflație etc.). În lipsa acestor repere obiective, evaluarea proporționalității devine o chestiune de interpretare subiectivă, aflată exclusiv la latitudinea reglementatorului, ceea ce contravine principiului transparenței și previzibilității reglementării. În condițiile menținerii în proiect a prevederilor formulate la subpct. 10, se impunea necesar descrierea metodelor clare de evaluare a proporționalității, diferențiate pentru cheltuieli fixe și variabile. Totodată, urmează să fie prevăzut un mecanism explicit de ajustare doar acolo unde natura costurilor permite acest lucru și să fie introduse excluderi justificate și cazuri de exceptare, în baza unor criterii obiective (ex. temperaturi anormale, reducere a cererii, măsuri externe);	
5, 11)	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/09 <i>„11) stimularea performanței economice și a sustenabilității unităților termoelectrice prin evaluarea dinamică a cheltuielilor în raport cu cantitatea de energie produsă.”.</i>	Considerăm că prezintă un grad ridicat de ambiguitate terminologica în lipsa unei definiții operaționale a sintagmei „evaluare dinamică”. Termenul utilizat nu este însoțit de nicio clarificare sau reglementare procedurală privind: – conținutul evaluării – respectiv, ce tipuri de cheltuieli sunt avute în vedere; – periodicitatea aplicării – evaluare anuală, multianuală, continuă etc.; – metodologia de analiză – lipsesc formule, indicatori, praguri de referință, sau orice prevedere legală care să reglementeze aplicarea acestui concept; – consecințele concrete ale evaluării - măsurile care pot fi dispuse în urma analizei și modul în care acestea pot afecta prețul/tariful reglementat. În absența acestor elemente esențiale, prevederea devine una exclusiv declarativă, lipsită de caracter normativ aplicabil. Termenul „dinamică” sugerează, teoretic, o analiză flexibilă și contextualizată, dar, fără un cadru normativ de susținere, acest concept riscă să fie aplicat în mod subiectiv, neuniform și discreționar. Subsecvent, prevederea nu clarifică dacă evaluarea vizează exclusiv cheltuielile operaționale curente sau include și cheltuielile de capital. Această omisiune este relevantă, deoarece investițiile în eficiență energetică sau modernizare pot genera, temporar, creșteri ale costurilor, care sunt însă justificate din punct de vedere economic și strategic, pe termen mediu și lung, dar nu pentru anul curent. În lipsa unei delimitări explicite și a unui tratament diferențiat, există riscul ca întreprinderile care adoptă măsuri proactive de modernizare să fie penalizate în mod nejustificat. Dacă intenția acestor prevederi (subpunctele 7-11), este de a transpune obligația legală prevăzută la art. 9 alin. (2) lit. g) din Legea 92/2014, conform căreia: „ANRE stabilește, prin metodologia aprobată, criteriile de determinare a costurilor minime necesare și justificate calculul și aprobarea prețurilor și tarifelor pentru activitățile reglementate și supraveghează respectarea acestora”, menționăm că, în opinia noastră, această obligație nu este îndeplinită prin conținutul actual al prevederilor, din următoarele motive: a) formulări generale și absente de conținut operațional – nu sunt prevăzute praguri, grila calcul, liste de cheltuieli și excluderi explicite; b) lipsa unui cadru comparabil – fiecare întreprindere este analizată izolat, fără un sistem standardizat de referință sau bune practici instituționalizate; c) aplicare subiectivă – deciziile ANRE privind acceptarea sau respingerea cheltuielilor sunt influențate de interpretările subiective, ceea ce duce la incoerență decizională și tratament inegal; d) absența unei liste tipizate de cheltuieli și a metodei de justificare – lipsa unui nomenclator detaliat, însoțit de reguli de acceptare, obligă întreprinderile să presupună criteriile aplicabile, ceea ce generează incertitudine procedurală și economică; e) imposibilitatea monitorizării și a responsabilizării – în lipsa criteriilor explicite, nici întreprinderea, nici ANRE, nici consumatorul nu poate verifica obiectiv aplicarea principiilor de eficiență sau minimizare a costurilor.	Se acceptă excluderea subpunctului.	

		Având în vedere că art. 21 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 92/2014 impune titularilor de licență obligația de a respecta principiul eficiență maximă cu cheltuieli minime, considerăm esențial să fie stabilite și un set de criterii clare, obiective și verificabile pentru recunoașterea cheltuielilor în scop tarifar. În absența unor astfel de criterii, nu pot fi anticipate ce tipuri de cheltuieli sunt eligibile, ceea ce conduce la imposibilitatea respectării principiului previzibilității reglementărilor. Menționăm că, în practică, fiecare categorie de cheltuială este reglementată distinct prin acte normative, iar aplicarea unui criteriu general, nu poate răspunde complexității cadrului aplicabil. Considerăm că, aceste deficiențe: - contravin obligației prevăzute expres la art. 9 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 92/2014, care impune respectarea principiului eficienței cu cheltuieli minime conform criteriilor aprobate ANRE; - încalcă principiul transparenței reglementării, întrucât nici consumatorii și nici titularii de licență nu au acces la informații clare privind criteriile de acceptare sau respingere a cheltuielilor; - generează un cadru decizional marcat de subiectivism și impredictibilitate, care variază în funcție de interpretările individuale ale funcționarilor implicați; - face imposibilă verificarea, contestarea și controlul deciziilor ANRE, în lipsa unor repere metodologice aplicabile și publice; - determină un climat general de insecuritate juridică și economică pentru întreprinderile reglementate, afectând capacitatea acestora de planificare și dezvoltare; - subminează încrederea în sistemul de reglementare tarifară și creează premise pentru tratamente inegale între întreprinderile aflate în situații comparabile. În ordinea celor expuse, concluzionăm că, în absența unui cadru normativ coerent, se creează premisele unei aplicări discreționare a acestei prevederi, aspect de natură să conducă decizii arbitrare, tratamente inegale și prejudicii aduse întreprinderilor reglementate.	
28	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	<i>„La determinarea cheltuielilor de achiziție a gazelor naturale, prețurile aplicate nu vor depăși prețurile reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune a gazelor naturale, în contextul obligației de serviciu public, aprobate de Agenție.”</i> Nu suntem de acord cu neacceptarea în scopuri tarifare a cheltuielilor suportate privind consumul gazelor naturale utilizate strict necesar în procesul de producere și solicităm respectuos de a fi luate în considerație atât prevederile Legii nr. 92/2014, cat și prevederile Legii nr. 108/2016 reieșind din ultimele modificări legislative privind liberalizarea pieței gazelor naturale. Astfel, solicităm respectuos descrierea criteriilor, prevederilor clare privind modalitatea de achiziție a gazelor naturale descrise într-o strategie de achiziție a gazelor naturale în baza cărora vor fi achiziționate cantitatea gazelor naturale necesar pentru a fi utilizată într-o perioadă reglementată. Menționăm că, odată cu obligativitatea de achiziție a gazelor naturale de către "Termoelectrica" S.A. pe piața liberalizată, prețul gazelor naturale nu mai poate fi plafonat, or producătorul nu mai poate avea opțiunea de a achiziționa gaze naturale la tarife reglementate, dar în baza regulilor pieței libere. Totodată, prețul reglementat pentru furnizarea de ultimă opțiune a gazelor naturale, conform pct. 60¹ din Metodologia tarifară nr. 355/2021 se aprobă lunar până la data de 25 a fiecărei luni și intră în vigoare la data de 1 a lunii următoare, deci este variabil și nu poate fi previzionat pentru întreaga perioadă de achiziție a gazelor naturale. În urma modificărilor la legea cu privire la gazele naturale și modificării propuse în acest punct, întreprinderile mari consumatoare de gaze naturale vor trebui să procure gaze pe piața liberă a gazelor naturale. Această modificare de lege urmărește scopul de obținere a beneficiilor din utilizarea pieței, dar implică și riscuri neevaluate la moment cu privire la posibile devieri financiare datorită prețurilor de achiziție ale gazelor pe perioada unui an de zile. Din experiența din ultimul an de zile al întreprinderilor furnizoare de gaze naturale, procurarea volumelor necesare pentru perioada sezonului de încălzire, s-a efectuat în perioada de vară, în avans în condiții de rezervare și stocare în depozite. Acest principiu de achiziție a oferit predictibilitate și siguranță în aprovizionare, iar riscurile	Se acceptă parțial Pct. 28 va avea următoarea redacție: <i>„28. Cheltuielile privind procurarea combustibilului se determină în baza consumului de combustibil în expresie naturală și prețurilor de procurare ale acestuia. La actualizarea prețurilor și tarifelor pentru determinarea cheltuielilor anuale de achiziție a gazelor naturale în scopuri tarifare, prețul mediu ponderat anual de procurare înregistrat efectiv de întreprindere pe parcursul anului, nu va depăși prețul reglementat</i>

		cu privire la devieri au fost acoperite de un tarif nivelat al gazelor naturale pe perioada unui an. Tot aici, trebuie de menționat că întreprinderile furnizoare de gaze naturale au efectuat achiziții și achitări în avans, deținând surse financiare disponibile în acest sens, sau accesând credite preferențiale garantate de stat. În cazul "TERMOELECTRICA" S.A., situația financiară nu permite rezervări de volume și achitări în avans. Astfel, pentru asigurarea necesarului de gaze naturale întreprinderea va trebui să efectueze procurarea de gaze naturale la zi, pentru ziua următoare sau maxim pentru luna următoare, lucru care nu oferă predictibilitate și nici siguranță în aprovizionare, iar în consiliile de acceptare a modificărilor în forma dată, cu siguranță vor rezulta devieri financiare neacoperite de tarif. După cum este cunoscut, din cauza datoriilor istorice formate anterior de către întreprinderile termoelectrice din mun. Chișinău, întreprinderea are angajamente de rambursare a datoriilor istorice eşalonate pe o perioadă de 15 ani, respectiv nu dispune de mijloace financiare pentru rezervări în avans.	<i>mediu ponderat anual pentru furnizarea de ultimă opțiune a gazelor naturale, în contextul obligației de serviciu public, aprobate de Agenție."</i> <i>Prețul reglementat mediu ponderat anual pentru furnizarea de ultimă opțiune a gazelor naturale se determină conform relației:</i> $P_{GN} = \frac{\sum_{j=1}^{12} V_j x P_j}{\sum_{j=1}^{12} V_j}$ <i>unde,</i> <i>P_{GN} - prețul reglementat mediu ponderat anual pentru furnizarea de ultimă opțiune a gazelor naturale, lei/1000 m³.</i> <i>V_j – volumul lunar efectiv de gaze naturale achiziționat de întreprindere, aferent lunii j, mii m³;</i> <i>P_j – prețul reglementat aprobat de Agenție pentru furnizarea gazelor naturale în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune aferent lunii j, lei/1000 m³;</i> <i>j = [1;12] - luna aferentă anului calendaristic."</i>
28	„Termoelectrica” SA Nr. 79/6009 din 30.09.2025	2). Referitor la modificarea punctului 28 propoziția a doua, "TERMOELECTRICA" S.A., repetat propune următoarea redacție: „La determinarea cheltuielilor de achiziție a gazelor naturale, prețurile vor fi formate în baza achiziției gazelor naturale efectuate în conformitate cu strategia de achiziție a gazelor naturale elaborată de întreprindere și aprobată/coordonată de Agenție. Strategia de achiziție a gazelor naturale va conține informații despre platforme pe care vor fi efectuate achizițiile; principiile, modalitatea de stabilire a prețului fix/flexibil; volumele și perioadele de achiziții”. Menționăm că, odată cu obligativitatea de achiziție a gazelor naturale de către ”TERMOELECTRICA” S.A. pe piața liberalizată, prețul gazelor naturale nu mai poate fi plafonat, or producătorul nu mai poate avea opțiunea de a achiziționa gaze naturale la tarife reglementate, dar în baza regulilor pieței libere. Totodată, prețul reglementat pentru furnizarea de ultimă opțiune a gazelor naturale, conform pct. 601 din Metodologia tarifară nr. 355/2021 se aprobă lunar până la data de 25 a fiecărei luni și intră în vigoare la data de 1 a lunii următoare, deci este variabil și nu poate fi previzionat pentru întreaga perioadă de achiziție a gazelor naturale. Totodată, în cazul în care nu se acceptă propunerea menționată mai sus, solicităm respectuos de a indica în Metodologia tarifară nr. 396/2019 formula concretă de calcul a modului de aplicare a pct. 28 în redacția propusă de către Agenție, cu descrierea exactă a modului de aplicare, pentru care perioadă, la care volume se raportează, cum va fi luată în considerație puterea calorifică, cum se determină concret prețurile reglementate medii anuale ponderate pentru furnizarea de ultimă opțiune a gazelor naturale și cum vor fi comparate cu prețurile de achiziție a gazelor naturale aferente achiziționării gazelor naturale pe piața liberă de către întreprinderile termoelectrice. Formula exactă de calcul este necesară pentru a avea posibilitatea de indicare a acestuia în contractele de achiziționare a gazelor naturale încheiate în condiții negociate pe piața liberă și de evitare a neclarităților și divergențelor ulterioare la momentul acceptării de către Agenție a cheltuielilor aferente gazelor naturale consumate în scopuri de producere.	

28	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.202		2) propunem modificarea punctului 28 în următoarea redacție: „ <i>La determinarea cheltuielilor achiziția gazelor naturale, prețurile de achiziție vor fi formate în baza achiziției gazelor naturale efectuate în conformitate cu Strategia de achiziție a gazelor naturale elaborată anual de titularul de licență până la data de 31 martie și coordonată de Agenție. Strategia de achiziție a gazelor naturale va include detalii privind: perioada și modalitatea de achiziție, calendarul contractual și sursele posibile și alte elemente relevante de planificare, inclusiv principiile, cu excepția prețului de achiziție</i> ”.	Se acceptă parțial, în redacția de mai sus.
28	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/1184 din 25.09.2025		a) Formula de calcul a prețului de ultima opțiune cu indicarea perioadei de referință. Definirea clară a formulei de calcul a prețului de ultimă opțiune, cu precizarea expresă a perioadei de referință, reprezintă o cerință absolut necesară. Întrucât acest preț se calculează și se publică lunar, lipsa unei precizări explicite ar putea genera interpretări divergente între operatori și autoritatea de reglementare. Prin stabilirea lunii calendaristice ca perioadă de referință, se creează o bază unică și comparabilă pentru toți participanții, se previn erorile de aplicare și se asigură că plafonul tarifar rămâne un reper obiectiv și incontestabil; b) Formula prețului reglementat mediu anual ponderat aplicată la furnizarea de ultima opțiune. Determinarea unui preț mediu anual ponderat pentru furnizarea de ultimă opțiune este indispensabilă pentru aplicarea corectă a plafonului anual de costuri. Deoarece prețurile de ultima opțiune variază lunar, simpla mediere aritmetică ar distorsiona rezultatul, favorizând lunile cu volum redus și nefavorizându-le pe cele cu volum mare; c) Formula prețului mediu anual ponderat al titularului de licență din sectorul termoelectric. În mod similar, pentru titularul de licență din sectorul termoelectric este necesară aplicarea unei formule standardizate de medie ponderată a costurilor proprii de achiziție. În lipsa acestei prevederi, s-ar putea selecta arbitrar un contract sau o perioadă pentru a fundamenta cheltuielile, ceea ce ar crea discrepanțe și ar diminua transparența procesului de reglementare și control; d) Formula conversiei valutare cu indicarea perioadei de referință. Or, costurile achiziției gazelor naturale vor fi influențate și de cursul valutar. O parte semnificativă a tranzacțiilor de achiziție a gazelor naturale se desfășoară în valută, ceea ce face indispensabilă existența unei reguli clare privind conversia în lei. Dacă metodologia nu precizează perioada de referință, aceeași tranzacție ar putea fi raportată la valori diferite, în funcție de interpretările utilizatorilor informației; e) Criteriile de ajustare pentru baza calorifică cu indicarea perioadei de referință. În practica comercială, prețurile la gaze naturale pot fi exprimate fie în raport cu Puterea Calorifică Superioară (PCS), fie cu Puterea Calorifică Inferioară (PCI). Lipsa unei reguli de conversie ar conduce inevitabil la rezultate denaturate, întrucât energia exprimată în PCS este cu aproximativ 8–12% mai mare decât cea exprimată în PCI pentru același volum de gaz. Prin introducerea criteriilor de ajustare obligatorii și a perioadei de referință pentru determinarea raportului calorific, se garantează că toate prețurile sunt comparabile energetic, iar plafonul reglementat este aplicat în mod corect și uniform; f) Formula echivalării volumelor, cu indicarea perioadei de referință. Pentru a transforma volumele de gaze naturale în energie comparabilă, este necesară o formulă unică și obligatorie de conversie, care să folosească puterea calorifică stabilită prin certificate de calitate sau valori standardizate. Prin introducerea acestei reguli, se elimină orice discrepanță între volume și energie, se garantează exprimarea tuturor cheltuielilor pe o bază comună și se previn erorile cauzate de variația naturală a compoziției gazului.	

			Fără formule explicite și perioade de referință clar definite, regula „prețurile aplicate nu vor depăși prețurile reglementate medii anuale ponderate pentru prețul de ultima opțiune” devine greu de aplicat, generează interpretări neuniforme și riscuri de litigii. Conform practicilor economice și statistice, o medie ponderată trebuie calculată pe baza costurilor totale și a volumelor reale furnizate. Dacă, în schimb, s-ar aplica o simplă medie aritmetică a prețurilor lunare aprobate, fără a ține cont de formulele indicate de mai sus, rezultatul ar fi incorect și ar distorsiona realitatea costurilor. Situațiile în care furnizorul de ultimă opțiune livrează volume mari la un preț relativ scăzut ar trebui să aibă o pondere corespunzătoare, iar lunile cu volume mici și prețuri mari nu ar trebui să influențeze nejustificat rezultatul final. Mai mult, pot exista luni în care furnizorul de ultima opțiune nu achiziționează gaze deloc, iar prețurile aprobate pentru acea perioadă sunt, practic, lipsite de relevanță în lipsa volumelor. În aceste condiții, raportarea cheltuielilor sectorului termoelectric la un indicator artificial, care nu reflectă costuri efective, este lipsită de fundament. Reiterăm, că această plafonare intră în contradicție cu legislația națională și cu angajamentele internaționale. Legea nr. 92/2014 prevede recuperarea integrală a costurilor justificate, iar Legea nr. 108/2016 și directivele europene impun trecerea graduală către mecanisme concurențiale. Prin urmare, menținerea unei limitări artificiale, bazată pe un reper volatil și excepțional precum PFUO, contravine acestor principii. Pentru a asigura o înțelegere deplină a modului în care va funcționa mecanismul plafonării, considerăm oportun ca ANRE să efectueze un exercițiu de calcul pe baza datelor aferente anului 2024, care să evidențieze atât determinarea prețului mediu anual ponderat pentru furnizarea de ultimă opțiune, cât și prețul mediu aferent întreprinderilor reglementate, în ipoteza în care acestea ar fi achiziționat lunar gaze naturale la prețul de ultimă opțiune. Suplimentar, este foarte important ca Metodologia tarifară să prevadă în mod expres procedura aplicabilă în situațiile în care, în urma organizării mai multor licitații consecutive (de exemplu cel puțin 4 proceduri desfășurate pe parcursul a două luni), nu se identifică niciun furnizor dispus să livreze gaze naturale. În asemenea condiții, pentru a preveni blocaje operaționale și a asigura continuitatea aprovizionării sectorului termoelectric, achiziția urmează să fie efectuată conform Strategiei de achiziție a gazelor naturale aprobate/coordonate cu ANRE. În acest caz, regula comparării prețurilor de achiziție cu prețul de ultimă opțiune nu va mai fi aplicată, întrucât titularul de licență se află într-o situație de constrângere obiectivă și nu dispune de alternative comerciale. Necesitatea unei asemenea prevederi derivă din riscurile majore care ar apărea în lipsa ei: pericolul de întrerupere a aprovizionării cu gaze naturale, imposibilitatea funcționării în condiții de siguranță a centralelor termoelectrice, crearea de dezechilibre în sistemul energetic, afectarea siguranței energetice a consumatorilor finali și potențialul apariției unor litigii. În plus, menținerea unei condiții imposibil de respectat (compararea cu prețul de ultima opțiune atunci când nu există oferte reale) ar genera o incertitudine financiară semnificativă și ar compromite predictibilitatea procesului de planificare și fundamentare tarifară. Prin urmare, includerea acestei norme în Metodologie nu doar că asigură securitatea aprovizionării cu gaze naturale, dar și consolidează stabilitatea sistemului de reglementare, garantând că titularii de licență pot funcționa în condiții de legalitate, siguranță și continuitate chiar și în circumstanțe de piață adverse. În concluzie, apreciem că ajustarea cadrului normativ este necesară, însă aceasta trebuie realizată în baza unor reguli clare, transparente și proporționale, și nu prin introducerea unor plafoane artificiale, care nu reflectă realitățile pieței. În viziunea noastră, soluția corectă și sustenabilă rămâne instituirea unei Strategii anuale de achiziție a gazelor naturale, elaborată de titularul de licență și coordonată de ANRE, care să asigure eficiență economică, transparență în procesul decizional și predictibilitate tarifară. Argumentul invocat de ANRE privind	
--	--	--	---	--

			neacceptarea Strategiei de achiziție, pe motiv că „nu reprezintă obiectul Metodologiei tarifare nr. 396/2019”, nu poate fi considerat rezonabil, întrucât nici mecanismul de plafonare nu este prevăzut de cadrul normativ superior și, în consecință, nu ar trebui să facă obiectul metodologiei tarifare.	
--	--	--	---	--

28 ¹	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.202	Suplimentar, propunem includerea punctului 28¹ cu următorul conținut: „<i>Principiile ce trebuie incluse în Strategia de achiziție a gazelor naturale sunt:</i> a) Principiul eficienței economice și comerciale: <i>a¹) Selectarea surselor competitive în raport cu condițiile pieței, ținând cont de: stabilitatea și fiabilitatea acestora, termenii contractuali (durată, flexibilitate), riscurile asociate (comerciale, geopolitice etc.); a²) Selectarea ofertelor competitive în raport cu condițiile pieței, ținând cont de cele mai avantajoase prețuri în raport cu prețurile practicate pe piață în momentul achiziției pentru aceleași categorii de consumatori; a³) Selectarea ofertelor competitive în raport cu condițiile pieței, ținând cont de volatilității și tendințe sezoniere; a⁴) Evitarea practicilor speculative și favorizarea soluțiilor sustenabile din punct de vedere economic și financiar prin abținerea de la asumarea unor riscuri excesive sau nejustificate în achiziția gazelor naturale;</i> b) Principiul transparenței și trasabilității procesului decizional: <i>b¹) Fiecare etapă a procesului de achiziție (ofertare, analiză, selecție, semnare) va fi documentată și justificată;</i> <i>b²) Deciziile vor putea fi auditate atât de ANRE, cât și de alte organisme de control, inclusiv prin monitorizarea procesului de achiziție;</i> c) Principiul nediscriminării și tratamentului echitabil între furnizori: <i>c¹) Strategia va promova accesul deschis și egal al furnizorilor la procesul de ofertare și negociere;</i> <i>d) Principiul securității în aprovizionare:</i> <i>d¹) Vor fi preferate soluții care oferă stabilitate contractuală, capacitate livrare garantată și diversificarea surselor, pentru a reduce riscul de întreruperi sau dependențe unilaterale.</i> e) Principiul predictibilității și al continuității serviciului public: <i>e¹) Achiziția este corelată cu necesarul previzionat conform prognozelor stabilite, asigurând acoperirea completă a cererii, în special în perioadele critice (ex: sezonul de iarnă);</i> f) Principiul legalității și al compatibilității cu obligațiile internaționale și legislația națională: <i>f¹) Strategia va respecta obligațiile asumate prin Legea 92/2014, Legea 108/2016, precum și Acordurile de împrumut internaționale. f²) Se va asigura conformitatea cu dispozițiile privind liberalizarea treptată a pieței și tranziția marilor consumatori spre piața concurențială”. Subliniem că, în contextul liberalizării accelerate a pieței gazelor naturale și al pierderii accesului la furnizarea în contextul obligației de serviciu public după 1 aprilie 2026 pentru marii consumatori, considerăm că impunerea unui plafon tarifar bazat pe prețul de ultimă opțiune devine inaplicabilă și în contradicție cu prevederile cadrului normativ privind liberalizarea pieței.</i> Subliniem că, în contextul liberalizării accelerate a pieței gazelor naturale și al pierderii accesului la furnizarea în contextul obligației de serviciu public după 1 aprilie 2026 pentru marii consumatori, considerăm că impunerea unui plafon tarifar bazat pe prețul de ultimă opțiune devine inaplicabilă și în contradicție cu prevederile cadrului normativ privind liberalizarea pieței. Conform pct. 56¹ din Metodologia tarifară nr. 355/2021, prețul de achiziție a gazelor naturale în vederea desfășurării activității de asigurare a furnizării gaze naturale de ultimă opțiune (PGFUO), este prețul indexat la TTF Front Month, publicat în Argus European Natural Gas–Daily Natural Gas Market Prices pentru ziua precedentă zilei de aprobare a prețurilor reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune. Respectiv, prețul pentru luna următoare este evaluat în baza datelor oficiale publicate pentru ziua precedentă.	Nu se acceptă. Strategia de achiziție a gazelor naturale este responsabilitatea exclusivă a întreprinderii. Strategia de achiziție a gazelor naturale nu reprezintă obiectul Metodologiei tarifare nr. 396/2019. Corespunzător, în cazul existenței unor factori relevanți cu referire la achiziția gazelor naturale, Agenția va solicita întreprinderii prezentarea tuturor documentelor justificative care confirmă că achiziția gazelor naturale a avut loc în condiții de transparență, concurență, cu întreprinderea tuturor măsurilor de către întreprindere, în vederea obținerii celor mai mici prețuri, ținând cont de securitatea aprovizionării cu gaze naturale.
-----------------	---	--	--

	Totodată, în corespundere cu pct. 60¹ din Metodologia tarifară nr. 355/2021, prețurile reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune în contextul obligației de serviciu public se aprobă în conformitate cu art. 9, alin. (7) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, până la data de 25 a fiecărei luni și intră în vigoare <u>la data de 1 a lunii</u> următoare, dar nu mai devreme de data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Astfel, formula de determinare a prețului de ultima opțiune are caracter volatil lunar, reflectă momentul exact al aprobării, dar nu dinamica contractuală a unui furnizor și se aplică unui regim excepțional, de urgență, pe un termen redus de cel mult 4 luni, dar nu unui contract stabil, așa cum este necesar în sectorul termoelectric. Prețul de ultima opțiune, fiind aplicat în situații de urgență, este lipsit de vizibilitate contractuală pentru consumatori, respectiv generează imposibilitatea semnării contractelor aprovizionare în avans sau pe termen mediu, întrucât prețul exact nu este cunoscut la momentul negocierii contractului, iar variabilitatea lunară descurajează semnarea unor acorduri stabile. În mod operațional, întreprinderile termoelectrice nu pot semna contracte de livrare lunare, deoarece volumele sunt mari și livrările trebuie planificate sezonier, aprovizionarea are caracter critic pentru funcționarea sistemelor centralizate, iar semnarea lunară ar însemna o volatilitate financiară sustenabilă și o lipsă de previzibilitate în tarify. În acest context, nu este predictibil cum se va ajusta tarifyele pentru sectorul termoelectric în baza P_{FUO} în condițiile în care structura tarifară aplicabilă acestui sector este una de tip anual, în timp ce P_{FUO} are caracter lunar și volatil. Spre deosebire de P_{FUO} în sectorul termoelectric contractele pot fi semnate pe un termen de cel puțin 3 luni sau un termen mai îndelungat, care să asigure: aprovizionare continuă, preț predictibil, planificare tarifară anuală. Subliniem că, în prezent, S.A. „CET-Nord” achiziționează gaze naturale în baza contractelor la prețuri reglementate, la: - 11 101 lei/1000 m³ pentru livrări din rețelele de transport; - 12 267 lei/1000 m³ pentru livrări din rețelele de distribuție presiune medie. În același timp P_{FUO} este de: - 9452 lei/1000 m³ pentru livrări din rețelele de transport; - 10780 lei/1000 m³ pentru livrări din rețelele de distribuție presiune medie. Astfel, chiar și în cazul prețurilor reglementate există diferențe semnificative între valori. Respectiv, impunerea P_{FUO} drept plafon în preț ar duce la nerecunoașterea a 1400 – 1600 lei/1000m³ din costuri reale și reglementate, ceea ce ar genera: a) un deficit tarifar estimat la 68 milioane lei/an, luând în considerare datele efective de referință a consumului gazelor naturale pentru anul 2024; b) pierderi directe suportate de întreprinderea cu capital de stat, imputabile acesteia; c) imposibilitatea acoperirii costurilor; d) afectarea capacității de plată către furnizori, bănci și instituții de credit. Prin urmare, între un tarif reglementat mediu anual, aplicabil în sectorul termoelectric, și un preț reglementat lunar, bursier și temporar, precum P_{FUO}, nu există compatibilitate metodologică, operațională sau financiară. Impunerea P_{FUO} ca plafon de recunoaștere a cheltuielilor în tariful termoelectric presupune, în mod logic: fie modificarea lunară a tarifyelor pentru SACET; fie acceptarea unei formule contractuale rigide și riscante, în care titularii de licență ar fi obligați să contacteze gaze în avans fără a cunoaște nivelul recunoscut în tarif, suportând astfel eventualele pierderi rezultate din diferențele de preț; fie limitarea nejustificată a costurilor recunoscute, ceea ce ar conduce la acumularea pierderi nereglementare și afectarea gravă a viabilității financiare a întreprinderilor publice din sector. Această situație evidențiază, în mod clar, că P_{FUO} nu poate fi utilizat drept reper sau plafon pentru recunoașterea tarifară a cheltuielilor cu achiziția gazelor naturale în sectorul termoelectric, fără a distorsiona grav cadrul reglementar și fără a pune în pericol sustenabilitatea economică a întreprinderilor cu capital de stat. Totodată, aplicarea P_{FUO} distorsionează relația dintre reglementare și realitatea comercială. Or, contractele în sectorul termoelectric urmează a fi planificate pe un termen mai mare o lună, încheiate în afara ferestrei de valabilitate a P_{FUO}, bazate pe volume, termeni de livrare și prețuri concurențiale înainte de publicarea P_{FUO}. De aceea, prețul P_{FUO} nu poate fi utilizat nici ca referință orientativă, cu atât mai puțin ca plafon maxim	
--	---	--

		de recunoaștere tarifară, întrucât el: a) nu este disponibil la momentul semnării contractului; b) se modifică lunar; c) nu este un preț de contractare fermă, ci o estimare orientativă a valorii de piață pentru livrările viitoare; d) nu reflectă condițiile contractului comercial real, deoarece în momentul semnării contract de livrare pe termen de 3, 6 sau 12 luni, întreprinderea nu are acces la prețul PG_{FUO} care s-ar recunoaște. Astfel, nu își poate ajusta politicile comerciale și financiare, iar orice plafon impus retroactiv pe baza PG_{FUO} duce la recunoașterea unor costuri efective și justificate. Un moment important, specific sectorului termoelectric, reprezintă apariția dezechilibrelor între cantitatea planificată de gaze naturale și cea efectiv consumată, care nu reprezintă o deficiență de gestiune, ci este o realitate structurală a funcționării sistemului, determinată de factori obiectivi, care nu pot fi controlați în totalitate de către întreprindere. Printre acești factori se numără: a) începerea și oprirea sezonului de încălzire în funcție de condițiile meteorologice insula dată fixă; b) temperatura exterioară medie zilnică, care influențează direct volumul de energie termică necesar pentru acoperirea cererii; c) durata și intensitatea sezonului rece, imposibil de anticipat cu precizie pe termen lung; d) modificările de consum la consumatorii racordați, care pot influența cererea de energie termică. În aceste condiții, cantitatea de gaze planificată contractual nu va corespunde ce real consumată, ceea ce generează: a) dezechilibre de rețea față de profilul nominal; b) costuri suplimentare cu compensarea dezechilibrelor; c) expuneri comerciale legate de ajustarea volumelor contractate sau penalități pentru deviere. Din considerentele enumerate mai sus, propunerea de modificare a pct. 28 din Metodologia tarifară, precum și includerea unui punct nou (28¹), ce stabilește cadrul de principii al Strategiei de achiziție a gazelor naturale, reprezintă o măsură coerentă, necesară și complet aliniată cu direcțiile de liberalizare a pieței gazelor naturale, atât la nivel național, cât și în conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova. Mai mult, prin elaborarea și implementarea unei Strategii de achiziție a gazelor naturale coordonate cu ANRE, se oferă o soluție transparentă, controlabilă, flexibilă și auditabilă, care garantează eficiența costurilor și asigură protecția consumatorului final fără a compromite viabilitatea financiară a întreprinderii. Considerăm că, modelul propus este perfect compatibil cu: a) Legea 92/2014, care impune principiul recuperării integrale a costurilor justificate; b) Legea 108/2016, care prevede trecerea treptată spre un regim de concurență; c) Legea 99/2022 (privind Acordul de împrumut), care obligă statul să nu adopte reglementări ce compromit capacitatea întreprinderii să-și onoreze obligațiile contractuale. Astfel, se oferă întreprinderilor reglementate din sectorul termoelectric un instrument funcțional de tranziție către piața liberă, sub supravegherea ANRE, într-un mod care: a) respectă legislația în vigoare; b) protejează interesele consumatorului final; c) menține stabilitatea financiară a sectorului public; d) și întărește încrederea investitorilor și a partenerilor externi în coerența politicilor energetice ale statului. Totodată, lista de principii incluse în pct. 28¹ creează o arhitectură, transparentă și profesionistă a procesului de achiziție a gazelor naturale prin: a) asigurarea eficienței economice și protejării interesului public; b) promovează competiția între furnizori și evitarea practicilor speculative; c) instituie obligația de documentare, justificare și audit abilitate a fiecărei decizii comerciale, reducând riscul de abuz, ineficiență sau favoritism.	
--	--	--	--

50	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	50. Pentru anii următori, cheltuielile aferente retribuirii muncii, exceptând cheltuielile legate de contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală, sunt actualizate anual conform formulelor: $CPPp_j = CPPp_0 \times \prod_{i=1}^j (1 + IPCM_i - X_1) \quad (15)$ $CPDF_j = CPDF_0 \times \prod_{i=1}^j [(1 + IPCM_i - X_1) \times (1 + \Delta LR_i)] \quad (16)$ $CMD_j = CMD_0 \times \prod_{i=1}^j (1 + IPCM_i - X_1) \quad (17)$	Referitor la punctul 50 din Metodologia tarifară: solicităm respectuos modificarea indicelui de eficientizare stabilit constant în proporție de 20% cu 10% similar operatorilor de transport și distribuție din sectorul electroenergetic (pct. 31 din Metodologia tarifară nr. 626/2023 și pct. 31 din Metodologia tarifară nr. 626/2023). Astfel, ultimul indice din pct. 50 se propune în următoarea redacție: <i>X1 - indicele de eficientizare stabilit constant în proporție de 10% din indicele prețurilor de consum din Republica Moldova, $X1 = 0,1 \times f \text{ PCM}_j$.</i> Actualizarea/ajustarea retribuirii muncii personalului nemijlocit încadrat în activitățile reglementate are loc în conformitate cu prevederile Legii nr. 1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim, Hotărârile Guvernului privind stabilirea cuantumului salariului minim pe țară, prevederile art. 133 ale Codului Muncii care stipulează că "(l) Sporirea nivelului conținutului real al salariului se as ură prin indexarea salariului în legătură cu creșterea prețurilor de consum la mărfuri și servicii." În cazul actualizării cheltuielilor de bază la indicii prețurilor de consum sau la creșterea salarială anuală conform hotărârilor guvernului, prin aplicarea indicelui de eficientizare de 20% se reduce valoarea necesară actualizării cheltuielilor respective la mărimea anuală a inflației sau la mărimea coeficientului creșterii medii anuale a cuantumului salariului minim pe țară, fapt ce poate impune neasigurarea respectării prevederilor legislației muncii de către titularii de licență. Astfel, solicităm respectuos diminuarea indicelui de eficientizare de la 20% la 10% prevedere similară aplicată în sectorul electroenergetic la transport și distribuția energiei electrice, nefiind aplicat în prezent și producătorilor de energie electrică în regim de cogenerare care de asemenea sunt reglementați în condițiile Legii nr.107/2016. Cu atât mai mult, după cum este prevăzut în proiectul Metodologiei tarifare nr. 396/2019, în cazul neutilizării mijloacelor respective conform destinației, acestea vor fi excluse de către Agenție în conformitate cu prevederile pct. 74, astfel fiind asigurată neutilizarea acestora în alte scopuri dar doar în scopul asigurării respectării prevederilor legislației muncii și asigurarea menținerii personalului calificat prin oferirea unor remunerați competitive. Mai mult, pentru titularii de licență din activitatea de furnizare a energiei electrice, în general nu se aplică careva indici de eficientizare care ar diminua actualizarea cheltuielilor, costurilor de bază conform Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul de ultimă opțiune și furnizorul serviciului universal, aprobată prin HANRE nr. 65/2018, precum și Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru energia electrică furnizată de furnizorul central de energie electrică HANRE nr.483/2017.	Se acceptă. La pct. 50 descrierea indicelui de eficientizare „X1” va avea următorul cuprins: <i>„X1 - indicele de eficientizare stabilit constant în proporție de 10% din indicele prețurilor de consum din Republica Moldova, $X1 = 0,1 \times IPCM_j$”</i>
50	„Termoelectrica” SA Nr. 79/6009 din 30.09.2025	$CMA_j = CMA_0 \times \prod_{i=1}^j (1 + IPCM_i - X_1) \quad (18)$	3). Referitor la punctul 50 din Metodologia tarifară: repetat, solicităm respectuos modificarea indicelui de eficientizare stabilit constant în proporție de 20% cu 10% similar operatorilor de transport și distribuție din sectorul electroenergetic (pct. 31 din Metodologia tarifară nr. 626/2023 și pct. 31 din Metodologia tarifară nr. 626/2023). Astfel, ultimul indice din pct. 50 se propune în următoarea redacție: X1 - indicele de eficientizare stabilit constant în proporție de 10% din indicele prețurilor de consum din Republica Moldova, $X1=0,1 \times IPCM_j$.	

		unde: ΔLR_j – modificarea lungimii rețelelor termice în anul “j” față de anul “j-1”, care se determină conform formulei: $\Delta LR_j = \frac{LR_j - LR_{j-1}}{LR_{j-1}} \quad (19)$ LR_j – lungimea totală a rețelelor termice la finele anului de reglementare „j”; LR_{j-1} – lungimea totală a rețelelor termice la finele anului de reglementare „j-1”; $IPCM_j$ – indicele prețurilor de consum din Republica Moldova, publicat de către Biroul Național de Statistică; X_I – indicele de eficientizare stabilit constant în proporție de 20 % din indicele prețurilor de consum din Republica Moldova, $X_I=0,2 \times IPCM_j$.	Propunerea dată, are drept scop asigurarea respectării prevederilor art. 133 ale Codului Muncii care stipulează că ”(1) <i>Sporirea nivelului conținutului real al salariului se asigură prin indexarea salariului în legătură cu creșterea prețurilor de consum la mărfuri și servicii</i>”, a Legii nr. 1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim și Hotărârile Guvernului privind stabilirea cuantumului salariului minim pe țară. Totodată, modificarea dată, va da posibilitate întreprinderilor termoelectrice să atragă și să mențină specialiști cu o calificare înaltă și să asigure salarii atractive pentru specialiștii din domeniul termoelectric, deoarece în prezent se înregistrează o fluctuație a cadrelor înalt calificate care pleacă din întreprinderile termoelectrice către alte entități care asigură acordarea unor salarii mai competitive. Mai mult, menționăm că, după cum este prevăzut în proiectul Metodologiei tarifare nr. 396/2019, în cazul neutilizării mijloacelor respective conform destinației, acestea vor fi excluse de către Agenție în conformitate cu prevederile pct. 74, astfel fiind asigurată neadmiterea utilizării acestora în alte scopuri, dar doar în scopul asigurării respectării prevederilor legislației muncii și asigurarea menținerii personalului calificat prin oferirea unor remunerații competitive.	
50	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.202	3) Se propune modificarea, în pct. 50 din Metodologia tarifară, a indicelui eficientizare stabilit constant în proporție de 20% cu indicele de 10%. Această propunere nu doar că urmărește armonizarea regimului tarifar, ci este fundamentată pe o analiză riguroasă a implicațiilor economice, sociale și operaționale pe care le generează menținerea unui coeficient de eficientizare disproporționat. În forma actuală, Metodologia prevede că, la actualizarea anuală a cheltuielilor aferente retribuirii muncii, se aplică un indice de eficientizare 20%, ceea ce înseamnă că doar 80% din ajustarea aferentă indicelui prețurilor de consum este recunoscută tarifar. Acest mecanism afectează direct capacitatea întreprinderilor reglementate de alinia politicile salariale interne cu evoluțiile economice reale, precum inflația sau creșterea salariului minim garantat, așa cum sunt acestea prevăzute în Legea nr. 1432/2000 și în Codul muncii, art. 133 alin. (1), care impune obligativitatea ajustării salariului în raport cu evoluția prețurilor de consum. Totodată, menționăm că în sectorul electroenergetic, în mod justificat, s-a optat deja pentru aplicarea unui indice de eficientizare de 10%, atât pentru activitatea de transport (conform pct. 31 din Metodologia tarifară nr. 626/2023), cât și pentru distribuție (conform pct. 22 din Metodologia nr.247/2025). Mai mult decât atât, în Metodologia nr. 65/2018 pentru furnizarea energiei electrice către furnizorul de ultimă opțiune și furnizorul serviciului universal, acest indice de eficientizare nici nu există. Acest tratament este o recunoaștere clară a faptului că presiunile asupra costurilor salariale nu pot fi compensate integral prin așa-zise câștiguri de eficiență, mai ales atunci când se aplică unor activități în care adaptarea tehnologică, respectarea reglementărilor în domeniul muncii și dezvoltarea competențelor profesionale sunt elemente structurale, nu conjuncturale. În plus, în conformitate cu prevederile proiectului de modificare a pct.74 din Metodologia Tarifară, cheltuielile aferente retribuirii muncii care nu sunt utilizate conform	Se acceptă, în redacția de mai sus.	

			destinației sunt excluse de către Agenție, fapt ce constituie deja o garanție suplimentară a eficienței cheltuielilor recunoscute. Prin urmare, aplicarea unui coeficient de eficientizare automat de 20% la actualizarea salariilor apare ca o măsură redundantă și nejustificat de restrictivă. Din perspectivă operațională, reducerea indicelui de eficientizare la 10% ar reflecta mai fidel nivelul realist de eficiență care poate fi atins fără a compromite calitatea serviciului prestat și fără a dezechilibra structura de personal a întreprinderii. Menținerea actualului prag de 20% conduce la recuperarea integrală a cheltuielilor justificate aferente retribuirii muncii, afectând direct sustenabilitatea financiară a operatorilor reglementați. Această discrepanță devine și mai acută în condițiile în care întreprinderile sunt obligate, prin legislație, să respecte mecanismele de indexare a salariilor (conform Codului muncii și altor acte normative), însă ajustarea tarifară este paralel limitată de un coeficient care reduce proporțional actualizarea acestor costuri. Este important de menționat că ponderea cheltuielilor salariale în structura totală a cheltuielilor de bază depășește 80%, ceea ce face ca orice ajustare incompletă să aibă un impact semnificativ asupra echilibrului economic al întreprinderii. Mai mult, în practica de aprobare a tarifelor, Agenția nu recunoaște în scopuri tarifare cheltuielile aferente funcțiilor temporar vacante, chiar și atunci când există dovada clară că acestea urmează a fi ocupate în urma unui proces transparent de recrutare. Astfel, și în prezent, cheltuielile retribuire a muncii sunt deja reduse prin alte filtre de reglementare, ceea ce justifică și mai mult necesitatea reducerii indicelui de eficientizare la un nivel rezonabil, de 10%. Având în vedere toate cele expuse, considerăm că reducerea indicelui de eficientizare la 10% este nu doar oportună, ci necesară pentru: a) asigurarea respectării cadrului legal privind salarizarea personalului; b) menținerea echilibrului financiar al întreprinderilor reglementate; c) crearea unui cadru echitabil între sectoarele reglementate; d) evitarea migrării forței de muncă și a crizei de competențe tehnice; e) respectarea principiilor de transparență, predictibilitate și neutralitate ale reglementării economice. În concluzie, propunerea noastră ar contribui la consolidarea unui sistem tarifar echitabil, sustenabil și funcțional, în conformitate cu spiritul și litera Legii nr. 107/2016 și în linie practicile aplicate în domeniile reglementate din Republica Moldova.	
50	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/1184 din 25.09.2025		La pct. 50 din Proiect reiterăm propunerea expusă anterior prin scrisoarea S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025, privind diminuarea coeficientului de optimizare a indexării IPC, similar practicii aplicate în alte metodologii tarifare. Argumentele detaliate au fost deja prezentate în documentul vizat, însă subliniem suplimentar că tratamentul angajaților din sectorul energetic nu trebuie să fie diferențiat, iar diminuarea gradului de indexare a IPC nu are fundament obiectiv. În ceea ce privește fondul de retribuire a muncii, acesta nu poate fi redus continuu prin diminuarea numărului de angajați, întrucât există limite structurale și operaționale care nu pot fi depășite fără a afecta siguranța și calitatea serviciilor prestate. Suplimentar, propunerea are drept scop asigurarea respectării prevederilor art. 133 din Codul muncii, care stipulează că sporirea nivelului conținutului real al salariului se realizează prin	

		indexarea acestuia în raport cu creșterea prețurilor de consum la mărfuri și servicii. Totodată, măsura este conformă cu prevederile Legii nr. 1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim, precum și cu Hotărârile Guvernului referitoare la stabilirea cuantumului salariului minim pe țară. Mai mult, la data de 16 septembrie 2025 a fost semnată Convenția colectivă la nivelul ramurii energetice a economiei naționale pentru anii 2025–2030, între Ministerul Energiei și Federația Sindicală. Această convenție introduce obligații suplimentare de plată pentru angajatori, care anterior nu erau prevăzute, iar costurile aferente nu au acoperire tarifară pentru următorii cinci ani, întrucât cheltuielile de bază au fost deja aprobate de ANRE pentru perioada respectivă. De asemenea, în conformitate cu art. 38 alin. (2) din Codul muncii, convențiile colective de nivel ramural și teritorial intră în vigoare la momentul semnării, iar conform art. 44, neexecutarea clauzelor convențiilor colective atrage răspunderea persoanelor vinovate. În aceste condiții, neexecutarea prevederilor Convenției colective este exclusă, iar includerea unor obligații suplimentare constituie un temei obiectiv pentru reducerea gradului de diminuare a indexării IPC de la 20% la 10%. Această ajustare este necesară pentru a asigura echitatea în raport cu angajații din sectorul energetic și pentru a menține sustenabilitatea financiară a operatorilor în contextul noilor obligații impuse prin Convenția colectivă.	
--	--	--	--

51	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	51. La actualizarea anuală a cheltuielilor aferente retribuirii muncii, indicele prețurilor de consum este substituit cu coeficientul creșterii medii anuale a cuantumului salariului minim pe țară, dacă sunt îndeplinite concomitent următoarele condiții: 1) la nivel național, s-a modificat cuantumul salariului minim pe țară, aprobat prin Hotărârea Guvernului; 2) titularul de licență a aplicat în anul de reglementare prevederile Hotărârii Guvernului cu privire la cuantumul salariului minim pe țară; 3) nivelul coeficientului creșterii medii anuale a cuantumului salariului minim pe țară în anul de reglementare este mai mare decât nivelul indicelui prețurilor de consum pentru același an. În formulele de actualizare a cheltuielilor aferente retribuirii muncii se aplică $IPCM_t$ sau coeficientul creșterii medii anuale a cuantumului salariului minim pe țară, doar	Referitor la punctul 51 din Metodologia tarifară în prima frază sintagma "<i>La actualizarea anuală</i>" propunem de a fi modificată prin sintagma "<i>La actualizarea/ajustarea anuală</i>". Modificarea dată se propune în scopul evitării formării competenței de corectare (devierile financiare) în decursul anului. În prezent, în cazul în care coeficientul creșterii medii anuale a cuantumului salariului minim pe țară este mai mare decât indicele prețurilor de consum, la ajustarea anuală a prețului tarifului reglementat Agenția nu acceptă actualizarea cheltuielilor de bază aferente retribuirii muncii în conformitate cu pct. 51 din Metodologia tarifară, aceasta fiind acceptată doar după închiderea perioadei de gestiune, doar la momentul determinării componentei de corectare pentru anul precedent de reglementare (devierilor financiare pentru perioada precedentă de reglementare), astfel în decursul anului	Se acceptă parțial. Pct. 51 al Metodologiei tarifare nr. 396/2019 definește noțiunile de actualizare a prețurilor și a tarifelor și de ajustare a prețurilor și a tarifelor. În scopul eliminării eventualelor ambiguități de interpretare pct. 51 se propune în următoarea redacție: <i>„51. La ajustarea/actualizarea prețurilor și tarifelor reglementate, în procesul de actualizare anuală a cheltuielilor aferente retribuirii muncii, indicele prețului de consum este substituit cu coeficientul creșterii medii anuale a cuantumului salariului minim pe țară, dacă sunt îndeplinite concomitent următoarele condiții:</i> <i>1) la nivel național, s-a modificat cuantumul salariului minim pe țară, aprobat prin Hotărârea Guvernului;</i> <i>2) titularul de licență a aplicat, în anul de reglementare, prevederile Hotărârii Guvernului privind cuantumul salariului minim pe țară și a prezentat Agenției documentele justificative corespunzătoare. Aplicarea se va realiza proporțional cu numărul de luni din anul calendaristic în care cuantumul respectiv a fost efectiv aplicat de către titularul de licență;</i>
----	---	---	---	---

		dacă titularul de licență a aplicat efectiv în anul de reglementare indicatorii de actualizare respectivi.	titularii de licență înregistrează devieri financiare negative care conduc la majorarea prețului și tarifului pentru anul următor.	3) nivelul coeficientului creșterii medii anuale a cuantumului salariului minim pe țară în anul de reglementare este mai mare decât nivelul indicelui prețurilor de consum pentru același an. În formulele de actualizare a cheltuielilor aferente retribuirii muncii se aplică IPCM _j sau coeficientul creșterii medii anuale a cuantumului salariului minim pe țară, doar dacă titularul de licență a aplicat efectiv în anul de reglementare indicatorii de actualizare respectivi.”.
--	--	--	--	--

Pct. nou 51 ¹	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	„51 ¹ . La actualizarea anuală a cheltuielilor aferente retribuirii muncii, vor fi excluse cheltuielile remunerării muncii reflectate la capitalizări, excepție fiind Unitățile de Implementare a Proiectelor (UIP), ”.	Solicităm respectuos, completarea punctului dat, la final, cu următoarea frază: „Acesta cheltuieli se recuperează după darea în exploatare a mijloacelor fixe prin includerea în preț sau tarif a amortizării acestora, și a rentabilității investițiilor efectuate conform Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric”. Completarea dată, are rol de concretizare, similar după cum este prevăzut și în punctul 48¹ din proiectul Metodologiei tarifare, pentru a nu se crea confuzii ulterioare în procesul aplicării prevederilor punctului dat. La moment, proiectul Metodologiei tarifare specifică doar că la actualizarea cheltuielilor de bază se vor exclude cheltuielile remunerării muncii reflectate la capitalizări în evidența contabilă, Cu excepția UIP, însă nu este prevăzut expres că acestea vor fi incluse și acceptate în scopuri tarifare la investiții și respectiv recuperate ulterior prin intermediul amortizării și a rentabilității aferente.	Se acceptă parțial. Pct. 39 al Metodologiei tarifare nr. 396/2019 descrie relația de calcul a cheltuielilor de amortizare a mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale, inclusiv a cheltuielilor de amortizare acceptate în scop tarifar aferente investițiilor date în exploatare și aprobate de Agenție. Concomitent, pct. 82¹ prevede că planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor se realizează în corespundere cu Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric aprobat de către Agenție. Pct. 48 se completează cu punctul 48¹ cu următorul cuprins: „48¹. La determinarea cheltuielilor pentru anul de bază privind retribuirea muncii aferente activității reglementate, nu se includ cheltuielile aferente remunerării muncii angajaților Unităților de Implementare a Proiectelor (UIP) create în cadrul entităților termoelectrice. Aceste cheltuieli se recuperează după darea în exploatare a mijloacelor fixe prin includerea în preț/tarif reglementat a amortizării acestora și a rentabilității investițiilor efectuate conform Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 494/2025”.
	„Termoelectrica” SA Nr. 79/6009 din 30.09.2025		4). Referitor la completarea punctului 51 din Metodologia tarifară, repetat solicităm respectuos reformularea acestuia, pentru a evita interpretări eronate. Astfel, în scop de concretizare, se propune următoarea redacție: „La actualizarea anuală a cheltuielilor aferente retribuirii muncii, se exclud cheltuielile aferente retribuirii muncii reflectate la capitalizări și acceptate în scopuri tarifare. Aceste cheltuieli se recuperează ulterior, după darea în exploatare a mijloacelor fixe, prin includerea în prețurile și tarifele reglementate a amortizării și a rentabilității investițiilor, conform prevederilor Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric. Valoarea cheltuielilor aferente retribuirii muncii, exclusă din actualizarea anuală, va fi echivalentă cu suma acceptată de către	Pct. 51¹ va avea următorul cuprins: „51¹. La actualizarea anuală a prețurilor și tarifelor reglementate, în procesul de actualizare a cheltuielilor aferente retribuirii muncii, se exclud cheltuielile aferente

			Agenție la investițiile capitalizate și recuperată conform Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric. Prevederile punctului dat, nu se aplică asupra cheltuielilor aferente retribuirii muncii angajaților unităților de implementare a proiectelor (UIP), cheltuielile UIP se includ în scopuri tarifare potrivit prevederilor pct. 48¹ din Metodologie".	<i>remunerării muncii reflectate la capitalizări și acceptate în scopuri tarifare. Aceste cheltuieli se recuperează ulterior, după darea în exploatare a investițiilor, prin includerea în prețurile și tarifele reglementate a amortizării și a rentabilității investițiilor, conform prevederilor Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric.</i> <i>Valoarea cheltuielilor aferente retribuirii muncii, exclusă din actualizarea anuală, va fi echivalentă cu suma acceptată de către Agenție la investițiile capitalizate și recuperată conform Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric.</i> <i>Cheltuielile aferente retribuirii muncii angajaților Unităților de Implementare a Proiectelor (UIP) se includ în scopuri tarifare și se recuperează în corespundere cu prevederile pct. 48¹ din Metodologie."</i>
Pct. nou 51 ¹	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025		Propunem completarea pct.51¹ cu următorul text: „<i>Aceste cheltuieli se recuperează după darea în exploatarea mijloacelor fixe prin includerea în preț sau tarif a amortizării acestora și a rentabilității investițiilor efectuate conform Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric</i>”. Subliniem că, în practică, cheltuielile cu retribuirea muncii care sunt asociate direct cu realizarea investițiilor sunt capitalizate conform reglementărilor contabile. Ca urmare, ele sunt recunoscute în cheltuielile operaționale (care stau la baza cheltuielilor de bază), ci devin parte valorii mijlocului fix. Conform proiectului, la moment nu este stabilită recuperarea acestor cheltuieli capitalizate doar excluderea acestora din structura cheltuielilor de bază, respectiv este necesară descrierea recuperării ulterioare a cheltuielilor aferente remunerării muncii capitalizate prin amortizarea mijlocului fix respectiv și aplicarea rentabilității aferente investiției. Fără includerea expresă acestei clarificări, se creează riscul ca: a) la actualizarea anuală, cheltuielile cu retribuirea muncii capitalizate, să fie excluse integral în scopul tarifar; b) pierderea nejustificată a unei componente reale, efective și importante de cost. Prin urmare, completarea propusă este necesară pentru garantarea recuperării integrale a cheltuielilor justificate aferente retribuirii muncii.	Se acceptă parțial. Propunerile sunt expuse în comentariile SA „Termoelectrica”, pct. 51¹.

Pct. nou 51¹	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/1184 din 25.09.2025	La pct. 51¹ din Proiect propunem următoarea redacție: <i>„La actualizarea anuală a cheltuielilor aferente retribuirii muncii, se exclud cheltuielile aferente remunerării muncii reflectate la capitalizări și acceptate în scopuri tarifare. Aceste cheltuieli se recuperează ulterior, după darea în exploatare a mijloacelor fixe, prin includerea în prețurile și tarifele reglementate a amortizării și a rentabilității investițiilor, conform prevederilor Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric.”</i> <i>Valoarea cheltuielilor aferente retribuirii muncii, exclusă din actualizarea anuală, va fi echivalentă cu suma acceptată de către ANRE la investițiile capitalizate și recuperată conform Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric.</i> <i>Cheltuielile aferente retribuirii muncii angajaților unităților de implementare a proiectelor (UIP) se includ în scopuri tarifare potrivit prevederilor pct. 48¹ din Metodologie”.</i> Necesitatea modificării propuse derivă din faptul că, în lipsa unor prevederi clare și explicite, există riscul real ca anumite cheltuieli salariale reflectate la capitalizări să fie excluse din actualizarea anuală și, concomitent, să nu fie recunoscute ulterior nici în procesul de recuperare prin amortizare și rentabilitate. O astfel de situație ar conduce la nerecuperarea cheltuielilor justificate suportate de titularii de licență, afectând echilibrul economic și punând în pericol principiul neutralității metodologiei tarifare. Redacția propusă stabilește cu precizie modalitatea de recunoaștere a acestor cheltuieli: ele se exclud la actualizarea anuală, dar se recuperează obligatoriu odată cu darea în exploatare a mijloacelor fixe, prin includerea în tarife a amortizării și a rentabilității investițiilor, în conformitate cu Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric. În plus, precizarea că valoarea exclusă va fi echivalentă cu suma acceptată de ANRE la investițiile capitalizate oferă garanția că aceste costuri nu dispar din procesul de recunoaștere tarifară, ci sunt recuperate integral prin metode reglementate. De asemenea, mențiunea distinctă privind cheltuielile aferente retribuirii muncii angajaților unităților de implementare a proiectelor (UIP) asigură un cadru normativ clar și predictibil pentru această categorie specială de costuri, evitând confuzii și tratamente inechitabile. În concluzie, modificarea propusă elimină ambiguitățile actuale, asigură coerența dintre Metodologia tarifară și Regulamentul investițional, garantează recuperarea completă a cheltuielilor salariale și oferă titularilor de licență un cadru predictibil și transparent, fără riscul de a suporta pierderi nejustificate.	
50, 51, 54, 58, 62, 67	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025	Se propune înlocuirea cuvântului „actualizate” cu cuvintele „actualizate/ajustate” la pct.50, pct. 51, pct. 54, pct. 58, pct. 62, pct. 67 din Metodologia tarifară. Menționăm că, în forma sa actuală, această formulare generează interpretări restrictive, conducând în practică la refuzul de a opera ajustări ale cheltuielilor de bază în cadrul procesului anual de ajustare a prețurilor și tarifelor reglementate.	Se acceptă parțial. Pct. 5 al Metodologiei tarifare nr. 396/2019 definește noțiunile de actualizare a prețurilor și a tarifelor

		În reglementarea tarifară, noțiunea de „<i>actualizare</i>” este asociată cu procedura reexaminare a tarifelor pe baza costurilor efective și a rezultatelor operaționale din perioada precedentă – adică un exercițiu post-factum. Totuși, Metodologia prevede și o procedură distinctă de ajustare, care se referă la determinarea și aprobarea prețurilor/tarifelor pentru anul „j” pe baza parametrilor planificați, conform normelor metodologice în vigoare. În cadrul acestei proceduri, ajustarea valorilor recunoscute anterior – inclusiv a cheltuielilor de bază – devine necesară, mai ales în contextul unor factori economici obiectivi precum inflația, modificările de politici salariale, prețuri de achiziție etc. Astfel, limitarea la termenul „<i>actualizate</i>” induce, în mod nefondat, ideea că ajustările cheltuielilor de bază sunt permise doar în cadrul unei proceduri ulterioare perioadei de reglementare, și nu în cadrul procedurii curente de ajustare anuală a tarifelor. Această abordare poate conduce la refuzul de a recunoaște în tarife cheltuieli inevitabile și justificate, ceea ce generează un deficit tarifar semnificativ, afectând sustenabilitatea financiară a operatorilor reglementați și capacitatea acestora de a-și îndeplini obligațiile legale, contractuale și operaționale în anul de gestiune. Considerăm că completarea terminologică propusă va permite: a) adaptarea cheltuielilor de bază în raport cu realitățile economice actuale; b) menținerea corelației între structura tarifară și evoluțiile relevante ale costurilor; c) evitarea acumulării de deficite tarifare și a distorsionării procesului decizional; d) respectarea principiilor de transparență, previzibilitate și echitate în reglementarea tarifară.		și de ajustare a prețurilor și a tarifelor. În scopul eliminării eventualelor ambiguități de interpretare propunem redactarea comună a tuturor punctelor 50, 54, 58, 62 și 67 prin completarea cu o frază introductivă comună: „La ajustarea/actualizarea prețurilor și tarifelor reglementate, ...”, urmată de conținutul în redacția în vigoare a fiecărui punct. Concomitent, în scopul evitării circumstanțelor care determină generarea devierilor financiare în procesul de ajustare a venitului reglementat, ANRE a propus modificări, inclusiv la punctul 51 din Metodologia tarifară nr. 396/2019.
71	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	<i>„La determinarea costurilor de bază, titularii de licență vor ține cont de indicatorii de eficiență economică din anii precedenți conform criteriilor stipulate pct. 5.” în Capitolul I, Secțiunea 2; pct.5</i>	Referitor la completarea punctului 71 solicităm respectuos excluderea completării propuse dat fiind faptul că cheltuielile (costurile) de bază nu pot fi corelate cu randamente de producere a energiei și cu volumele producerii de energie, după cum a fost descris și argumentat mai sus la punctul 1 din prezenta scrisoare (completarea punctului 5 subpunctelor 7-11 din Metodologia tarifară), acestea constituind cheltuieli fixe/constante suportate conform actelor normative și nu pot fi adaptate în dependență de volumul fluctuant al energiei termice produse într-o anumită perioadă de timp. De asemenea, criteriile la care se face referire sunt ambigue, interpretabile, nu sunt clar definite prin formule de calcul, nu sunt corelate Cu activitățile specifice din domeniul termoelectric și nu pot fi aplicate cheltuielilor fixe. Nu sunt clar definite cum vor fi aplicate de ANRE, pentru care perioadă de timp exactă, or există situații în care la aprobarea cheltuielilor de bază ANRE a aplicat diferite criterii arbitrare reieșind din cheltuielile înregistrate în perioada a 5 ani anteriori de reglementare, și anume: pentru unele articole de cheltuieli ponderea cărora este semnificativă în totalul cheltuielilor de bază doar media anilor 2022-2024, fără a include în calcul și media anilor 2020-2021, pe alte articole de cheltuieli doar media pentru a. 2022-2023, pentru alte articole nu s-a inclus anul 2021, iar pe unele articole de cheltuieli fiind aplicată chiar o abordare arbitrară la același compartiment, și anume: o poziție fiind aplicată media a 5 ani, altă poziție media a 3 ani (fără anii 2020-2021) iar a treia poziție provocările anului 2024 conform contractului, cantitatea consumată nefiind inclusă în calcule. De asemenea, analizând metodologiile tarifare din celelalte sectoare reglementate de către ANRE, nici în unul din alte sectoare nu sunt prevăzute asemenea criterii inechitabile și discriminatorii care nu vor asigura acoperirea cheltuielilor strict necesare după cum se propune de a fi aplicate în sectorul termoelectric. În conformitate cu art. 12 din Legea nr. 174/2017 cu	Se acceptă parțial. Textul a fost redactat Punctul 71 va avea următorul conținut: <i>„71. La determinarea costurilor de bază, titularii de licență vor ține cont de criteriile stabilite în pct. 5 al Metodologiei tarifare.”</i> Argumentele privind modificările propuse sunt expuse în comentariile SA „Termoelectrica” aferente exprimării opiniei referitoare la modificările pct. 5, alin. 7) din Metodologia tarifară nr. 396/2029. Amendamentele Agenției sunt în strictă conformitate cu cadrul legal de reglementare și au obiectiv asigurarea echilibrului dintre sustenabilitatea și eficiența entității termoelectrice, pe de o parte, și protecția intereselor legale ale consumatorilor, pe de altă parte.

		privire la energetică Agenția ”j) promovează o politică tarifară echitabilă și argumentată economic, prin elaborarea și aprobarea metodologiilor de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor și prețurilor reglementate, în baza unor criterii transparente, obiective și nediscriminatorii, în conformitate cu legile sectoriale;” Mai mult, în conformitate cu prevederile art. 87 (2) a) din Legea cu privire la energia electric. nr. 107/2016 prin care se reglementează producerea energiei electrice în regim de cogenerare desfășurată de către "TERMOELECTRICA" S.A. prevede că "(2) Metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și tarifelor reglementate se bazează pe următoarele principii: a) funcționarea eficientă și <u>asigurarea viabilității financiare a întreprinderilor electroenergetice în baza costurilor justificate și strict necesare</u> pentru desfășurarea activităților reglementate; b) aprovizionarea cu energie electrică, în mod continuu și viabil, a consumatorilor finali, cu respectarea parametrilor de calitate și a indicatorilor de calitate stabiliți; c) desfășurarea activităților reglementate în condiții de siguranță; d) orientarea sistemului de formare a prețurilor și a tarifelor reglementate spre crearea de premise pentru motivarea întreprinderilor electroenergetice și a consumatorilor finali în sporirea eficienței energetice prin stabilirea de stimulente corespunzătoare atât pe termen scurt, cât și pe termen lung". Astfel, prevederile punctului 71 propus în proiectul Metodologiei tarifare, nu va asigura viabilitatea financiară a întreprinderilor de stat, asigurarea acoperirii costurilor justificate și strict necesare, cu atât mai mult prin propunerile date nu sunt asigurate careva stimulente financiare, dar reducerea total la minim a cheltuielilor fixe strict necesare asigurării desfășurării fiabile a activităților reglementate.	Art. 9 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 92/2014 prevede, că Agenția stabilește, prin metodologia aprobată, criteriile de determinare a costurilor minime necesare și justificate la calculul și aprobarea prețurilor și tarifelor pentru activitățile reglementate, de asemenea supraveghează respectarea acestora. Art. 45 alin. (3) din Legea nr. nr. 92/2014 stipulează că prevederile metodologiei tarifare contribuie la furnizarea energiei termice în condiții de fiabilitate, cu cheltuieli minime și cu utilizarea eficientă a obiectivelor din sectorul termoelectric. Conform art. 21 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 92/2014 titularii de licență sunt obligați să respecte principiul eficienței maxime cu cheltuieli minime, conform criteriilor aprobate de către Agenție, și să prezinte Agenției informația cu privire la cheltuielile suportate.
71	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025	6) Cu referire la completările la punctul 71 din Metodologia tarifară, propune excluderea completării la pct. 71 conform căroră „la determinarea costurilor de bază, titularii de licență vor ține cont de indicatorii de eficiență stabiliți conform criteriilor în pct. 5”, din următoarele considerente. Analiza conținutului actual al Metodologiei tarifare, inclusiv a propunerile de completare pct. 5, relevă că noțiunea de „indicatori de eficiență economică” nu este definită într-un mod clar, operațional și măsurabil. Criteriile enunțate în punctul 5 – inclusiv cele propuse a fi adăugate la subpunctele 7)–11) – rămân formulate la un nivel pur conceptual, fără a fi însoțite de formule de calcul, praguri cantitative, metodologii standardizate sau parametri de evaluare obiectivi. În consecință, referirea la acești „indicatori” lasă loc unor interpretări arbitrare și aplicări neuniforme, contrare principiilor de reglementare predictibilă și transparentă. Mai mult decât atât, punctele 7)–11) propuse ca extensie a pct. 5 conțin concepte extrem de vagi, precum „asigurarea anuală a eficienței economice a utilizării resurselor” sau reducerea cheltuielilor unitare în condițiile menținerii calității serviciului”. Aceste formulări nu oferă niciun reper obiectiv și verificabil pentru aplicare practică. Nu este specificat nici măcar: tipul concret indicatori care urmează a fi aplicați (fizici, financiari, energetici sau combinați), perioada de referință relevantă (un an, trei ani, cinci ani), metoda de calcul, sursele de date acceptate, precum și modul de tratare a abaterilor excepționale (cum ar fi variațiile climatice sau scăderi conjuncturale ale producției).	Nu se acceptă. Argumentele privind modificările propuse sunt expuse în comentariile SA „Termoelectrica”, pct. 71.

		Totodată, lipsește orice prevedere privind criteriile de excludere sau ajustarea valorilor istorice considerate de ANRE ca fiind supranormative sau nerecurente, ceea ce sporește riscul ca întreprinderile să fie evaluate în baza unor performanțe conjuncturale, necorelate cu realitățile tehnico-economice ale anului de gestiune. Această lipsă de claritate transformă mecanismul propus într-un instrument rigid și lipsit de transparență, incompatibil cu bunele practici de reglementare predictibilă și echitabilă. Fără o metodologie de evaluare clară, există riscul major ca aceste criterii să devină susceptibilă de interpretări inegale de la un caz la altul cu impact financiar negativ. Atragem atenția că niciuna dintre celelalte metodologii tarifare aflate în vigoare conțin astfel de prevederi de tip deschis, care să oblige titularii de licență să se supună unor „indicatori de eficiență” care nu sunt definiți și impunerea retroactivității indicatorilor de performanță. Mai mult decât atât, în Metodologiile tarifare nr. 443/2020, nr. 626/2023, nr. 247/2025, nr. 489/2019 sunt asigurate stimulente reale la utilizarea mijloacelor financiare aprobate în scopuri tarifare. Considerăm că, aplicarea acestei obligații doar în sectorul termoelectric constituie un tratament diferențiat și discriminatoriu, în contradicție cu principiile de neutralitate și echitate ale reglementării economice. Mai mult, astfel de prevederi sunt incompatibile cu principiul fundamental al recuperării costurilor justificate, prevăzut expres în Legea nr. 92/2014. Tarifele trebuie să reflecte, în mod transparent și complet, costurile justificate ale titularului de licență, nu să fie ajustate arbitrar în funcție de niveluri de cheltuieli din ani anteriori care ar fi considerate, fără bază metodologică, ca fiind „mai eficiente”. Este de menționat că prevederile propuse la pct. 5 subpct. 8-11 și pct. 71 intră în contradicție directă cu art. 45 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 92/2014, care stabilește explicit că: „<i>Metodologia Tarifară include mecanismul de stimulare a eficienței activității titularilor de licență, în cazul în care unitatea termoelectrică pentru anul de gestiune va raporta Agenției un nivel mai scăzut consumului tehnologic, al pierderilor de energie termică și/sau al consumului de resurse energetice decât cel stabilit la lit. e), prin utilizarea costurilor economisite pentru reducerea în continuare consumului tehnologic, a pierderilor de energie termică în rețelele termice și a consumului de resurse energetice</i>”, care consacră un principiu fundamental al reglementării economice eficiente și moderne, și anume: întreprinderea care obține performanțe superioare celor normate trebuie să fie stimulată prin dreptul de a păstra aceste economii, cu condiția utilizării lor pentru îmbunătățiri suplimentare. Formularea pct.71 inversează logica art. 45 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 92/2014, astfel că, în loc ca economiile să fie recompensate, ele devin noua bază de referință, impunând operatorului adaptarea costurilor viitoare la nivelurile istorice cele mai scăzute, chiar și atunci când acestea au fost determinate de factori conjuncturali sau eforturi excepționale greu de reprodus. În opinia noastră, aceasta reprezintă o penalizare mascată a performanței, dar nu un stimulent. În mod natural, în sectorul termoelectric, costurile unitare (pe Gcal sau MWh) variază de la an la an în funcție de: temperaturile exterioare, durata sezonului de încălzire, variația volumului produse și livrate, evenimente excepționale sau economii temporare. Dacă se instituie obligația de a „ține cont” de nivelurile cele mai reduse din trecut, fără analiză de context, se poate ajunge la: a) refuzul recunoașterii unor costuri justificate în anul de bază; b) o formă de plafonare artificială și nereglementată; c) descurajarea investițiilor proactive în eficiență, întrucât beneficiile nu pot fi păstrate. În aceeași ordine de idei, dacă se instituie obligația de „adaptare” a costurilor curente niveluri din trecut este neglijat efectul inflației asupra costurilor justificate ale întreprinderii. Stabilirea unui mecanism prin care se impune compararea cheltuielilor curente cu cele din anii precedenți, în lipsa oricărei ajustări pentru inflație, conduce la o	
--	--	---	--

		distorsionare gravă realității economice. Cheltuielile istorice reflectă niveluri de prețuri valabile în condiții economice diferite, iar raportarea costurilor actuale la aceste valori fără actualizare valorică echivalează cu impunerea artificială a unor standarde nerealiste de performanță financiară. Această omisiune afectează grav capacitatea întreprinderilor de a reflecta în tarif creșterile reale de costuri determinate evoluția prețurilor în lanțul economic (salarii, materiale, servicii, combustibil), compromițând sustenabilitatea financiară și capacitatea de autofinanțare a întreprinderii. Lipsa integrării factorului inflaționist în analiza eficienței face ca întregul mecanism să devină nerealist, regresiv și contrar principiilor de reglementare economică echitabilă. Prin urmare, considerăm necesară excluderea integrală a acestor prevederi, deoarece completarea punctului 71 și extinderea punctului 5 cu noile criterii generale nu aduc claritate sau valoare adăugată procesului tarifar, ci dimpotrivă este: • în contradicție cu prevederile art. 45 alin (2) lit. f) din Legea nr. 92/2014; • lipsită de fundament tehnico-metodologic; • ambiguă, imposibil de aplicat obiectiv; • discriminatorie față de alte sectoare reglementate; • incompatibilă cu principiile de reglementare predictibilă, neutră și proporțională; • creează confuzie metodologică.	
--	--	--	--

	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/1382 din 05.11.2025	Argumentarea: ” Titularul de licență înaintea prezenta propunere de completare, în vederea asigurării coerenței cadrului de reglementare aplicabil sectorului termoelectric. Conform art. 129 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 164/2025 privind energia electrică, în categoria prețurilor și tarifelor reglementate se încadrează prețurile reglementate pentru energia electrică și energia termică produsă de centralele electrice de termoficare urbane. Conform prevederilor art. 131 alin. (2) lit. a) și g) din Legea nr. 164/2025 privind energia electrică, metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate se bazează pe următoarele principii: a) asigurarea viabilității financiare și a funcționării eficiente a întreprinderilor electroenergetice pe baza costurilor justificate și necesare desfășurării activităților reglementate. Cheltuielile ineficiente și nejustificate nu se iau în considerare la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate; g) asigurarea faptului că prețurile și tarifele reglementate sunt justificate, rezonabile, verificabile, transparente și nediscriminatorii, bazate pe performanță și pe criterii obiective și includ o rată rezonabilă de rentabilitate. Conform prevederilor art. 45 alin (1) din Legea nr. 92/2014 privind energia termică și promovarea cogenerării, prețurile reglementate pentru producerea energiei electrice și tarifele pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, până în punctul de delimitare, se aprobă de Agenție conform metodologiei tarifare. De asemenea, art. 45 alin. (2) din Legea nr. 92/2014 privind energia termică și promovarea cogenerării prevede că metodologia tarifară trebuie să includă toate cheltuielile justificate și necesare pentru desfășurarea activității operaționale. În prezent, Metodologia nr. 396/2019 nu conține o procedură explicită prin care, în cazul modificării cadrului legal sau al apariției unor obligații legale noi, titularii de licență să poată solicita actualizarea cheltuielilor de bază aprobate pentru o perioadă de 5 ani. Această lacună creează un risc semnificativ de nerecuperare a costurilor impuse prin lege, chiar dacă acestea sunt justificate și obligatorii.	Nu se acceptă. Propunerea S.A. „CET-Nord” privind aprobarea, prin hotărâre suplimentară, a includerii în cheltuielile de bază a valorilor majorate ca urmare a modificării cadrului juridic de reglementare, reprezintă un demers nou, pentru care nu există precedente în practica de reglementare și nici premise de implementare. Modificările cadrului normativ, inclusiv transpunerea principiilor Directivei europene, se realizează prin intermediul legislației primare – cum este Legea nr. 92/2014 și alte acte sectoriale – care ulterior se reflectă în legislația secundară și devin obligatorii pentru implementare. Cheltuielile care intervin urmare a modificării cadrului de reglementare sunt acceptate de Agenție în corespundere cu prevederile pct. 148 al Metodologiei tarifare nr. 396 din 01.11.2019 care stipulează, că prevederile Metodologiei se aplică luând în considerare extinderile, performanțele și principiile de reglementare intervenite în timp, în rezultatul modificării cadrului de reglementare. Tratamentul uniform în cadrul sistemului de reglementare al ANRE nu poate fi asigurat, deoarece toate sectoarele reglementate sunt distincte și se caracterizează prin
--	--	---	---

	Analiza cadrului metodologic actual al ANRE relevă faptul că în sectoarele energetice au fost deja instituite mecanisme clare și funcționale care permit actualizarea cheltuielilor de bază în cazul modificărilor cadrului legal sau al apariției unor factori externi cu impact financiar semnificativ. Astfel, în Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 626/2023, pct. 41 stabilește expres că, în cazul adoptării unor acte normative care influențează nivelul costurilor și cheltuielilor aferente prestării serviciului, aceste modificări se iau în considerare la ajustarea tarifelor, iar metodologia poate fi completată în măsura necesară pentru respectarea cadrului legal în vigoare. În mod similar, Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 247/2025, pct. 39, instituie același principiu, prevăzând ajustarea costurilor în cazul modificărilor cadrului de reglementare care afectează activitatea operatorilor de distribuție a energiei electrice. De asemenea, Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul de ultimă opțiune și furnizorul serviciului universal, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 65/2018, pct. 26, prevede expres posibilitatea modificării metodologiei pe durata aplicării acesteia, în măsura necesară pentru asigurarea conformității cu noile reglementări legale, cât și ajustarea costurilor aprobate. Totodată, Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 489/2019, pct. 61, 622 , 623 introduce un mecanism detaliat pentru ajustarea cheltuielilor de bază atunci când creșterea acestora, determinată de modificări economice sau normative, depășește indicii de actualizare prevăzuți de metodologie. Prin urmare, toate aceste metodologii consfințesc principiul de bază al reglementării economice - acela al recuperării costurilor justificate, determinate de factori externi independenți de titularul de licență, oferind un cadru procedural pentru actualizarea costurilor de bază în mod transparent și predictibil. În contrast, Metodologia tarifară nr. 396/2019 aplicabilă sectorului termoelectric nu conține, în forma actuală, o prevedere echivalentă care să permită revizuirea cheltuielilor de bază în cazul modificării cadrului legal sau al impunerii unor obligații suplimentare. Această omisiune creează un dezavantaj structural pentru operatorii din sectorul termoelectric, care sunt supuși aceluiași risc de variație normativă, fiscală și tehnologică, fără a dispune de un mecanism de ajustare similar celui existent în celelalte sectoare reglementate. Astfel, completarea Metodologiei 396/2019 devine necesară nu doar pentru asigurarea unui tratament uniform în cadrul sistemului de reglementare al ANRE, ci și pentru respectarea principiilor fundamentale de neutralitate, proporționalitate și echitate economică prevăzute de legile sectoriale. În contextul procesului continuu de armonizare a legislației naționale cu Directivele (UE), respectiv modificării cadrului normativ, întreprinderile din sectorul termoelectric se confruntă cu un cadru legal în transformare, care implică extinderea obligațiilor tehnice, administrative și de conformitate. Transpunerea și aplicarea Directivelor (UE), precum și a altor acte normative conexe, determină apariția unor costuri suplimentare inevitabile pentru titularii de licență, inclusiv pentru întreprinderile din sectorul termoelectric, asociate cu: 1) modernizarea și adaptarea proceselor tehnologice la cerințele de eficiență energetică, reducerea emisiilor de CO₂ și creșterea randamentului global al centralelor de termoficare; 2) efectuarea auditului energetic	particularități specifice care nu pot fi generalizate și nu sunt aplicabile pentru toate sectoarele reglementate. Cu privire la metodologiile tarifare aplicabile sectorului serviciilor de transport, distribuție și furnizare a energiei electrice, la care se face referință în propunerea S.A. „CET-Nord” de aprobare prin hotărâre suplimentară separată a valorilor majorate a cheltuielilor de bază aprobate, metodologiile respective nu prevăd expres mecanismul de modificare a cheltuielilor de bază aprobate anterior de Agenție. Mecanismul se atribuie procesului de ajustare anuală a prețurilor/tarifelor reglementate. Acest mecanism este prevăzut și la pct. 148 al Metodologiei tarifare nr. 396 din 01.11.2019, care stipulează, că prevederile metodologiei se aplică luând în considerare principiile de reglementare intervenite în timp, în rezultatul modificării cadrului de reglementare. În practică în sectorul energiei electrice au fost acceptate: cheltuieli reieșind din prevederile Dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale privind acceptarea în scopuri tarifare a cheltuielilor de extindere a rețelelor de energie electrică pentru locuitorii din stânga Nistrului; contribuțiile pentru eficiență energetică stabilite în conformitate cu Legea nr. 139 din 19.07.2018 și HG nr. 1064 din 27.12.2023 cu privire la aprobarea Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026 (contribuții acceptate și în sectorului termoelectric); acceptarea în scopuri tarifare a cheltuielilor de amortizare aferente investițiilor în rețelele de transport a energiei electrice Isaccea – Vulcănești – Chișinău, declarate prin lege specială lucrări de utilitate publică. În afara acestor cazuri expres prevăzute, nu au fost admise alte cheltuieli și nu au existat hotărâri separate ale Agenției prin care să fie aprobate suplimentar cheltuieli majorate ale cheltuielilor de bază aprobate anterior . Prevederea de la pct. 61 al Metodologiei nr. 489 din 20.12.2019 care se aplică serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, la fel nu conține expres prevederea de revizuire a cheltuielilor de bază aprobate pe un termen de 5 ani. Această prevedere a fost introdusă la finele anului 2022, când luând în considerare specificul domeniului de activitate al titularilor de licență din acest sector, unde reprezintă în mare parte întreprinderi mici, foarte vulnerabile
--	---	--

		obligatoriu și implementarea recomandărilor rezultate din acesta; 3) îmbunătățirea sistemelor de monitorizare, raportare și verificare a indicatorilor de performanță energetică și a emisiilor, inclusiv prin digitalizarea proceselor de colectare și analiză a datelor; 4) introducerea mecanismelor de conformitate cu schemele europene de raportare privind emisiile și energia regenerabilă (inclusiv în contextul mecanismului ETS și al obiectivelor Fit for 55); 5) participarea la programe de certificare, formare profesională și control al calității, destinate personalului tehnic și de management energetic, impuse prin noul cadru normativ european și standardele EN/ISO relevante; 6) alte obligații derivate din transpunerea legislației europene, care implică costuri suplimentare de colectare a datelor, audit extern și conformare, precum și obligații suplimentare care vor rezulta din viitoare acte normative europene sau naționale aflate în curs de elaborare, ale căror cerințe concrete nu pot fi încă determinate, dar care vor genera inevitabil cheltuieli noi pentru titularii de licență. Aceste cerințe, fiind de natură imperativă și impuse prin legislație, nu pot fi evitate sau amânate de operatorii reglementați. În lipsa unui mecanism procedural clar de actualizare a cheltuielilor de bază în Metodologia nr. 396/2019, costurile aferente conformării la noile obligații europene riscă să nu fie recunoscute în structura tarifelor reglementate. Totodată, procesul de transpunere a legislației Uniunii Europene este dinamic și progresiv, ceea ce presupune că, pe parcursul următorilor 5 ani, pot apărea noi obligații de conformare, cerințe de raportare sau măsuri corective care, la momentul actual, nici nu pot fi anticipate în totalitate, dar vor genera inevitabil costuri suplimentare pentru titularii de licență. Respectiv, lipsa unui mecanism de actualizare flexibil și predictibil contravine principiilor fundamentale de stabilitate financiară, recuperare integrală a costurilor justificate și neutralitate economică, prevăzute de legile sectoriale, afectând capacitatea titularilor de licență din sectorul termoelectric de a se conforma etapizat cerințelor europene și naționale. Prin urmare, includerea unei prevederi exprese în Metodologia tarifară nr. 396/2019, care să permită actualizarea cheltuielilor de bază în caz de modificări legislative sau reglementări noi impuse, este nu doar justificată, ci și necesară pentru asigurarea conformității cadrului național cu legislația Uniunii Europene și pentru menținerea sustenabilității economice a întreprinderilor termoelectrice. În concluzie, includerea prevederii propuse în Metodologia nr. 396/2019 este indispensabilă pentru asigurarea unui cadru tarifar coerent și echitabil, care să permită recunoașterea costurilor justificate impuse prin acte normative adoptate ulterior aprobării cheltuielilor de bază. Măsura va consolida stabilitatea financiară a operatorilor, va preveni distorsiunile tarifare și va alinia reglementarea sectorului termoelectric la principiile de transparență, neutralitate și recuperare integrală a costurilor prevăzute de legislația națională și europeană.	schimbărilor bruște din mediul extern, în special la acea etapă se înregistra o creștere accentuată a prețurilor achizițiilor, a cheltuielilor de remunerare a muncii, a altor cheltuieli., s-a luat decizia de admite mecanismul de includere argumentată la ajustarea tarifelor a excedentului de cheltuieli materiale și a celor de întreținere și exploatare. Totodată, este de menționat că, în prezent, o dată cu instaurarea stabilității mediului de afaceri în care activează entitățile respective, se creează premise de examinare a oportunității acceptării în continuare a acestei prevederi în Metodologia tarifară nr. 489 din 20.12.2019.
--	--	---	--

74	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	Punctul 74: <i>„Cheltuielile materiale, cheltuielile aferente remunerării muncii și cele aferente serviciilor</i>	Referitor la completarea punctului 74 din Metodologia tarifară nr. 396/2019 fraza a doua propunem de a fi expusă în următoarea redacție: <i>„În cazul în care valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți,</i>	Se acceptă parțial Pct. 74 va avea următoarea redacție: <i>„74. Cheltuielile materiale, cheltuielile aferente remunerării muncii și cele aferente serviciilor prestate de terți, în mărimea</i>
----	--	---	---	---

		prestate de terți, în mărimea acceptată în scopuri tarifare, vor fi utilizate conform destinației în corespundere cu prevederile prezentei Metodologii.”	determinate în conformitate cu prevederile prezentei Metodologii, este mai mare decât valoarea sumară efectivă a acestor cheltuieli suportate de titularul de licență, în scopul implementării mecanismelor de stimulare a eficienței economice, Agenția include în venitul reglementat următoarele valori după cum urmează: a) Se include valoarea $CTEa$ în cazul în care $CTEr \geq 0,90 \times CTEa$, b) Se include $(CTEa - 0,5 \times (CTEa \times 0,90 - CTEr))$ pentru cazul în care $0,80 \times CTEa \leq CTEr < 0,90 \times CTEa$, c) Se include $(CTEr + 0,15 \times CTEa)$ în cazul în care $CTEr < 0,80 \times CTEa$. $CTEj = CMj + CSTj$ (25¹) $CMj = CMpj + CMdfj$ (25²) $CSTj = CSTpj + CSTdfj$ (25³) Unde: $CTEa$ - valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți aprobate și actualizate în corespundere cu prezenta Metodologie; $CTEr$ - valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți suportate efectiv (real) de către titularul de licență. Aceiași abordare este aplicată și pentru CRM, care include valoarea sumară a CRMp și CRMdf. Corecția valorii cheltuielilor materiale și valorii cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți, în mărimea mijloacelor neutilizate conform destinației pe parcursul a 5 ani, va fi efectuată după expirarea termenului de valabilitate a cheltuielilor de bază, prin componenta de corectare a venitului reglementat determinată pentru anul următor de reglementare". Astfel, solicităm respectuos includerea unui mecanism de stimulare a eficienței similar altor sectoare reglementate și conform art. 87 (2) lit. d) din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016 și art. 45 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 92/2014. De notat că asemenea mecanisme de stimulare a eficienței sunt prevăzute expres în Metodologiile tarifare din	acceptată în scopuri tarifare, vor fi utilizate conform destinației în corespundere cu prevederile prezentei Metodologii. În cazul când titularul de licență va utiliza mijloacele destinate remunerării muncii în alte scopuri, Agenția va diminua venitul reglementat pentru anul următor de reglementare, în cuantumul mijloacelor neutilizate conform destinației. În cazul în care valoarea sumară anuală a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți ($CMj + CSTj$), actualizate pentru anul j în conformitate cu formulele (20), (21), (22) și (23), este mai mare decât valoarea sumară anuală a acestor cheltuieli înregistrate efectiv de titularul de licență în anul j ($CMjr + CSTjr$), Agenția include în venitul reglementat următoarele valori după cum urmează: $-(CMj + CSTj)$ - pentru cazul în care: $(CMjr + CSTjr) \geq 0,95 \cdot (CMj + CSTj)$; $-(CMj + CSTj) - 0,5 \cdot [(CMj + CSTj) \cdot 0,95 - (CMjr + CSTjr)]$ - pentru cazul în care: $0,9 \cdot (CMj + CSTj) \leq (CMjr + CSTjr) < 0,95 \cdot (CMj + CSTj)$; - $(CMjr + CSTjr) + (CMj + CSTj) \cdot 0,075$ - pentru cazul în care $(CMjr + CSTjr) < 0,9 \cdot (CMj + CSTj)$; unde: $CMj + CSTj = CMpj + CMdfj + CSTpj + CSTdfj$; $CMjr + CSTjr$ - valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți înregistrate efectiv (real) de către titularul de licență în anul j.”
--	--	---	---	--

			sectorul electroenergetic, distribuția energiei electrice, transportul energiei electrice, la fel în sectorul gazelor naturale la activitatea de distribuție a gazelor naturale, precum și în sectorul de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, doar în sectorul termoelectric sunt excluse toate economiile anuale, aferente cheltuielilor materiale și serviciilor prestate de terți, ne fiind aplicate careva mecanisme de stimulare a eficienței și fără a lua în considerație faptul că la aprobarea cheltuielilor de bază are loc repartizarea uniformă (matematică) a cheltuielilor de bază pe perioada a 5 ani de valabilitate a acestora, dar nu efectiv în anul în care sunt suportate. Prin urmare, necesitatea modificării și completării punctului 74 cu ultima frază derivă din faptul că aprobarea cheltuielilor de bază are loc odată la 5 ani și Agenția ia în considerare periodicitatea suportării acestora în cazul în care periodicitatea este mai mare de un an: spre exemplu verificarea periodică a aparatelor de măsură și control (odată la 2-5 ani); mijloacele individuale de protecție; acumulatorii; alte obiecte de mică valoare și scurtă durată; deservirea tehnică, etc., Respectiv în perioada de valabilitate a cheltuielilor de bază într-un an tarifar titularul de licență poate suporta cheltuieli mai mari față de cele incluse uniform în cheltuielile de bază și respectiv în alt an tarifar vor fi mai mici față de valorile repartizate uniform în perioada de valabilitate a cheltuielilor de bază. Astfel, excluderea valorii neutilizate într-un an tarifar și totodată neacceptarea excedentului cheltuielilor respective efectiv suportate în alt an tarifar, conduce la neacoperirea cheltuielilor strict necesare în scopuri tarifare în anul următor de reglementare în perioada de valabilitate a cheltuielilor de bază (5 ani). Mai mult, pentru titularii de licență din activitatea de furnizare a energiei electrice, în general nu se aplică excluderea cheltuielilor materiale, serviciilor prestate de terți și retribuirea muncii și se acceptă integral în scopuri tarifare, chiar și în cazul neutilizării acestor mijloace conform destinației conform Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul de ultimă opțiune și furnizorul serviciului universal, aprobată prin HANRE nr. 65/2018 și Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru energia electrică furnizată de furnizorul central de energie electrică HANRE nr.483/2017.	
--	--	--	--	--

74	„Termoelectrica” SA Nr. 79/6009 din 30.09.2025	5). Referitor la completarea punctului 74 din Metodologia tarifară nr. 396/2019, fraza a doua, repetat propunem de a fi expusă în următoarea redacție, cu reformularea acesteia, în scop de concretizare urmare a ședinței de lucru: <i>„În cazul în care valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți, determinate în conformitate cu prevederile prezentei Metodologii, este mai mare decât valoarea sumară efectivă a acestor cheltuieli suportate de titularul de licență, în scopul implementării mecanismelor de stimulare a eficienței economice, Agenția include în venitul reglementat următoarele valori după cum urmează:</i> <i>a) Se include valoarea CTEa în cazul în care $CTEr \geq 0,90 \times CTEa$;</i> <i>b) Se include $(CTEa - 0,5 \times (CTEa \times 0,90 - CTEr))$ pentru cazul în care $0,80 \times CTEa \leq CTEr < 0,90 \times CTEa$;</i> <i>c) Se include $(CTEr + 0,15 \times CTEa)$ în cazul în care $CTEr < 0,80 \times CTEa$.</i> <i>CTEj = CMj + CSTj (25')</i> <i>CMj = CMpj + CMdfj (252)</i> <i>CSTj = CSTpj + CSTdfj (253)</i> <i>Unde:</i> CTEa- valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți aprobate și actualizate în corespundere cu prezenta Metodologie; CTEr - valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți suportate efectiv (real) de către titularul de licență. Aceiași abordare este aplicată și pentru CRM, care include valoarea sumară a CRMp și CRMdf. <i>Corecția valorii sumare a cheltuielilor materiale și valorii sumare a cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți, în mărimea mijloacelor neutilizate conform destinației pe parcursul a 5 ani, este efectuată după expirarea termenului de valabilitate a cheltuielilor de bază, prin componenta de corectare a venitului reglementat determinată pentru anul următor de reglementare. În situația în care</i> <i>valoarea sumară cumulativă a cheltuielilor materiale și a</i>	
----	---	---	--

		<i>cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți aprobate, dar neutilizate conform destinației, depășește 70% din rentabilitatea anuală reglementată (profitul anual reglementat) al titularului de licență, Agenția efectuează corecția anticipat, respectiv în anul imediat următor constatării depășirii pragului. În acest caz, corecția se distribuie proporțional pe durata rămasă a perioadei de reglementare, pentru a garanta o recuperare echitabilă și uniformă a valorilor aprobate. La expirarea perioadei de cinci ani, Agenția efectuează o regularizare finală, prin care se compară valorile deja recuperate anticipat cu cele efectiv corespunzătoare perioadei de 5 ani, iar diferențele constatate se ajustează corespunzător prin componenta de corectare a venitului reglementat”.</i> De notat că mecanisme de stimulare a eficienței aplicate la actualizarea cheltuielilor de bază sunt prevăzute expres în Metodologiile tarifare din sectorul electroenergetic, distribuția energiei electrice, transportul energiei electrice, la fel în sectorul gazelor naturale la activitatea de distribuție a gazelor naturale, precum și în sectorul de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, doar în sectorul termoelectric sunt excluse toate economiile anuale, aferente cheltuielilor materiale și serviciilor prestate de terți, ne fiind aplicate careva mecanisme de stimulare a eficienței și fără a lua în considerație faptul că la aprobarea cheltuielilor de bază, în calcule este aplicată periodicitatea, respectiv neluarea în considerație a efectuării corecțiilor doar după expirarea termenului de valabilitate cheltuielilor de bază. Mai mult, pentru titularii de licență din activitatea de furnizare a energiei electrice, în general nu se aplică excluderea cheltuielilor materiale, serviciilor prestate de terți și retribuirea muncii și se acceptă integral în scopuri tarifare, chiar și în cazul neutilizării acestor mijloace conform destinației conform Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul de ultimă opțiune și furnizorul serviciului universal, aprobată prin HANRE nr. 65/2018 și Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru energia electrică furnizată de furnizorul central de energie electrică, HANRE nr.483/2017. Astfel, solicităm respectuos luarea în considerație a faptului că la etapa de stabilire și aprobare a cheltuielilor de bază	
--	--	---	--

			are loc repartizarea uniformă (matematică) a cheltuielilor de bază pe perioada a 5 ani de valabilitate a acestora, dar nu efectiv în anul în care sunt suportate. Prin urmare, necesitatea modificării și completării punctului 74 cu ultima frază derivă din faptul că aprobarea cheltuielilor de bază are loc odată la 5 ani și Agenția ia în considerare periodicitatea suportării acestora în cazul în care periodicitatea este mai mare de un an, precum și ia în considerație perioada de garanție a lucrărilor curente: spre exemplu verificarea periodică a aparatelor de măsură și control (odată la 2-5 ani); mijloacele individuale de protecție; acumulatele; alte obiecte de mică valoare și scurtă durată; deservirea tehnică, în cazul în care perioada de garanție a lucrărilor de reparații curente conform contractelor încheiate este mai mare de un an, Agenția, în formulele de calcul aplică perioada de garanție prin împărțirea cheltuielilor anuale efectiv suportate la termenul de garanție indicat în contract, etc.. Respectiv în perioada de valabilitate a cheltuielilor de bază într-un an tarifar titularul de licență poate suporta cheltuieli mai mari față de cele incluse uniform în cheltuielile de bază și respectiv în alt an tarifar vor fi mai mici față de valorile repartizate uniform în perioada de valabilitate a cheltuielilor de bază. Astfel, excluderea valorii neutilizate într-un an tarifar și totodată neacceptarea excedentului cheltuielilor respective efectiv suportate în alt an tarifar, conduce la neacoperirea cheltuielilor strict necesare în scopuri tarifare în anul următor de reglementare în perioada de valabilitate a cheltuielilor de bază (5 ani). Totodată, în scopul evitării excluderii unor valori semnificative după 5 ani de valabilitate a cheltuielilor de bază, care pot avea un impact asupra venitului reglementat al titularului de licență, se propune, compararea și excluderea prudentă a economiilor înregistrate anual pe parcursul perioadei, iar corecția finală a valorilor sumare a cheltuielilor de bază aferente materialelor și serviciilor prestate de terți neutilizate conform destinațiilor pe parcursul a 5 ani și neexcluse anterior la ajustarea/actualizarea anuală a prețurilor și tarifelor va fi efectuată în următorul an, după perioada de 5 ani de valabilitate a cheltuielilor de bază.	
--	--	--	---	--

74	S.A. „CET-	7) Cu referire la completările la punctul 74 din Metodologia tarifară, se propune următoarea redacție: „În cazul în care	Se acceptă parțial
----	------------	---	--------------------

Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025	valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți, determinate în conformitate cu prevederile prezentei Metodologii, este mai mare decât valoarea sumară efectivă a acestor cheltuieli suportate de titularul de licență, în scopul implementării mecanismelor de stimulare a eficienței economice, Agenția include în venitul reglementat următoarele valori după cum urmează: a) Se include valoarea CTEa dacă $CTEr \geq 0,90 \times CTEa$; b) Se include $(CTEa - 0,5 \times (0,90 \times CTEa - CTEr))$ dacă $0,80 \times CTEa \leq CTEr < 0,90 \times CTEa$; c) Se include $(CTEr + 0,15 \times CTEa)$ dacă $CTEr < 0,80 \times CTEa$. $CTEj = CMj + CSTj$ (25¹) $CMj = CMpj + CMdfj$ (25²) $CSTj = CSTpj + CSTdfj$ (25³) Unde: CTEa- valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți aprobate și actualizate în corespundere cu prezenta Metodologie; CTEr - valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți suportate efectiv de către titularul de licență. Aceiași abordare este aplicată și pentru CRM, care include valoarea sumară a CRMp și CRMdf. Corecția valorii cheltuielilor materiale și valorii cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți, în mărimea mijloacelor neutilizate conform destinației pe parcursul a 5 ani, va fi efectuată după expirarea termenului de valabilitate a cheltuielilor de bază, prin componenta corectarea venitului reglementat determinată pentru anul următor de reglementare”. Subliniem că, sectorul termoelectric se distinge în mod esențial de celelalte domenii reglementate prin structura sa operațională complexă. Spre deosebire de titularii de licență din sectorul gazelor naturale, energiei electrice și apei, care desfășoară o singură activitate reglementată, titularii de licență din domeniul termoelectric desfășoară în paralel cel puțin patru activități distincte: producerea energiei electrice, producerea energiei termice, distribuția și furnizarea energiei termice. Această particularitate generează provocări suplimentare în ceea ce privește: a) repartizarea corectă și transparentă a cheltuielilor între activități; b) evitarea distorsiunilor contabile cauzate de reîmpărțirea costurilor între activități în scopul conformării la pragurile de eficiență; c) menținerea unui cadru metodologic echitabil și aplicabil în mod unitar întregii structuri a întreprinderii. Analiza comparativă a valorilor sumare dintre cele aprobate sau actualizate în conformitate cu prevederile Metodologiei tarifare și cele reflectate în evidența contabilă nu trebuie să fie afectată de diferențele structurale dintre cele două sisteme de raportare – tarifar și contabil. În contextul reglementării tarifare, valorile sunt recunoscute în baza strictă a evidenței contabile, ci conform principii, reguli și metodologii aprobate de ANRE. De cealaltă parte, evidența contabilă este guvernată de norme contabile generale, aplicabile tuturor entităților economice, care nu reflectă întotdeauna specificul și cerințele recunoașterii tarifare. În aceste condiții, o analiză realizată separat pe fiecare activitate reglementată nu asigură o corelație reală între costurile efective și cele tarifare, întrucât structura și repartizarea acestora pot varia semnificativ în timp. Totodată, cheltuielile de bază aprobate de Agenție sunt determinate pe baza unor repartizări istorice între activități, aferente unor perioade anterioare, în timp ce compararea se face pentru exerciții financiare ulterioare, în care ipotezele și condițiile economice pot suferi modificări. În acest context, nu există o continuitate strictă între structura pe activități a cheltuielilor aprobate și cea a valorilor contabile curente, fapt ce limitează relevanța unei comparații la nivel de activitate. Prin urmare, evaluarea eficienței economice trebuie realizată într-o manieră agregată, la nivelul întreprinderii ca	A se vedea răspunsul la propunerile SA. „Termoelectrica” la pct. 74.
--	--	---

		ansamblu, și nu pe fiecare activitate reglementată în parte, întrucât repartizarea internă a costurilor între activități este influențată de politici contabile, metodologii interne sau circumstanțe tehnice, și nu întotdeauna reflectă utilizarea efectivă și optimă a resurselor. Această abordare agregată nu modifică valoarea totală a cheltuielilor aprobate ANRE în scopuri tarifare, deoarece nu vizează aprobarea unor noi costuri, ci are exclusiv rolul de a evalua gradul de utilizare a valorilor deja aprobate. În acest fel, se asigură o evaluare obiectivă, echitabilă și coerentă a performanței economice a întreprinderii, în special în cazul întreprinderilor cu structură multi-activitate, specifice sectorului termoelectric. Modelul propus se bazează pe bunele practici existente în alte sectoare reglementate de ANRE, prin care se asigură reglementarea eficienței prin stimulente reale, acte normative precum: a) pct. 61 din Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale nr. 443/2020; b) pct. 37 din Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice nr. 626/2023; c) pct. 37 din Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice nr. 247/2025; d) pct. 61 din Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate nr. 489/2019. Astfel, preluarea practicilor existente în alte activități reglementate de către ANRE și adaptarea formulei la complexitatea sectorului termoelectric este nu doar justificată, ci necesară, pentru: a) a menține stimulentele reale pentru eficiență; b) a preveni penalizarea artificială a întreprinderilor; c) a integra cerințele prevăzute de art. 45 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 92/2014, care stipulează explicit obligația autorității de reglementare de a implementa un mecanism de stimulare eficienței activităților reglementate, în baza unor principii clare și aplicabile. Un aspect esențial care justifică necesitatea unei abordări prudente și echilibrate în analiza eficienței economice îl constituie modul de constituire și realizare a cheltuielilor de bază aprobate de Agenție pentru o perioadă de cinci ani. Deși aceste cheltuieli sunt recunoscute tarifar pe o bază anualizată, realitatea operațională a întreprinderilor reglementate din sectorul termoelectric presupune un caracter neuniform al efectuării acestora: unele sunt recurente și se realizează anual(ex.consumuri de materiale, servicii curente de mentenanță), în timp ce altele sunt efectuate periodic, odată la doi, trei sau chiar cinci ani (ex. reparații capitale, revizii tehnice, mentenanță profundă a echipamentelor sau rețelelor etc.). Această periodicitate este determinată de reglementări tehnice, normative sectoriale sau cerințe de securitate și nu constituie opțiunea discreționară a titularului de licență. În acest context, este important de subliniat că pentru cheltuielile cu frecvență mai mare de un an – de exemplu, cele care se efectuează o dată la cinci ani – valoarea totală aprobată de Agenție este repartizată și recuperată tarifar eşalonat, în tranșe egale, pe întreaga durată a ciclului reglementat. Cu alte cuvinte, chiar dacă întreprinderea va efectua întreaga cheltuială într-un singur an, în scopuri tarifare aceasta este reflectată proporțional în fiecare an al perioadei de reglementare. În evidența contabilă, însă, cheltuială apare integral doar în anul în care a fost efectuată, iar în anii următori este absentă, fără ca aceasta să reflecte o lipsă de performanță sau neutilizare a fondurilor. Această diferență structurală între metodologia de recunoaștere tarifară și regulile contabile poate genera distorsiuni semnificative în evaluarea performanței dacă analiza eficienței se bazează pe o comparație anuală simplificată. Se poate ajunge astfel la concluzii eronate privind subutilizarea sau risipa de resurse, deși în realitate întreprinderea a acționat în deplină conformitate cu obligațiile sale operaționale și cu planul aprobat de investiții sau întreținere.	
--	--	--	--

		Considerăm că, o astfel de abordare contravine principiului recuperării integrale a costurilor justificate, consacrat la art. 45 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 92/2014, precum și obligațiilor asumate de statul Republica Moldova prin Acordurile internaționale de împrumut. În concluzie, pentru a evita interpretări incorecte și discriminări metodologice, analiza eficienței trebuie realizată agregat, pe întreaga perioadă de reglementare, și nu fragmentat pe ani sau activități, astfel încât să reflecte fidel natura ciclică a cheltuielilor și să asigure transparența, echitatea și coerența reglementării tarifare.	
74	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/1184 din 25.09.2025	La pct. 74 din Proiect reiterăm solicitarea modificării prevederilor după cum urmează: <i>„În cazul în care valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți, determinate în conformitate cu prevederile prezentei Metodologii, este mai mare decât valoarea sumară efectivă a acestor cheltuieli suportate de titularul de licență, în scopul implementării mecanismelor de stimulare a eficienței economice, Agenția include în venitul reglementat următoarele valori după cum urmează:</i> <i>a) Se include valoarea CTEa dacă $CTEr \geq 0,90 \times CTEa$;</i> <i>b) Se include $(CTEa - 0,5 \times (0,90 \times CTEa - CTEr))$ dacă $0,80 \times CTEa \leq CTEr < 0,90 \times CTEa$;</i> <i>c) Se include $(CTEr + 0,15 \times CTEa)$ dacă $CTEr < 0,80 \times CTEa$.</i> $CTEj = CMj + CSTj$ (25¹) $CMj = CMpj + CMdfj$ (25²) $CSTj = CSTpj + CSTdfj$ (25³) Unde: CTEa - valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți aprobate și actualizate în corespundere cu prezenta Metodologie; CTEr - valoarea sumară a cheltuielilor materiale și celor aferente serviciilor prestate de terți suportate efectiv de către titularul de licență. Aceiași abordare este aplicată și pentru CRM, care include valoarea sumară a CRMp și CRMdf. Corecția valorii cheltuielilor materiale și valorii cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți, în mărimea mijloacelor neutilizate conform destinației pe parcursul a 5 ani, este efectuată după expirarea termenului de valabilitate a cheltuielilor de bază, prin componenta de corectare a venitului reglementat determinată pentru anul următor de reglementare. În situația în care valoarea cumulativă a cheltuielilor aprobate, dar neutilizate conform destinației, depășește 70% din profitul anual reglementat al titularului de licență, Agenția efectuează corecția anticipat, respectiv în anul imediat următor constatării depășirii pragului. În acest caz, corecția se distribuie proporțional pe durata rămasă a perioadei de reglementare, pentru a garanta o recuperare echitabilă și uniformă a valorilor aprobate. La expirarea perioadei de cinci ani, Agenția efectuează o regularizare finală, prin care se compară valorile deja recuperate anticipat cu cele efectiv corespunzătoare perioadei de 5 ani, iar diferențele constatate se ajustează corespunzător în componenta de corectare a venitului reglementat”. Considerentele principale au fost expuse în scrisoarea S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025. Având în vedere că prezenta propunere a fost completată în baza celor discutate în cadrul ședinței și ținând cont de necesitatea unor clarificări suplimentare, aducem la cunoștință următoarele. Cu referire la formulele de la literele a)-c) comunicăm următoarele. Această prevedere reglementează modul în care ANRE aplică mecanismele de stimulare a eficienței economice atunci când, la finele unei perioade de reglementare, se constată o diferență între cheltuielile materiale și cele pentru servicii prestate de terți aprobate tarifar (CTEa) și cheltuielile efective suportate de titularul de licență (CTEr).	

		Logica este următoarea: dacă titularul de licență a reușit să reducă cheltuielile reale față de cele aprobate, diferența nu rămâne integral la dispoziția acestuia, dar nici nu se retrage în întregime în defavoarea lui. Se aplică o formulă proporțională, care împacă două obiective: a) stimularea economisirii și a eficienței (titularul de licență păstrează o parte din economii); b) protecția consumatorilor (o parte din economii se transferă în tarife, pentru a evita supracompensarea). Exemplu concret: a) Dacă titularul de licență a menținut cheltuielile reale la un nivel de cel puțin 90% din valoarea aprobată ($CT_{Er} \geq 0,90 \times CTE_a$), înseamnă că nu au existat abateri semnificative și întreaga valoare aprobată (CTE_a) este recunoscută în venitul reglementat. Practic, nu se aplică corecții, fiind considerat un management prudent; b) Dacă titularul de licență a avut cheltuieli mai mici, dar totuși între 80% și 90% din valoarea aprobată ($0,80 \times CTE_a \leq CT_{Er} < 0,90 \times CTE_a$), atunci diferența dintre 90% din cheltuiala aprobată și cheltuiala efectivă este împărțită „jumătate – jumătate”. Titularul de licență suportă doar o parte din ajustare, iar restul rămâne recunoscut, stimulând în continuare eficiența, dar limitând avantajele excesive c) Dacă titularul de licență a coborât sub pragul de 80% din cheltuielile aprobate ($CT_{Er} < 0,80 \times CTE_a$), se consideră că reducerea este prea mare și există riscul ca aceasta să afecteze calitatea serviciului. În acest caz, ANRE recunoaște doar cheltuielile efective plus un bonus fix de 15% din valoarea aprobată, pentru a evita penalizarea completă, dar fără a permite ca titularul de licență să păstreze beneficii disproporționate. În esență, aceste reguli creează o scară de stimulente și corecții: a) peste 90% → recunoaștere integrală; b) între 80–90% → recunoaștere parțială, printr-o formulă de ajustare; c) sub 80% → recunoaștere limitată, cu aplicarea unei corecții severe. Astfel, Metodologia încurajează titularul de licență să fie eficient, dar descurajează subfinanțarea artificială sau reducerea exagerată a cheltuielilor, care ar putea compromite siguranța și calitatea serviciului prestat. După cum a fost menționat anterior, mecanismul de stimulare a eficienței se regăsește și în 4 Metodologii în vigoare aprobate de către ANRE și anume: a) pct. 61 din Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale nr. 443/2020; b) pct. 37 din Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice nr. 626/2023; c) pct. 37 din Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice nr. 247/2025; d) pct. 61 din Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate nr. 489/2019. Cu referire la formulele 25¹-25³ comunicăm următoarele. În aplicarea Metodologiei tarifare nr. 396/2019, un aspect critic îl constituie asigurarea unei delimitări clare și obiective între cheltuielile aprobate de Agenție și cheltuielile efective suportate de titularul de licență, precum și modul de comparare a acestora în scopul stimulării eficienței economice. Textul actual al Metodologiei prevede principiul utilizării cheltuielilor conform destinației și instituie obligația efectuării de corecții atunci când aceste cheltuieli nu sunt realizate. Totuși, pentru a evita interpretările subiective și aplicările neuniforme, este necesară codificarea explicită, prin formule matematice, a modului de calcul și de raportare.	
--	--	--	--

		Astfel, definirea cheltuielilor totale eligibile (CTEj) drept sumă a cheltuielilor materiale (CMj) și a cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți (CSTj), conform relației $CTEj = CMj + CSTj$ (25¹), reflectă în mod direct structura deja consacrată în Metodologie. Aceasta delimitează în mod explicit cele două categorii majore de cheltuieli operaționale, utilizate de toți titularii de licență, și permite agregarea lor într-un indicator unitar, indispensabil pentru aplicarea corecțiilor și evaluarea eficienței. La rândul său, descompunerea cheltuielilor materiale și a serviciilor prestate de terți pe activități – producere și distribuție/furnizare – conform relațiilor $CMj = CMpj + CMdfj$ (25²) și $CSTj = CSTpj + CSTdfj$ (25³), asigură continuitatea cu principiile metodologiei și păstrează trasabilitatea costurilor. Această abordare are o dublă importanță: pe de o parte, permite urmărirea riguroasă a structurii cheltuielilor pe fiecare activitate reglementată, iar pe de altă parte, oferă posibilitatea de agregare la nivel de întreprindere, necesară specificului sectorului termoelectric. Spre deosebire de alte sectoare reglementate (gaze naturale, energie electrică, apă și canalizare), unde titularii de licență desfășoară o singură activitate, în cazul termoelectricității se derulează simultan cel puțin patru activități distincte: producerea energiei electrice, producerea energiei termice, distribuția și furnizarea energiei termice. Această structură complexă face imposibilă aplicarea unei comparații pe activități fără a distorsiona realitatea economică, întrucât cheltuielile aprobate pe baza unor repartizări istorice nu coincid cu cheltuielile efective raportate contabil în exercițiile ulterioare. În aceste condiții, definirea și utilizarea indicatorilor CTEa (valoarea totală a cheltuielilor materiale și serviciilor de terți aprobate și actualizate conform metodologiei) și CTEr (valoarea efectivă a acestora, suportată de întreprindere) permit o evaluare uniformă, obiectivă și agregată a performanței economice. Mai mult, introducerea pragurilor de recunoaștere ($\geq 90\%$, între 80–90%, $<80\%$) și a formulelor gradate de includere în venitul reglementat creează un mecanism echilibrat, care stimulează eficiența fără a penaliza artificial titularii de licență. Prin această construcție, mecanismul de eficiență se aliniază bunelor practici utilizate deja de ANRE în alte sectoare reglementate, dar este adaptat particularităților termoelectricității. În plus, el garantează că analiza eficienței se realizează pe baza unor formule clare, previzibile și aplicabile uniform, eliminând orice risc de interpretare discreționară sau de tratament diferențiat între întreprinderi. În concluzie, includerea în Metodologie a relațiilor (25¹)–(25³) și a definițiilor aferente pentru CTEa și CTEr nu modifică structura costurilor recunoscute, ci reprezintă un instrument tehnic indispensabil, de clarificare, pentru aplicarea corectă a prevederilor metodologice. Cu referire la mecanismul de corecție aplicat pentru 5 ani, comunicăm următoarele. Propunerea de completare a mecanismului de corecție este fundamentată pe necesitatea de a asigura transparență, echitate și predictibilitate în procesul de recuperare a cheltuielilor aprobate, dar temporar neutilizate conform destinației. În redacția propusă inițial de întreprindere, corecția se făcea după expirarea perioadei de 5 ani, ceea ce putea genera acumularea unor valori foarte mari de mijloace neutilizate, cu impact disproporționat asupra atât a titularului de licență, cât și a consumatorilor. Prin instituirea unui prag intermediar, echivalent cu 70% din profitul reglementat, se creează un mecanism de avertizare timpurie care permite declanșarea corecției anticipate în momentul în care economiile neutilizate ating un nivel excesiv, cu potențial de a afecta echilibrul financiar și de a genera distorsiuni tarifare. Această măsură are rolul de a preveni situațiile în care titularul de licență ar fi pus în imposibilitatea de a asigura acoperirea tarifară prin restituirea integrală a valorilor neutilizate anterior. Distribuirea corecției pe perioada rămasă a ciclului de reglementare reprezintă o garanție suplimentară că recuperarea se face gradual, echilibrat, luând în considerare caracterul ciclic a cheltuielilor, evitând creșteri sau reduceri bruște ale cheltuielilor tarifare.	
--	--	--	--

		De asemenea, regularizarea finală la 5 ani este o măsură esențială pentru a asigura acuratețea finală a mecanismului. Aceasta permite compararea între corecțiile deja efectuate anticipat și valorile efective calculate pentru întreg ciclul de reglementare de 5 ani, eliminând orice risc de dublă corecție sau de neconcordanțe. În acest mod, se garantează că atât titularii de licență, cât și consumatorii sunt tratați corect, iar principiul recuperării integrale a costurilor justificate este pe deplin respectat. În concluzie, completarea propusă consolidează mecanismul de corecție existent, reducând riscurile de interpretare, asigurând o reglementare predictibilă, echitabilă și proporțională.		
75	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	75. Alte cheltuieli ale activității operaționale (ACpj; ACdfj) cuprind: 1) impozite, taxe, plățile regulatorii și alte plăți obligatorii aferente activității reglementate (ITRpj; ITRdfj), cu excepția celor recuperabile și impozitului pe venit. Întru excluderea dublării, la calcularea prețurilor și tarifelor aceste cheltuieli nu se includ în alte componente tarifare; 2) alocația pentru fondul de rulment (AFRpj; AFRdfj). Alocația pentru fondul de rulment este destinată plăților dobânzilor pentru creditele bancare primite pe termen scurt în scopul acoperirii obligațiilor financiare pe termen scurt ale întreprinderii, formate ca rezultat al	Sintagma <i>”plăților dobânzilor pentru creditele bancare primite pe termen scurt” se propune de înlocuit cu următoarea redacție: ”plăților dobânzilor și a cheltuielilor aferente pentru creditele bancare și împrumuturilor permise”.</i> Sintagma dată este propusă în scop de concretizare, deoarece la contractarea creditelor, liniilor de credit pe lângă plata nemijlocită a dobânzii există comisioane bancare de deservire a creditului respectiv (comision de acordare, comision de administrare, comision de prelungire, etc.). Cheltuielile date sunt parte a contractului de credit aplicate de către toate băncile. Aceste cheltuieli sunt necesare pentru redresarea situației financiare, în scopul acoperirii obligațiilor financiare, formate ca rezultat al diferenței de timp dintre regimul de facturare-achitare a serviciilor reglementate. Odată cu liberalizarea pieței gazelor naturale și necesitatea achitării în avans a gazelor naturale contractate pe piața liberalizată, există probabilitatea majoră că titularii de licență din sectorul termoelectric să apeleze frecvent la contractarea unor împrumuturi destul de mari în scopul achitării în avans, iar comisioanele aferente acordării creditelor urmează a fi acceptate în scopuri tarifare ca parte indispensabilă a contractării creditelor și împrumuturilor bancare.	Se acceptă parțial, Punctul 75, subpunctul 2) va avea următorul cuprins: „alocația pentru fondul de rulment (AFRpj; AFRdfj). Alocația pentru fondul de rulment este destinată plăților dobânzilor și comisioanelor de acordare pentru creditele bancare sau alte împrumuturi de mijloace bănești primite și valorificate eficient pe termen scurt în scopul acoperirii obligațiilor financiare pe termen scurt ale întreprinderii, formate ca rezultat al diferenței de timp dintre regimul de facturare-achitare a serviciilor reglementate aplicat de către titularul de licență față de consumatori și regimul de achitare a bunurilor și serviciilor procurate de către titularul de licență, în conformitate cu contractele semnate cu furnizorii. Alocația pentru fondul de rulment se acordă pentru alte tipuri de împrumuturi de mijloace bănești, în cazul în care rata dobânzii aferentă este mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor la creditele acordate persoanelor juridice în anul „j”, în monedă națională, publicată de Banca Națională a Moldovei la compartimentul: Ratele medii
75	„Termoelectrica” SA Nr. 79/6009 din 30.09.2025	6). La punctul 75 din Metodologia tarifară sintagma <i>”plăților dobânzilor pentru creditele bancare primite pe termen scurt” se propune de înlocuit cu următoarea redacție: ”plăților dobânzilor, a comisioanelor aferente pentru creditele bancare și împrumuturilor primite și altor costuri suportate datorită neacoperirii obligațiilor financiare pe termen scurt ale întreprinderii, formate ca rezultat al diferenței de timp dintre regimul de facturare-achitare a serviciilor reglementate aplicat de către titularul de licență față de consumatori și regimul de achitare a bunurilor și serviciilor procurate de către titularul de licență, în conformitate cu contractele semnate cu furnizorii”.</i> Sintagma dată este propusă în scop de concretizare, deoarece la contractarea creditelor, liniilor de credit, pe lângă plata nemijlocită a dobânzii există comisioane bancare de deservire a creditului respectiv (comision de acordare, comision de administrare, comision de prelungire, etc.). Cheltuielile date sunt parte a contractului de credit aplicate de către toate băncile și nu pot fi calificate ca penalități, sau cheltuieli care pot fi evitate. Totodată pot apărea și alte cheltuieli care se datorează diferenței de timp menționate spre exemplu penalitatea pentru neachitarea în termen a facturilor etc.. Aceste cheltuieli sunt necesare pentru redresarea situației financiare, în scopul acoperirii obligațiilor financiare, formate ca rezultat al diferenței de timp dintre regimul de facturare-achitare a serviciilor reglementate. În contextul propunerii date, urmează a fi completat punctul 18 subpunctul 6) din		

		diferenței de timp dintre regimul de facturare-achitare a serviciilor reglementate aplicat de către titularul de licență față de consumatori și regimul de achitare a bunurilor și serviciilor procurate de către titularul de licență, în conformitate cu contractele semnate cu furnizorii.	Metodologie după sintagma ”penalităților” de inclus sintagma ”cu excepția celor stabilite la punctul 75”.	ponderate ale dobânzilor la creditele noi acordate, Rata medie ponderată la creditele acordate în monedă națională /persoane juridice /până la 12 luni;”.
75	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/1184 din 25.09.2025		La pct. 75 din Proiect reiterăm solicitarea modificării prevederilor după cum urmează și propunem completarea pct. 18 subpct. 6) prin introducerea, imediat după cuvântul „penalităților”, a sintagmei: „cu excepția celor prevăzute la pct. 75.”: „alocația pentru fondul de rulment (AFRpj; AFRdfj). Alocția este destinată acoperirii costurilor suportate de titularul de licență în legătură cu contractarea și utilizarea creditelor și altor forme de împrumut, în scopul asigurării continuității activității reglementate, inclusiv pentru echilibrarea fluxurilor de numerar generate de decalajele dintre încasările din prestarea serviciilor reglementate și plățile aferente bunurilor și serviciilor contractate. În componența acestor costuri se includ plățile aferente dobânzilor, cheltuielile pentru obținerea, angajarea și derularea finanțării, comisioanele bancare, taxele de acordare, comisioanele de angajament, comisioanele de neutilizare, costurile aferente garanțiilor, comision pentru rambursarea anticipată, comisionul pentru examinarea dosarului de credit, precum și alte cheltuieli justificabile, aferente creditelor și împrumuturilor care nu pot fi capitalizate. Alocția pentru fondul de rulment include și cheltuielile asumate de Republica Moldova în baza acordurilor internaționale, reflectate în sarcina titularului de licență, în măsura în care acestea nu pot fi capitalizate și sunt aferente activității reglementate. Se recunosc, cu titlu de alocație pentru fondul de rulment, penalitățile aferente neachitării contravalorii gazelor naturale destinate activităților reglementate, numai în măsura în care acestea: a) au fost generate exclusiv de necesitatea echilibrării fluxurilor de numerar, în lipsa unor alternative de finanțare mai ieftine; b) sunt mai mici decât costul total (dobânzi, comisioane, garanții și alte costuri aferente) al unui credit/împrumut echivalent ca durată și expunere, determinat pe baza unui test al celei mai mici costuri; c) sunt documentate contractual și nu rezultă din culpă, abateri sau încălcări ale obligațiilor care nu au legătură cu finanțarea fondului de rulment. Penalitățile achitate pentru neachitarea la termen a gazelor naturale se recunosc în scopuri tarifare în măsura în care acestea reprezintă o alternativă financiară mai avantajoasă față de contractarea unui împrumut bancar, iar valoarea recunoscută nu poate depăși plafonul determinat potrivit formulelor 28–29 stabilite la pct. 76, respectiv echivalentul costului aferent finanțării prin credite pe termen scurt, conform ratei medii ponderate a dobânzilor publicată de BNM”.	Se acceptă parțial Argumentele sunt expuse în comentariile SA „Termoelectrica”, pct. 75.

			În ceea ce privește necesitatea îmbunătățirii cadrului de reglementare aferent fondului de rulment, argumentele principale au fost deja expuse în scrisoarea S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025. În completarea celor deja prezentate, aducem următoarele clarificări și argumente suplimentare. Necesitatea clarificării condițiilor de recunoaștere a penalităților în alocația pentru fondul de rulment derivă din principiul fundamental al reglementării prin cost: recunoașterea în tarif a soluției cu cost minim pentru asigurarea continuității serviciului public. În practică, titularul de licență este obligat să-și finanțeze decalajele temporare dintre încasări și plăți; această finanțare poate fi obținută fie prin credite/împrumuturi (cu dobânzi, comisioane, garanții), fie – în anumite circumstanțe – prin suportarea penalităților contractuale pentru întârzierea justificată a plății gazelor naturale. Atunci când penalitățile sunt obiectiv mai ieftine decât costul total al creditării (de exemplu, penalitate de ~3,6% pe an față de un cost bancar total de ~7,2% pe an), menținerea unor prevederi metodologice prin care sunt recunoscute doar dobânzile bancare conduce inevitabil la costuri mai mari decât este necesar. Aceasta contravine atât interesului consumatorilor, cât și principiului eficienței economice. Prin introducerea expresă a regulii „<i>se recunoaște instrumentul de finanțare cu cost minim</i>”, metodologia devine neutră față de forma de finanțare și predictibilă pentru titularul de licență. Testul celei mai mici costuri – o comparație simplă, documentată și auditabilă între costul penalităților și costul integral al unui credit plafonat prin rata medie ponderată a dobânzilor la creditele noi acordate în monedă națională pentru persoanele juridice pe un termen de până la 12 luni stabilită de Banca Națională a Moldovei – asigură că în tarif intră strict costul mai mic pentru aceeași nevoie de lichiditate. În acest fel, nu se stimulează artificial creditarea mai scumpă doar pentru că este explicit menționată în metodologie și nu se penalizează alegerea rațională a titularului de licență atunci când penalitatea contractuală este mai avantajoasă. Totodată, condiționarea recunoașterii penalităților de absența culpei (adică, penalități generate exclusiv de motive de lichiditate, nu de încălcări nejustificate) și de documentarea contractuală menține disciplina financiară și operațională. Limitarea valorii recunoscute la minimul dintre penalități și costul creditului conform BNM elimină riscul dublării recunoașterii pentru aceeași expunere și oferă ANRE un control robust asupra integrității calculelor. La nivel operațional, recunoașterea penalităților ca alternativă financiară oferă titularului de licență un instrument suplimentar de gestionare a lichidității. Nu toate întreprinderile au acces egal la credite bancare pe termen scurt, iar în perioade de tensiune pe piața financiară costurile de creditare pot crește abrupt. Penalitățile, fiind stabilite contractual și relativ previzibile, pot reprezenta o soluție mai flexibilă și mai rapidă de acoperire a decalajelor temporare. Această abordare este benefică pe trei planuri. Pentru consumatori, tarifele reflectă costuri optimizate, evitând supraplata prin mecanisme de finanțare mai scumpe. Pentru titularul de licență, se asigură flexibilitatea de a accesa orice oportunitate de finanțare a fondului de rulment, selectând instrumentul cu cost minim fără teama că va fi nerecunoscut tarifar. Pentru autoritatea de reglementare, regula se traduce într-un cadru clar, verificabil și nediscreționar, care întărește încrederea în procesul tarifar. În contextul actual, în care costul creditelor bancare îl depășește sensibil pe cel al penalităților pentru întârzierea achitării gazelor naturale, a nu recunoaște penalitățile ca alternativă	
--	--	--	--	--

		de finanțare echivalează cu impunerea indirectă a unei soluții mai scumpe, contrar scopului reglementării. Regula propusă aliniază metodologia la bunele practici de reglementare economică: tratament simetric pentru instrumente diferite, selecția opțiunii cu cost minim, trasabilitate documentară și excluderea oricărei dublări a recunoașterii. În concluzie, completarea propusă nu schimbă esența și destinația fondului de rulment, ci o perfecționează: pune explicit în centrul deciziei costul minim justificat, protejează consumatorul, consolidează lichiditatea operatorului și oferă ANRE un instrument transparent și ușor de auditat pentru a valida decizia financiară optimă.	
75, 2)	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025	8) Se propune modificarea pct. 75 subpct 2) din Metodologia tarifară în următoarea redacție: <i>„alocația pentru fondul de rulment (AFRpj; AFRdfj). Alocția este destinată acoperirii costurilor suportate de titularul de licență în legătură cu contractarea și utilizarea creditelor și altor forme de împrumut, în scopul asigurării continuității activității reglementate, inclusiv pentru echilibrarea fluxurilor de numerar generate de decalajele dintre încasările din prestarea serviciilor reglementate și plățile aferente bunurilor și serviciilor contractate.</i> <i>În componența acestor costuri se includ plățile aferente dobânzilor, cheltuielile pentru obținerea, angajarea și derularea finanțării, comisioanele bancare, taxele de acordare, comisioanele de angajament, comisioanele de neutilizare, costurile aferente garanțiilor, comision pentru rambursarea anticipată, comisionul pentru examinarea dosarului de credit, precum și alte cheltuieli justificabile, aferente creditelor și împrumuturilor care nu pot fi capitalizate.</i> <i>Alocția pentru fondul de rulment include și cheltuielile asumate de Republica Moldova în baza acordurilor internaționale, reflectate în sarcina titularului de licență, în măsura în care acestea nu pot fi capitalizate și sunt aferente activității reglementate”.</i> În forma actuală, prevederile Metodologiei tarifară limitează recunoașterea cheltuielilor financiare doar la dobânzile aferente creditelor pe termen scurt, ceea ce este insuficient și nu reflectă realitatea operațională și financiară. În practică, la contractarea diverselor forme de finanțare, atât bancară, cât și instituțională, pentru a asigura fluxurile de numerar necesare continuității activității, acoperirii decalajelor între încasări și plăți, respectării obligațiilor fiscale și de achiziție sau pentru cofinanțarea proiectelor investiționale, aceste finanțări nu se limitează exclusiv la plata dobânzilor. Suplimentar, orice instrument de credit implică o serie de cheltuieli inevitabile, suplimentare față de dobândă: a) comisioane de acordare și analiză; b) comisioane de angajament; c) costuri de garantare; d) comisioane de neutilizare; e) taxe de gestiune aplicate periodic. Aceste costuri sunt obligatorii, documentate contractual, justificabile economic și suportate efectiv de către întreprindere. Nerecunoașterea acestora în scopuri tarifare generează pierderi certe. În cazul proiectelor investiționale realizate cu suportul instituțiilor financiare internaționale, precum BERD sau BEI, structura cheltuielilor aferente împrumuturilor este mai	

			complexă. Astfel, în afară de dobânzile propriu-zise, se generează și alte costuri obligatorii – cum ar fi comisioanele de angajament, taxele de administrare, comisioanele de acordare sau cheltuielile de consultanță financiară – care sunt expres prevăzute în acordurile de împrumut și asumate de Republica Moldova ca stat beneficiar. O particularitate esențială constă în faptul că, potrivit reglementărilor contabile, după darea în exploatare a unui mijloc fix, cheltuielile aferente deservirii împrumutului nu mai pot fi capitalizate. În pofida unei interpretări eronate care persistă în practică – potrivit căreia aceste costuri ar putea fi capitalizate și ulterior punerii în funcțiune a activului – subliniem că, odată cu intrarea acestuia în exploatare, respectivele cheltuieli devin cheltuieli operaționale curente. Acestea influențează direct rezultatul financiar al întreprinderii și, întrucât nu sunt recunoscute în structura cheltuielilor de bază, rămân integral în sarcina titularului de licență. În lipsa unui mecanism clar de recunoaștere tarifară a acestor costuri, Metodologia actuală plasează întreaga povară financiară asupra întreprinderii, fără a-i oferi posibilitatea de a recupera aceste sume prin tarif. Aceasta contravine principiilor fundamentale ale reglementării economice, care prevăd recunoașterea și recuperarea tuturor cheltuielilor justificate, necesare și inevitabile în procesul de furnizare a serviciului public. În plus, generează un dezechilibru bugetar sistemic, descurajează atragerea investițiilor externe și pune în pericol sustenabilitatea financiară a operatorilor, care sunt obligați să onoreze obligațiile contractuale asumate la nivel internațional. Din aceste considerente, este imperativ ca Metodologia tarifară să fie completată cu prevederi explicite, care să permită recunoașterea integrală, în scopuri tarifare, a tuturor costurilor aferente deservirii împrumuturilor, inclusiv internaționale, celor care nu pot fi capitalizate după darea în exploatare a mijloacelor fixe, astfel încât întreprinderile să nu fie penalizate pentru implementarea unor proiecte strategice esențiale pentru modernizarea infrastructurii energetice a Republicii Moldova. Suplimentar, considerăm a fi eronată practica de a nu asigura acoperirea acestor categorii de cheltuieli sub pretextul că ele ar urma să fie compensate din rentabilitatea reglementată a întreprinderii. O asemenea abordare denaturează însăși esența conceptului de rentabilitate reglementată, care are un rol bine definit în cadrul Metodologiei tarifare. Rentabilitatea reglementată nu reprezintă un instrument de acoperire a costurilor curente, ci are scopul de a permite recuperarea în timp a valorii investițiilor efectuate în activele utilizate pentru prestarea serviciilor reglementate, prin asigurarea unui randament rezonabil asupra capitalului investit. Cu alte cuvinte, această rentabilitate este concepută pentru a acoperi efectele inflației, riscurile investiționale și pierderea valorii monetare în timp – nu pentru a acoperi cheltuieli curente care nu au fost recunoscute explicit în structura tarifară. Astfel, utilizarea rentabilității ca argument pentru neacoperirea cheltuielilor aferente deservirii împrumuturilor, în special a celor care apar după darea în exploatare a mijlocului fix, este fundamental greșită. Aceasta compromite logica economică și reglementară a sistemului tarifar, conducând la o subestimare artificială a costurilor reale suportate de întreprindere și transferând riscuri nejustificate asupra acesteia. În lipsa unei recunoașteri tarifare directe și transparente a acestor cheltuieli, întreprinderea este forțată să suporte din propriile resurse obligații financiare asumate în interesul public, fapt care afectează grav sustenabilitatea economică a operatorului și contravine	
--	--	--	---	--

			principiilor echității și neutralității reglementării. Prin urmare, este necesară includerea acestor costuri în mod explicit în metodologia tarifară, distinct de rentabilitate, în vederea asigurării unui cadru tarifar corect, predictibil și echitabil.	
79	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	79. Mijloacele financiare în mărimea alocației pentru fondul de rulment incluse în tarif, vor fi utilizate de titularul de licență doar în scopul prevăzut la punctele 75 și 76 ale prezentei Metodologii. În cazul neutilizării sau utilizării acestor mijloace în alte scopuri, Agenția va diminua venitul total reglementat pentru anul următor de reglementare, în cuantumul mijloacelor neutilizate conform destinației.	La punctul 79, fraza a doua din Metodologia tarifară se propune în următoarea redacție: <i>”În cazul neutilizării sau utilizării acestor mijloace în alte scopuri, la actualizarea prețurilor și tarifelor reglementate, Agenția va diminua venitul total reglementat cu 50% din cuantumul alocației utilizate în alte scopuri sau neutilizate conform destinației”.</i> Prevederi similare sunt aplicate și la alți titulari de licență reglementați. Astfel conform Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 247/2025, punctul 28 prevede ca <i>”În cazul când OSD nu utilizează integral alocația aferentă fondului de rulment pentru plata dobânzilor la creditele contractate pe termen scurt, Agenția, la actualizarea tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, diminuează valoarea venitului reglementat pentru tariful anului următor cu 50 % din cuantumul alocației utilizate în alte scopuri sau neutilizate.”</i> La moment, în cazul în care alocația aferentă capitalului circulant utilizată în activitatea reglementată este finanțată inclusiv din fonduri interne disponibile, cum ar fi rentabilitatea reglementată (sursele proprii interne ale proprietarului, dar nu din surse externe), conform abordării ANRE, în cazul când operatorii utilizează fonduri proprii, atunci aceștia sunt penalizați prin excluderea din tarif a alocației neutilizate, aceasta fiind acceptată doar în cazul atragerii surselor externe creditare. În scopul echității, nediscriminării și stimulării titularilor de licență de a utiliza fondurile proprii, inclusiv și profitul reglementat, se propune acordarea unor stimulente financiare și partajarea economiilor cu titularii de licență reglementați în mărime de 50/50 a alocației aferente fondului de rulment, principiu similar aplicat altor titulari de licență reglementați. În acest context, solicităm respectuos luarea în considerare a argumentelor, comentariilor și propunerilor menționate mai sus, la etapa de modificare a Metodologiei tarifare nr. 396/2019 de către ANRE. Concomitent, propunem organizarea unor ședințe comune de lucru cu toate părțile interesate pentru clarificări, propuneri și obiecții argumentate.	Nu se acceptă. Conform pct. 75 alin. (2) al Metodologiei tarifare nr. 396/2019 mijloacele financiare atribuite alocației pentru fondul de rulment sunt alocate cu destinație stabilită în condițiile determinate de diferența de timp dintre regimul de facturare - achitare a serviciilor reglementate aplicat de către titularul de licență față de consumatori și regimul de achitare a bunurilor și serviciilor procurate de către titularul de licență, în conformitate cu contractele semnate cu furnizorii. Dacă titularul de licență nu utilizează aceste mijloace financiare, atunci se constată lipsa necesității contractării creditelor pentru acoperirea obligațiilor financiare prevăzute în pct. 75 și 76 ale proiectului Metodologiei. În acest context, nu este rezonabilă acceptarea includerii a 50 % din cuantumul alocației pentru fondul de rulment în sarcina consumatorului, în condițiile în care nu există o necesitate justificată pentru aceste mijloace financiare.
79	„Termoelectrica” SA Nr. 79/6009 din 30.09.2025		7). La punctul 79, fraza a doua din Metodologia tarifară, repetat se propune de a fi completată, si se propune în următoarea redacție: <i>”În cazul neutilizării sau utilizării acestor mijloace în alte scopuri, la actualizarea prețurilor și tarifelor reglementate, Agenția va diminua venitul total reglementat cu 50% din cuantumul alocației utilizate în alte scopuri sau neutilizate conform destinației”.</i> Totodată, suplimentar, argumentelor menționate în scrisoarea anterioară, reieșind din faptul că începând cu luna aprilie 2026 întreprinderile din sectorul termoeenergetic urmează să efectueze achizițiile de gaze naturale pe piața gazelor naturale, unde condițiile de achitare sunt diferite comparativ cu contractele furnizorului de serviciu public după cum s-a menționat și în cadrul ședinței de lucru, solicităm respectuos de a include în Metodologia tarifară un mecanism de asigurare a formării capitalului circulant pentru întreprinderile termoeenergetice care nu dispun de posibilitatea de contractare a creditelor și împrumuturilor bancare, sau în cazul în care alocația	

			aferentă capitalului circulant utilizată în activitatea reglementată este finanțată inclusiv din fonduri interne disponibile, cum ar fi rentabilitatea reglementată (sursele proprii interne ale proprietarului, dar nu din surse externe). Menționăm, că prevederi similare sunt aplicate și la alți titulari de licență reglementați. Astfel, conform Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 247/2025, punctul 28 prevede că <i>”în cazul când OSD nu utilizează integral alocația aferentă fondului de rulment pentru plata dobânzilor la creditele contractate pe termen scurt, Agenția, la actualizarea tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, diminuează valoarea venitului reglementat pentru tariful anului următor cu 50% din cuantumul alocației utilizate în alte scopuri sau neutilizate.”</i>	
--	--	--	--	--

139 ¹	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025	9) Se propune includerea pct. 139¹ în Metodologia tarifară cu următorul conținut: <i>„Mijloacele financiare aferente responsabilităților și obligațiilor titularilor de licență în calitate de participanți la piața energiei electrice sunt incluse în prețurile pentru energia electrică produsă. Mijloacele financiare aferente responsabilităților și obligațiilor titularilor de licență în calitate de participanți la piața gazelor naturale sunt incluse în prețurile pentru energia electrică și energia termică produsă de centralele electrice de termoficare.”</i> Considerăm că, includerea în Metodologie a unei prevederi explicite care să recunoască că mijloacele financiare aferente responsabilităților și obligațiilor legale ale titularilor de licență – în calitate de participanți la piețele de energie electrică și gaze naturale – sunt parte componentă a costului de producere al energiei nu reprezintă doar o necesitate tehnică, ci și o garanție aplicării corecte a legii, a neutralității reglementării și a menținerii viabilității economice a sectorului. În absența unei astfel de prevederi clare, se creează riscul unor interpretări restrictive care pot duce la subfinanțarea sectorului termoelectric, la imposibilitatea rambursării obligațiilor financiare aferente dezechilibrelor și, implicit, la afectarea siguranței în aprovizionarea cu energie termică și electrică. Subliniem că obligația de acoperire a dezechilibrelor – atât în sectorul gazelor naturale, cât și în cel al energiei electrice, este expres prescrisă de cadrul normativ: a) art. 92 alin. (3¹) din Legea nr. 108/2016 <i>„Participanții la piața gazelor naturale sunt obligați să își asume responsabilitatea financiară pentru plata dezechilibrelor provocate, în conformitate cu actele normative de reglementare aprobate de Agenție”;</i> b) art. 84 alin. (1) din Legea nr. 107/2016 precum și în noua Lege cu privire la energia electrică, votată recent de Parlamentul Republicii Moldova și aflată în proces de publicare, la art.82 alin. (9), care prevede că <i>„Toți participanții la piață sunt obligați să își asume responsabilitatea financiară și să plătească dezechilibrele pe care le-au generat în sistemul electroenergetic.”</i> Prin urmare, dezechilibrele nu sunt opționale. Din aceste considerente, costurile	Nu se acceptă. În conformitate cu art. 82 alin. (9) al Legii nr. 164 din 26.06.2025 cu privire la energia electrică toți participanții la piață sunt obligați să își asume responsabilitatea financiară și să plătească pentru dezechilibrele pe care le-au generat în sistemul electroenergetic, în conformitate cu art.90. Art. 90 alin. (2) al legii menționate prevede, că în scopul asigurării echilibrului între producere, punerea în liberă circulație (import) și consum, al asigurării executării neobstrucționate a tranzacțiilor de vânzare-cumpărare a energiei electrice, al separării tranzacțiilor financiare de furnizarea fizică și în scopul decontării corecte a acestora, toți participanții la piață sunt responsabili pentru dezechilibrele pe care le generează în sistemul electroenergetic. În acest scop, participanții la piață se consideră părți responsabile pentru echilibrare, sunt responsabili din punct de vedere financiar pentru dezechilibrele lor și depun eforturi să fie echilibrați sau contribuie la echilibrarea sistemului electroenergetic. Conform pct. 22 al <i>Regulilor pieței energiei electrice</i>, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, responsabilitatea echilibrării reprezintă responsabilitatea financiară a fiecărui participant la piața de energie electrică pentru dezechilibrul provocat în sistemul electroenergetic, determinat reieșind din valorile realizate și tranzacționate ale producției, consumului și schimburilor de energie electrică, notificate operatorului sistemului de transport (OST). Cheltuielile suportate pentru producerea energiei electrice nu pot fi transpuse pe alte forme de energie (energia termică) Producătorul de energie electrică având calitatea de participant al pieței de energie electrică are obligația de întreprinde măsuri
------------------	--	--	---

		aferente dezechilibrelor în sectorul electroenergetic sunt acceptate de către ANRE în scopuri tarifare în: activitatea de distribuție a energiei electrice reglementate conform Metodologiei tarifare nr. 247/2025, activitatea de transport al energiei electrice conform Metodologiei tarifare nr. 626/2023, activitatea de furnizare a energiei electrice conform Metodologiei tarifare nr. 65/2018. Mai mult decât atât, în cazul centralelor de cogenerare, dezechilibrul este agravat de faptul că producerea energiei electrice este adesea subordonată necesarului de energie termică pentru consumatorii conectați la SACET, ceea ce reduce flexibilitatea producătorului de a se adapta la semnalele pieței de electricitate. Producătorul nu își poate ajusta planul de producție exclusiv în funcție de condițiile de piață sau prognoze, ci trebuie să asigure prioritar livrarea de energie termică—o obligație derivată din serviciul public prestat, iar aceste dezechilibre nu reprezintă o abatere de la normă, ci sunt parte integrantă a activității de producere, tratate astfel în toată Europa și incluse explicit în structurile tarifare reglementate. În aceste condiții, neregunoașterea acestor costuri din prețul reglementat al energiei produse ar reprezenta o negare a obligațiilor legale ale participantului la piața energiei electrice și gazelor naturale și o atingere directă adusă principiului fundamental al recuperării integrale a costurilor, consacrat în Legea nr. 92/2014 și Legea nr. 107/2016 privind energia electrică. Considerăm că prin promovarea propunerii formulate, Metodologia tarifară s-ar alinia cu realitățile pieței, legislația în vigoare și bunele practici europene și naționale, contribuind la un cadru reglementar stabil, previzibil și echitabil pentru întreprinderile reglementate.		necesare pentru evitarea dezechilibrelor în rețele electrice (prognoza producerii, sarcina termică, consumul de gaze naturale ș.a). În acest sens întreprinderea dispune de personal responsabil de planificare/prognosticare. Cheltuielile pentru dezechilibrele cauzate în calitate de furnizor de gaze naturale (conform licenței deținute) nu pot fi acceptate în tarifele pentru energia termică livrată aprobate de ANRE. Costurile aferente achitării de către S.A. „CET-Nord” (în calitate de consumator de gaze naturale) a prejudiciului financiar cauzat <i>furnizorului de gaze naturale (parte responsabilă de echilibrare)</i> în cazul depășirii nivelului de toleranță zilnică, la fel nu pot fi acceptate. Pentru întreprinderea reglementată, de principiu, cheltuielile aferente achitării amenzilor, penalităților, despăgubirilor, acoperirii lipsurilor, pierderilor și altor cheltuieli neproductive nu se includ în costurile reglementate. Referitor la analogia cu alți participanți la piața energiei electrice, remarcăm că dezechilibrele OSD de energie electrică la formarea graficului de consumuri tehnologice depind de notificările altor participanți la piață care, la rândul lor au dezechilibre. În contrast, producătorul are posibilitatea de a-și regla sarcina termică.
140 ¹	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025	10) Se propune includerea pct. 140¹ în Metodologia tarifară cu următorul conținut: „<i>Mijloacele financiare aferente responsabilităților și obligațiilor titularilor de licență în calitate de <u>participanți la piața gazelor naturale sunt incluse în tariful pentru producerea energiei termice de centralele termice</u></i>”. Argumentarea privind necesitatea includerii prevederilor este similară cu cea prezentată la pct. 139¹.		Prin scrisoarea nr. 79/6631 din 02.10.2025 prezentată la ANRE, SA Termoelectrica și-a oferit disponibilitatea de a activa în calitate de furnizor de servicii de sistem. Totodată, în calitate de parte responsabilă de echilibrare, producătorul de energie electrică va putea începând cu 1 ianuarie 2026 să tranzacționeze dezechilibrele pe piața zilei următoare PZU și piața intrazilnică și să-și regleze poziția contractuală. Centralele de cogenerare bazate pe motoare cu ardere internă (ex. SA CET-Nord), au o tehnologie flexibilă, care permit adaptarea rapidă a producerii energiei electrice pentru a evita dezechilibrele. Rețeaua de termoficare poate stoca energia termică în anumite limite.
141	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	141. Tariful pentru energia termică distribuită și furnizată, inclusiv pentru apa caldă menajeră, se determină conform formulei:	7). Referitor la modificarea punctului 141, formula (39) și formula (41) și introducerea Anexei la Metodologia tarifară: Referitor la punctul 2. din Anexa: "<i>Consumul tehnologic și pierderile normative de energie termică în rețelele termice (în continuare pierderi normative de energie termică ($P_{norm} T_j$) reprezintă produsul dintre cantitatea de energie termică livrată din colectoare și a nivelului procentual al pierderilor de energie termică pentru anul respectiv, care se calculează conform formulei:</i>	Nu se acceptă. Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”, aprobată prin Legea Nr. 166 din 11.07.2012 prevedea reducerea pierderilor de energie termică în rețele de transport și de distribuție către anul 2020 cu 5%. Drept bază a fost stabilit anul 2010 cu un nivel al pierderilor de energie termică în rețele de transport și de distribuție în mărime de 22%. Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102 din 05.02.2013 prevede în pct.59 că țintele naționale energetice ale Republicii Moldova pentru anul 2020, cu un reper intermediar în

	$\frac{TDF_j}{VDF_j + CC_{j-1}} = \frac{ELdf_j}{(CDF_j + PE_j + R_j - ELdf_j)}$ unde: TDF_j – tariful la distribuția și furnizarea energiei termice, stabilit pentru 1 Gcal; VDF_j – venitul reglementat al titularului de licență pentru distribuția și furnizarea energiei termice, inclusiv pentru apa caldă menajeră, determinat conform cerințelor Secțiunii 3 a Capitolului II din prezenta Metodologie; PE_j – cheltuieli privind pierderile excepționale care se determină în corespundere cu cerințele Secțiunii 10 a Capitolului III din prezenta Metodologie;	$P_{nor. Tj} = ET_{cj} \times \frac{X_{2024} - \alpha \times (j - 2024)}{100}$ unde: $P_{nor. Tj}$ - pierderile normative de energie termică în anul j, Gcal; ET_{cj} - cantitatea de energie termică livrată de la colectoare în anul „j”, Gcal; X_{2024} - nivelul pierderilor de energie termică efectiv înregistrate de titularul de licență în anul 2024, %; α - rata medie anuală de diminuare a valorii relative a pierderilor de energie termică stabilită în conformitate cu Planul național integrat privind energia și clima pentru anii 2025-2030 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 86/2025, Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102/2013. Pentru perioada anilor 2025-2030 trendul de diminuare a pierderilor va constitui 0,18 % lan; j - anul pentru care se calculează pierderile de energie termică. "TERMOELECTRICA" S.A. solicită respectuos modificarea X_{2024} - nivelul pierderilor de energie termică efectiv înregistrate de titularul de licență în anul 2024, %, în $X_{2020-2024}$ – nivelul pierderilor de energie termică efectiv înregistrate de titularul de licență, calculat ca medie aritmetică a valorilor procentuale înregistrate în perioada 2020-2024, care ulterior va fi acceptată ca ba ă pentru trendul de diminuare cu 0.18%/an (perioada 2025-2030). Necesitatea medierii este necesară din considerentul că din perioada anilor 2022-2024 sistemul de termoficare a funcționat la parametri reduși, conform dispozițiilor CSE, în perioada dată după cum este bine cunoscut sistemul termoeenergetic a fost gestionat în condițiile unui regim al stării de urgență. Totodată utilizarea unui singur an ($X=2024$) riscă să creeze distorsiuni tarifare, rară legătură cu eficiența structurală a sistemului. Având în vedere factorii sezonieri și climaterici, chiar și în Metodologia tarifară, la determinarea parametrilor tehnici se ia în considerare o valoare medie a ultimilor 5 ani (pct. 8 din Metodologia tarifară: "La ajustarea tarifelor pentru anul „j” - livrările utile se determină luând în considerare valoarea medie	2015, sunt stabilite în mod coerent de către Strategia Națională de Dezvoltare “Moldova 2020” și Programul Național pentru Eficiență Energetică 2011-2020 și stabilește în pct. 59 alin. (2), lit. b), țintele Republicii Moldova în raport cu obligațiile asumate prin aderarea la Tratatul Comunității Energetice și acquis-ul energetic al Uniunii Europene prin: „<i>reducerea pierderilor cu 5% în 2020 (cu 2 % în 2015) pentru energie termică</i>”. Prin documentele strategice ale statului, anterior a fost stabilit un indicator unic și anume atingerea nivelului de pierderi de energie termică în rețele termice pentru anul 2020 și apoi 2030 în mărime de 17%, având ca baza anul precedent elaborării proiectului. Agenția a menținut în proiectul de modificare a prezentului Regulament obiectivul drept țintă către anul 2030 care este în vigoare la nivelul de 17 %, având la baza nivelul pierderilor de energie termică efectiv înregistrate de titularul de licență în anul precedent, similar Strategiilor anul precedent. Prin prisma legislației în vigoare acest obiectiv poate fi modificat în dependență de politica și strategiile implementate la nivel național. Drept țintă de reper pentru stabilirea trendului de reduce, Agenția a analizat și luat în calcul valorile anuale procentuale înregistrate de către fiecare titular de licență din perioada anilor 2014-2024, anul 2014 fiind stabilit din momentul aprobării Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92 din 29.05.2014. Cea mai mică valoare a pierderilor de energiei termică pentru S.A. „Termoelectrica” a fost înregistrată în anul 2021 și a constituit 17,37 %. Majoritatea titularilor de licență în anul 2024 au înregistrat cea mai mică valoare a pierderilor de energie termică, sau una foarte apropiată de cel mai bun rezultat înregistrat. Luând în considerare că anul 2024 nu a fost un an atipic, dictat de constrângerile pandemiei, sau crizei energetice și situațiilor excepționale, Agenția a considerat Stabilirea anului 2024 drept an de bază ghidându-se de similitudinea cadrului legal stabilit în Strategii. Mai mult ca atât, pentru anul 2024, nivelul de pierderi de 18,6 %, stabilit prin Planul național integrat privind energia și clima pentru anii 2025-2030 a fost atins și cel efectiv a înregistrat o valoare mai mică, nu mai putem opera cu valori estimate și ipoteze având date efectiv înregistrate, obiective atinse de către întreprindere urmare a implementării planurilor de investiții privind reabilitarea izolației termice, reparațiilor capitale, schimbarea rețelelor termice, etc.
--	---	--	---

		R_j – rentabilitatea reglementată, determinată conform prevederilor Capitolului V din prezenta Metodologie; Cc_{j-1} – componenta de corectare a venitului reglementat a titularului de licență, determinată pentru perioada precedentă de reglementare; $ELdf_j$ – livrările utile aferente anului „j”, determinate în baza formulei: $ELdf_j = EP_j - PT_j \quad (39)$ unde: EP_j – cantitatea de energie termică procurată în anul „j”; PT_j – consumul tehnologic și pierderile normative în anul „j”, se calculează individual pentru fiecare titular de licență în conformitate cu Modul de determinare al consumului tehnologic și al pierderilor de energie termică în rețelele termice din Anexa nr.	a livrărilor efective pe parcursul ultimilor 5 ani livrările utile de la începutul anului „j” până la momentul ajustării, precum și prognoza argumentată a întreprinderii pentru perioada ulterioară ajustării.”, pct. 27 „La ajustarea prețurilor tarifelor valoarea randamentului global se stabilește nu mai mică decât valoarea medie a acestuia pe parcursul ultimilor 5 ani.”). Mai mult, în Planul național integrat privind energia și clima pentru anii 2025-2030 (PNIEC 2025-2030) aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 86/2025 este indicat expres că: Indicatorul țintă de economisire a energiei în rețelele de transport și distribuție a energiei în 2030 va fi format din pierderile în rețeaua termică, în % din volumul total de energie termică livrată în rețeaua termică reducere cu 1,7 % față de 2020. Iar conform tabelului 19 al PNIEC 2025-2030 este indicat pentru anul 2024 este estimată o valoare a pierderilor în rețeaua termică de 18,6 % Dacă să facem un calcul a valorii medii a anilor 2020-2024 se obține o valoare de 18,5% ceea ce corespunde valorii indicate în PNIEC 2025-2030. Pierderi procentuale efective: • 2020 - 19,00% • 2021 - 17,37% • 2022 - 18,85% • 2023 - 19,29% • 2024 - 17,92% Media 2020-2024=(19,00+17,37+18,85+19,29+17,92) / 5=18,49%. Având la bază cele relatate, considerăm oportun de a considera în calcul valoarea anului de referință pentru determinarea Consumului tehnologic și pierderile normative de energie termică în rețelele termice, valoarea de 18,5%.	
141	„Termoelectrica” SA Nr. 79/6009 din 30.09.2025	8) Referitor la modificarea punctului 141, formula (39) și formula (41) și introducerea Anexei la Metodologia tarifară, repetat solicităm respectuos de a lua în considerație comentariile și propunerile menționate prin scrisoarea anterioară și anume: Referitor la punctul 2. din Anexa: <i>”Consumul tehnologic și pierderile normative de energie termică în rețelele termice (în continuare pierderi normative de energie termică (Pnorm. Tj) reprezintă produsul dintre cantitatea de energie termică livrată din colectoare și a nivelului procentual al</i>		

		1. În tariful pentru serviciul de distribuție și furnizare a energiei termice nu se includ și nu se iau în calcul pierderile supranormative. La ajustarea tarifului, nivelul pierderilor normative de energie termică determinat în conformitate cu Anexa nr. 1 și admis în scopuri tarifare nu va depăși nivelul efectiv înregistrat în anul precedent de reglementare. La actualizarea anuală a tarifului, nivelul pierderilor normative de energie termică este determinat în conformitate cu prevederile Anexa nr. 1 și admis în scopuri tarifare, dar nu mai mare decât nivelul efectiv înregistrat în anul „j”.	<i>pierderilor de energie termică pentru anul respectiv, care se calculează conform formulei:</i> $P_{nor. Tj} = ET_{c,j} \times \frac{X_{2024} - \alpha \times (j - 2024)}{100}$ <i>unde:</i> <i>P_{nor. Tj} -pierderile normative de energie termică în anul j, Gcal;</i> <i>ET_{c,j}- cantitatea de energie termică livrată de la colectoare în anul j”, Gcal;</i> <i>X₂₀₂₄ - nivelul pierderilor de energie termică efectiv înregistrate de titularul de licență în anul a-rata medie anuală de diminuare a valorii relative a pierderilor de energie termică stabilită în conformitate cu Planul național integrat privind energia și clima pentru anii 2025-2030 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 86/2025, Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102/2013. Pentru perioada anilor 2025-2030 trendul de diminuare a pierderilor va constitui 0,18 %/an;</i> <i>j - anul pentru care se calculează pierderile de energie termică.”</i> "TERMOELECTRICA" S.A. solicită respectuos modificarea X2024 - nivelul pierderilor de energie termică efectiv înregistrate de titularul de licență în anul 2024, %, în X2020-2024 – nivelul pierderilor de energie termică efectiv înregistrate de titularul de licență, calculat ca medie aritmetică a valorilor procentuale înregistrate în perioada 2020–2024, care ulterior va fi acceptată ca bază pentru trendul de diminuare cu 0,18 %/an (perioada 2025-2030). Necesitatea medierii este necesară din considerentul că din perioada anilor 2022-2024 sistemul de termoficare a funcționat la parametri reduși, conform dispozițiilor CSE, în perioada dată după cum este bine cunoscut sistemul termoeenergetic a fost gestionat în condițiile unui regim al stării de urgență. Totodată utilizarea unui singur an (X=2024) riscă să creeze distorsiuni tarifare, fără legătură cu eficiența structurală a sistemului. Având în vedere factorii sezonieri și climaterici, chiar și în Metodologia tarifară, la determinarea parametrilor tehnici, se ia în considerare o valoare medie a ultimilor 5 ani (pct. 8 din Metodologia tarifară: "La ajustarea tarifelor pentru anul „j” – livrările utile se determină luând în considerare valoarea medie a	
--	--	--	--	--

			livrărilor efective pe parcursul ultimilor 5 ani livrările utile de la începutul anului „j” până la momentul ajustării, precum și prognoza argumentată a întreprinderii pentru perioada ulterioară ajustării.”, pct. 27 " La ajustarea prețurilor/tarifelor valoarea randamentului global se stabilește nu mai mică decât valoarea medie a acestuia pe parcursul ultimilor 5 ani.”). Mai mult, în Planul național integrat privind energia și clima pentru anii 2025-2030 (PNIEC 2025-2030) aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 86/2025 este indicat expres că: Indicatorul-țintă de economisire a energiei în rețelele de transport și distribuție a energiei în 2030 va fi format din pierderile în rețeaua termică, în % din volumul total de energie termică livrată în rețeaua termică reducere cu 1,7 % față de 2020. Iar conform tabelului 19 al PNIEC 2025-2030 este indicat pentru anul 2024 este estimată o valoare a pierderilor în rețeaua termică de 18,6 %. Dacă să facem un calcul a valorii medii a anilor 2020-2024 se obține o valoare de 18,5% ceea ce corespunde valorii indicate în PNIEC 2025-2030. Pierderi procentuale efective: • 2020 - 19,00% • 2021 - 17,37% • 2022 - 18,85% • 2023 - 19,29% • 2024 - 17,92% Media 2020-2024=(19,00+17,37+18,85+19,29+17,92) / 5=18,49%. Având la bază cele relatate, considerăm oportun de a considera în calcul valoarea anului de referință pentru determinarea Consumului tehnologic și pierderile normative de energie termică în rețelele termice, valoarea de 18,5%, care constituie media a 5 ani.	
--	--	--	---	--

142 ¹	Ministerul Energiei	14) Se completează cu punctul 142 ¹ , cu următorul cuprins: „142 ¹ . <i>Tarifă pentru</i>	Excluderea punctului 1, subpunctul 14) din proiectul de Hotărâre (142 ¹) cu privire la modificarea Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate de producere a energiei electrice de către centralele de termoficare urbane și tarifelor pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice aprobată prin Hotărârea ANRE nr.	<i>Se acceptă.</i> Totodată, dat fiind faptul excluderii acestor prevederi, a apărut necesitatea
------------------	---------------------	--	--	---

	nr. 06-1897 din 10 iulie 2025	<i>energia termică livrată consumatorilor - beneficiarii investițiilor efectuate în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică (trecerea de la sistemul pe verticală la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic) (TL_j^{p0}) se determină conform formulei:</i> $TL_j^{p0} = TL_j + \frac{AI_j^{p0} + (Rr_j \times V}{ELI_j^{p0}}$ (42) unde: AI_j^{p0} – amortizarea anuală în anul „j” a investițiilor aprobate în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică (trecerea de la sistemul pe verticală la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic); VNA_j^{p0} – valoarea netă a investițiilor aprobate în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică (trecerea de la sistemul pe verticală la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic); ELI_j^{p0} – livrările utile în anul j aferente consumatorilor care beneficiază de investițiile	396/2019; Referitor la propunerea de completare a Metodologiei cu un nou punct – 142¹, în contextul transpunerii Directivei UE privind eficiența energetică, art. 15 „Subcontorizarea și repartizarea costurilor pentru încălzire, pentru răcire și pentru apa caldă menajeră” care prevede că: <i>„În clădirile cu mai multe apartamente și în clădirile mixte dotate cu o sursă centrală de încălzire sau de răcire sau alimentate de sisteme de încălzire sau de răcire centralizată, se instalează contoare individuale pentru a măsura consumul de încălzire, de răcire sau de apă caldă menajeră pentru fiecare unitate a clădirii, în cazul în care acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic și eficient din punctul de vedere al costurilor, în sensul că este proporțional în raport cu posibilele economii de energie. În cazul în care utilizarea de contoare individuale nu este fezabilă din punct de vedere tehnic sau nu este eficientă din punctul de vedere al costurilor pentru contorizarea consumului în fiecare unitate a clădirii, se utilizează repartitoare individuale de costuri pentru energia termică pentru a măsura consumul de energie termică la fiecare corp de încălzire, cu excepția cazului în care statul membru în cauză demonstrează că instalarea unor astfel de repartitoare de costuri nu ar fi eficientă din punctul de vedere al costurilor. În aceste cazuri, pot fi avute în vedere metode alternative eficiente din punctul de vedere al costurilor pentru măsurarea consumului de energie termică. Criteriile generale, metodologia și procedurile pentru a determina lipsa de fezabilitate tehnică și de eficiență din punctul de vedere al costurilor sunt stabilite în mod clar și publicate de fiecare stat membru.”</i> Menționăm că aceasta prevede obligativitatea instalării de contoare individuale sau, în cazuri justificate, de repartitoare de costuri, doar în măsura în care acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic și eficient din punct de vedere al costurilor. Totodată, Directiva menționează că fiecare stat membru trebuie să stabilească criterii clare pentru evaluarea fezabilității tehnice și eficienței economice. În cazul Republicii Moldova, acest lucru urmează a fi realizat prin transpunerea completă a acquisului UE, iar termenele de implementare vor fi stabilite ulterior, în funcție de specificul național. Noile prevederi ale Legii nr. 92/2014 privind energia termică și promovarea cogenerării, referitoare la recunoașterea investițiilor în reconstrucția sistemelor colective de alimentare cu energie termică, au fost introduse în scopul impulsivării implementării cerințelor directivelor europene, creșterii eficienței sistemelor SACET, fără a impune în mod expres stabilirea unor tarife distincte pentru consumatorii finali care beneficiază de modernizări prin trecerea de la distribuția pe verticală la cea pe orizontală. În acest context, introducerea unui mecanism de tarificare distinct pentru consumatorii care beneficiază de aceste investiții nu doar că nu este impusă de cadrul normativ actual, ci ar putea contraveni scopului urmărit, îngreunând procesul de organizare și derulare a proiectelor deja inițiate cu fonduri externe și utilizarea eficientă a resurselor financiare împrumutate. Suplimentar menționăm că scopul acestor investiții este de a îmbunătăți calitatea serviciilor publice de alimentare cu energie termică, reducerea pierderilor în rețelele termice prin reglarea cantitativă a agentului termic la locul de consum și diminuarea treptată a temperaturii de funcționare a rețelelor, restabilirea alimentării cu apă caldă menajeră, precum și	includerii următoarei sintagme la pct. 50. La pct. 50, după definiția termenului „LRj-1” se completează cu textul: „În lungimea totală a rețelelor termice nu se include lungimea rețelelor sistemelor interne de distribuție pe orizontală”.
--	--	---	--	---

		efectuate în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică (trecerea de la sistemul pe verticală la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic) ”.	promovarea unui model durabil de dezvoltare a sistemelor SACET, de care vor beneficia toți consumatorii de energie termică. Totodată, perspectiva de aplicare a unui tarif diferențiat (fie individual pe bloc locativ, fie unitar pentru toți beneficiarii) este incertă și problematizantă: • în cazul unui tarif unic, acesta ar necesita actualizări frecvente, în funcție de numărul de blocuri modernizate, • în cazul unui tarif pe bloc, s-ar introduce o complexitate administrativă semnificativă, cu riscuri de eroare și costuri operaționale ridicate. Astfel, considerăm că impactul pozitiv al implementării graduale a sistemului de distribuție pe orizontală poate fi atins fără introducerea unui tarif separat pentru consumatori, costurile fiind reflectate, conform metodologiei în vigoare, în componentele tarifare generale. Ministerul Energiei își exprimă deschiderea pentru organizarea unor ședințe de lucru cu participarea părților interesate, în vederea clarificării și soluționării constructive a acestui subiect.	
142 ¹	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	14) Se completează cu punctul 142¹, cu următorul cuprins: „142¹. Tariful pentru energia termică livrată consumatorilor - beneficiarii investițiilor efectuate în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică (trecerea de la sistemul pe verticală la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic) (TL_j^{p0}) se determină conform formulei: $TL_j^{p0} = TL_j + \frac{AI_j^{p0} + (Rr_j \times VNA_j^{p0})}{EL_j^{p0}}$ (42) unde: AI_j^{p0} – amortizarea anuală în anul „j” a investițiilor aprobate în modernizarea sistemelor	6). Referitor la introducerea punctului 142¹ privind introducerea tarifului diferențiat pentru energia termică livrată consumatorilor - beneficiarii investițiilor efectuate în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie tehnică (trecerea de la sistemul pe verticală la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic), "TERMOELECTRICA" S.A. nu este de acord cu includerea punctului dat din următoarele considerente: 1. Dat fiind faptul că implementarea măsurilor de modernizare a sistemelor colective de alimentare cu energie termică (trecerea de la sistemul pe verticală la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic) necesită finanțare nu doar din partea titularului de licență (distribuitorului) dar și din partea consumatorului, modificarea propusă cu siguranță va opri realizarea proiectului din cauza opoziției puternice a proprietarilor de apartamente, care în afară de costuri necesare de conectare a apartamentului la sistemul orizontal urmează să suporte și costuri suplimentare prin tarif; 2. Modificarea dată limitează din start posibilitățile de promovare a proiectului, nu asigură echitate între consumatori și demotivează consumatorii să aplice la proiect. Efectul modificărilor va duce la pierderea de imagine atât ca distribuitor și furnizor de energie tehnică cât și la nivel de țară. 3. Devine practic imposibilă implementarea Proiectului „Optimizarea SACET mun. Chișinău”, finanțat de BERD, BEI și alte instituții financiare parteneri de dezvoltare ai Republicii Moldova, în care investițiile în sistemul intern de distribuție sunt de cca 60 % din valoarea totală a Proiectului; 4. Devine imposibilă reducerea consumului de energie, sporirea confortului termic în apartamente etc. din cauza lipsei controlului asupra acestora din partea proprietarilor de apartamente. Totodată, conform Acordului de Împrumut încheiat între Guvernul Republicii Moldova și BERD ratificat de către Parlamentul RM prin Legea nr. 14 din 13 .02.2025, publicată în Monitorul Oficial 96-99 din 27.02.2025 sunt prevăzute, printre altele,	Se acceptă A se vedea răspunsul la propunerea Ministerului Energiei la pct. 142¹.

		colective de alimentare cu energie termică (trecerea de la sistemul pe verticală la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic); <i>VNA_{JPO}</i> – valoarea netă a investițiilor aprobate în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică (trecerea de la sistemul pe verticală la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic); <i>ELI_{JPO}</i> – livrările utile în anul j aferente consumatorilor care beneficiază de investițiile efectuate în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică (trecerea de la sistemul pe verticală la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic)”.	următoare e clauze: Secțiunea 4.01. Suspendare (a) Cadrul legislativ și de reglementare aplicabil sistemului de alimentare centralizată cu agent termic și măsurilor de eficiență energetică în clădirile publice și rezidențiale de pe teritoriul Debitorului trebuie să fi fost modificat, suspendat, abrogat sau să se fi enunțat la el într-un mod care are sau ar putea avea, în opinia Băncii, un efect negativ semnificativ asupra Proiectului, operațiunilor sau situației financiare a Entității Proiectului sau asupra capacității acesteia de a realiza Proiectul sau de a-și îndeplini oricare dintre obligațiile care îi revin în temeiul Acordului de Proiect; Astfel, aprobarea art. 142¹ va rezulta în nerespectarea condițiilor acordului de împrumut semnat între Republica Moldova și instituțiile financiare internaționale menționate și ca urmare imposibilitatea realizării proiectului. Art. 12 (4) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică stipulează că ”La îndeplinirea atribuțiilor sale, Agenția contribuie la realizarea de către Republica Moldova a angajamentelor asumate în baza acordurilor internaționale, inclusiv în cadrul Tratatului Comunității Energetice.”, însă prin introducerea unor asemenea prevederi, efectul va fi invers și va conduce la nerealizarea Acordurilor de împrumut ratificate. Respectiv, întru asigurarea realizării de către Republica Moldova a angajamentelor asumate în baza acordurilor internaționale, solicităm respectuos excluderea punctului 142¹ din Proiectul Metodologiei tarifare referitor la stabilirea unor tarife diferențiate pentru consumatorii beneficiari de sistemul de distribuție pe orizontală.	
142 ¹	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025	11) Cu referire la completările la punctul 142¹ din Metodologia tarifară, solicităm excluderea acestor modificări, din următoarele considerente. Modelul propus presupune alocarea exclusivă a cheltuielilor de amortizare și a valorii nete a investițiilor către o categorie specifică de consumatori, respectiv cei conectați la sistemele colective modernizate. Din această abordare derivă un tarif distinct (TLJDO) pentru această categorie de consumatori. Această abordare, subminează principiile de solidaritate, echitate tarifară și sustenabilitate a sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (SACET). În mod tradițional, investițiile în infrastructura SACET sunt recuperate printr-un tarif unitar aplicabil tuturor consumatorilor racordați la sistem, indiferent de amplasare sau starea tehnică a instalațiilor. Această abordare solidară reflectă natura colectivă a infrastructurii și a serviciului prestat, or, energia termică este produsă și distribuită în mod centralizat. Astfel, prin impunerea unui tarif distinct, se creează o discriminare tarifară între consumatorii care primesc același serviciu public, în aceeași rețea și în aceleași condiții de furnizare. În acest sens, sistemul modernizat nu poate fi considerat o infrastructură distinctă sau izolată, ci parte integrantă a SACET – motiv pentru care nu se justifică nici juridic, nici tehnic, aplicarea unor tarife separate. În plus, infrastructura care a fost modernizată rămâne parte a rețelei SACET, nu devine rețea izolată sau privată,	Se acceptă A se vedea răspunsul la propunerea Ministerului Energiei la pct. 142¹.	

	respectiv devine proprietatea distribuitorului, iar costurile modernizării nu pot fi excluse din calculul tarifului general, deoarece infrastructura rămâne în continuare parte integrantă a sistemului. Prin promovarea modificării propuse, consumatori conectați la același sistem, dar cu configurații interioare diferite, vor plăti tarife diferite, însă Legea nr. 92/2014 nu prevede existența unor tarife diferențiate în funcție de tipologia instalațiilor, atunci când serviciul furnizat este același. Astfel, în opinia noastră, absența unei astfel de cerințe în legislația sectorială confirmă faptul că se instituie un regim tarifar separat pentru acest segment de consumatori fără a avea temei legal, or, art. 9 alin. (2¹) din Legea nr. 92/2014, stabilește că <i>în domeniul protecției consumatorilor, Agenția promovează protecția drepturilor și a intereselor legale ale consumatorilor, în special prin monitorizarea prestării de către titularii de licențe a serviciilor de calitate, prin susținerea și asigurarea tratamentului echitabil și nediscriminatoriu în raport cu consumatorii, prin prevenirea măsurilor anticoncurențiale, precum și prin asigurarea accesului la datele de consum, în condițiile stabilite în prezenta lege.</i> Totodată, în corespundere cu art. 12 alin. (1) lit. j) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, <i>în legătură cu reglementarea activităților în sectoarele energiei, Agenția promovează o politică tarifară echitabilă și argumentată economic, prin elaborarea și aprobarea metodologiilor de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor și prețurilor reglementate, în baza unor criterii transparente, obiective și nediscriminatorii, în conformitate cu legile sectoriale.</i> În contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova prin Acordul de Împrumut ratificat prin Legea nr. 99/2022, subliniem că autoritățile se obligă să mențină un sistem tarifar care să asigure recuperarea integrală a costurilor, inclusiv a celor investiționale, în vederea respectării obligațiilor de rambursare a finanțărilor externe. Or, aplicarea unui tarif distinct pentru segment restrâns de consumatori încalcă obligația legală de a nu modifica cadrul normativ în mod discriminatoriu sau cu efect negativ asupra entităților de proiect. Această prevedere este consolidată și de art. 12 alin. (4) din Legea nr. 174/2017, care stabilește obligația ANRE de a contribui la respectarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova. Or, unul dintre principiile fundamentale ale acestui tratat este asigurarea cadrului de reglementare stabil și predictibil, esențial pentru atragerea investițiilor și menținerea funcționalității infrastructurilor critice. Din perspectivă financiară, impunerea unui tarif separat, dependent exclusiv de o categorie de livrări utile (ELIjDO), izolează amortizarea și rentabilitatea investiției într-o bază de consum care nu este garantată și care poate scădea în timp. În cazul unei reduceri esențiale a consumului de energie termică anume la această categorie de consumatori, întreținerea va rămâne fără baza de recuperare tarifară, ceea ce: a) pune în pericol rambursarea investiției; b) afectează fluxul de numerar și stabilitatea financiară a întreprinderii; c) transmite un semnal negativ partenerilor financiari privind predictibilitatea regimului reglementat. Suplimentar, această abordare contravine art. 6 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 92/2014, obiectivele politicii de stat în sectorul termoelectric reprezintă asigurarea unui cadru legal favorabil pentru efectuarea de investiții în sisteme de alimentare centralizată cu energie termică, inclusiv pentru modernizarea instalațiilor de producere a energiei termice și extinderea rețelelor termice. Considerăm că aplicarea unui tarif individualizat pentru blocurile locative unde s-a realizat modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică (SACET) compromise viabilitatea unor astfel de investiții și generează riscuri majore în partea de ține de onorarea angajamentelor noastre contractuale, din următoarele motive: 1. Se subminează mecanismul solidar de recuperare a investițiilor. Modificările propuse compromit principiul solidarității pe baza căruia a fost structurat modelul financiar al proiectelor investiționale. Alocarea exclusivă a costurilor către un segment limitat de consumatori afectează suportabilitatea tarifelor, reduce atractivitatea investițiilor și	
--	--	--

		descurajează participarea consumatorilor la modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică. 2. Crește riscul de nerecuperare a investițiilor prin tarif. Noua formulă tarifară limitează baza de colectare a veniturilor, ceea ce expune proiectele investiționale asumate prin acorduri internaționale riscului de neperformanță financiară și afectează capacitatea de rambursarea finanțărilor atrase. 3. Se compromite viabilitatea proiectelor de modernizare a sistemelor colective de alimentare cu energie termică. Astfel, urmare a promovării modificărilor propuse, consumatorii care au beneficiat de modernizarea sistemului colectiv de alimentare cu energie termică vor resimți un impact economic semnificativ, fiind obligați să suporte costuri suplimentare, pe lângă cheltuielile deja realizate pentru înlocuirea sistemului de încălzire din locuințe. Aceasta va duce la scăderea atractivității și acceptabilității sociale a Proiectelor de eficiență energetică, compromițând impactul social pozitiv urmărit. În acest context, solicităm excluderea integrală a punctului 142¹ din proiectul Metodologiei tarifare și menținerea principiului de recuperare solidară a investițiilor printr-un tarif unitar, echitabil și sustenabil pentru toți beneficiarii sistemului public de termoficare.	
146 ¹	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025	12) Se propune includerea pct. 146¹ în Metodologia tarifară cu următorul text: <i>„Ajustarea extraordinară a prețurilor și tarifelor se efectuează doar în condițiile modificării prețului de achiziție a combustibilului utilizat în activitatea reglementată. În acest caz, Agenția efectuează din oficiu ajustarea prețului și tarifului reglementat pentru activitățile respective în termen de 5 zile lucrătoare, fără solicitarea titularului de licență, utilizând structura în vigoare și actualizând exclusiv prețul mediu de achiziție a combustibilului și componenta de corectare a venitului reglementat aferentă perioadei de gestiune până la momentul aprobării. Procedura de ajustare extraordinară se inițiază de către Agenție după recepționarea de la titularul de licență a documentației și/sau informațiilor necesare privind achiziția combustibilului”.</i> În contextul evoluțiilor recente din sectorul energetic și al liberalizării pieței gazelor naturale, considerăm necesară reincluderea în Metodologia tarifară a unui mecanism clar de ajustare extraordinară a prețurilor și tarifelor reglementate, în cazul modificării costurilor de achiziție a combustibilului primar, ca urmare a variației prețurilor de achiziție. Fundamentarea acestei propuneri rezidă și în realitățile economice incontestabile ale sectorului. În mod particular, costul combustibilului constituie aproximativ 80% din costurile totale de producere a energiei. Orice modificare semnificativă a prețului acestora – fie în sens ascendent, fie descendent – afectează direct valoarea tarifelor reglementate, echilibrul financiar al întreprinderilor și sustenabilitatea sistemului de termoficare. Este important de menționat că atât deficitul, cât și excedentul tarifar generează dezechilibre financiare. Diferența constă în momentul în care acestea se manifestă: în timp ce deficitul afectează imediat capacitatea întreprinderii de a-și onora obligațiile contractuale și financiare, excedentul se reflectă în perioadele ulterioare, necesitând corectări prin reduceri tarifare care, uneori sunt mai mari decât profitul reglementat al titularului de licență, ceea ce poate impune stabilirea unor prețuri și tarife reglementate sub nivelul costurilor totale justificate. Într-un scenariu în care prețul gazelor naturale scade brusc, iar tariful rămâne neschimbat pentru o perioadă de 60–90 de zile, aplicarea procedurii clasice de ajustare la solicitarea titularului de licență determină acumularea de excedent tarifar. Ulterior, acesta trebuie restituit consumatorilor prin reducerea tarifelor, fapt ce duce la perturbări bugetare și la apariția percepției de tarif incorect sau inadecvat. Situația se complică și mai mult odată cu tranziția operatorilor reglementați către piața liberă de gaze, începând cu 1 aprilie 2026, conform art. 114 alin. (4) din Legea nr. 108/2016. În aceste condiții, întreprinderile din sectorul termoelectric vor achiziționa gaze naturale la prețuri reglementate, în baza unor contracte încheiate cu furnizori diverși,	Nu se acceptă Nu se impune prevederea respectivă. Art. 9¹, alin. (5) din Legea nr. 92/2014 deja prevede situațiile în care pot fi aprobate Hotărârile Agenției în regim de urgență. Conform art. 91, alin. (5) în cazul situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, constatate în modul stabilit de lege, sau pe subiecte ce țin de securitatea aprovizionării cu gaze naturale, de interesul economic general sau de interesul legitim al consumatorilor finali ori al participanților la piața gazelor naturale, inclusiv în cazul unor modificări semnificative ale prețului de achiziție a gazelor naturale, proiectele de hotărâri și proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional prevăzute de Codul administrativ. Argumentarea necesității de a adopta hotărârea/de a emite decizia în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în

	pe termeni și condiții comerciale distincte. Această diversificare va genera diferențe semnificative între tarifele practicate, dacă nu este instituit un mecanism eficient de ajustare în timp real. Ajustarea extraordinară propusă devine, astfel, un instrument esențial pentru prevenirea dezechilibrelor tarifare, indiferent dacă ele provin din scumpirea sau ieftinirea combustibilului. Prin aplicarea promptă a acestei ajustări, se poate menține echilibrul financiar al întreprinderii și se evită creșterea diferențelor tarifare între diverși titulari de licență, cu efecte directe asupra echității în relația cu consumatorii. Din punct de vedere tehnic, aplicarea ajustării extraordinare se realizează pe baza prețurilor efective de achiziție a gazelor naturale până la momentul ajustării, iar valorile planificate rămân valabile doar pentru perioada rămasă din an. Astfel, procedura propusă permite actualizarea eficientă a costurilor din tarif în funcție de realitățile pieței, asigurând totodată menținerea transparenței și a echității în procesul de reglementare. Importanța acestui mecanism a fost confirmată prin Dispoziția nr. 1 din 27 decembrie 2024 a Comisiei pentru Situații Excepționale, care a reintrodus temporar ajustarea extraordinară în funcție de prețul gazelor naturale. Această măsură a avut un efect benefic imediat, prevenind acumularea unui deficit major în sezonul rece 2024–2025 și demonstrând eficiența unui astfel de cadru procedural. Totodată, actualitatea introducerii unui mecanism de ajustare extraordinară este confirmată prin contextul obligativității de ieșire a titularilor de licență în piața liberă a gazelor naturale și prin riscurile contractuale asociate acestui proces. Conform prevederilor Legii nr. 108/2016, în cazul în care furnizorul cu care întreprinderea are un contract în vigoare devine incapabil să își onoreze obligațiile de livrare, consumatorul are obligația de a identifica un alt furnizor. Alternativ, potrivit art. 90 al aceleiași legi, consumatorul poate beneficia temporar de gaze naturale de la furnizorul desemnat să asigure furnizarea de ultimă opțiune, în baza obligației de serviciu public. Indiferent de modalitatea aleasă pentru soluționarea acestei discontinuități – fie prin contractarea unui nou furnizor, fie prin accesarea furnizării de ultimă opțiune – costul mediu de achiziție al gazelor naturale suportat de întreprindere se modifică. Această modificare trebuie reflectată în mod obligatoriu în structura tarifelor reglementate, pentru a preveni acumularea unui deficit sau excedent tarifar. Exemplul menționat este doar unul dintre numeroasele scenarii posibile care pot apărea în practică, dar care nu pot fi pe deplin anticipate în prezent. Având în vedere că cheltuielile pentru combustibil reprezintă componenta principală a structurii tarifare, ajustarea acesteia în raport modificările reale ale prețului de achiziție este nu doar justificată, ci absolut necesară. În plus, în cadrul procedurii de actualizare a prețurilor și tarifelor reglementate, determinarea componentei de corectare a venitului reglementat pentru perioada precedentă de gestiune se bazează pe prețul mediu efectiv de achiziție a gazelor naturale. Prin urmare, este logic și consecvent că acest principiu să fie aplicat și în cazul ajustărilor extraordinare, în vederea menținerii coerenței metodologice și a echilibrului financiar al întreprinderii. În situațiile în care structura prețului sau tarifului reglementat include un preț mediu achiziție a gazelor naturale determinat în baza cantităților efectiv consumate și a prețurilor acceptate de ANRE până la momentul ajustării, iar valorile planificate rămân aplicabile doar pentru perioada rămasă din anul de gestiune, ajustarea extraordinară propusă permite actualizarea în timp real a costului mediu de achiziție al combustibilului. Revizuirea prețului mediu la nivelul valorilor efective până la momentul ajustării extraordinare determină aprobarea unor noi prețuri sau tarife reglementate, reflectând fidel realitățile economice curente. Astfel, sunt respectate atât cadrul legal, cât și cerințele de echitate, transparență și eficiență în reglementare. Astfel, propunerea de reintroducere a mecanismului de ajustare extraordinară prezintă multiple avantaje esențiale: a) Reactivitate instituțională imediată – ANRE poate interveni prompt, eliminând întârzierile cauzate de procese birocratice sau de eventualele întârzieri din partea titularilor de licență;	termen de 10 zile lucrătoare de la adoptare/emitere, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției.
--	--	---

		b) Reducerea poverii administrative – eliminarea necesității depunerii unei cereri formale de către titularul de licență simplifică procesul și reduce semnificativ timpul de reacție în fața modificărilor de preț ale combustibilului; c) Neutralitate și echitate – ajustarea automată, realizată pe baza unui criteriu obiectiv, respectiv prețul efectiv al combustibilului, asigură un tratament uniform tuturor operatorilor reglementați, prevenind riscurile percepțiilor de tratament preferențial; d) Stabilitate financiară – titularii de licență nu mai sunt expuși riscului acumulării de pierderi neacoperite în perioadele cu prețuri volatile sau, invers, al acumulării unui excedent care ar impune reduceri tarifare în perioade ulterioare; e) Eliminarea revizuirii Programului de producere – procedura de ajustare necesită actualizarea Programului de producere, care ar prelungi semnificativ termenele de reacție. În plus, modificarea acestui program nu generează efecte economice reale, întrucât valorile de livrare rămân estimative și se pot schimba considerabil, în special în lunile de iarnă. În schimb, modificarea prețului combustibilului are efect imediat și cert asupra costurilor de producție; f) Adaptabilitate în timp real – ajustarea se poate realiza sincron cu evoluțiile pieței. Există precedent în cazul energiei electrice, unde ANRE a ajustat în paralel tarifele de transport, distribuție și furnizare în funcție de costurile de achiziție ale energiei; g) Claritate procedurală – mecanismul nu lasă loc de interpretări subiective și justifică în mod direct necesitatea intervenției rapide a autorității de reglementare; h) Fundament legal solid – propunerea se bazează pe prevederile Legii nr. 92/2014 și este aliniată la principiile reglementării economice moderne și responsabile. În concluzie, subliniem că măsura propusă este pe deplin compatibilă cu prevederile Legii nr. 92/2014, Legii nr. 107/2016, Legii nr. 108/2016, precum și cu angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova.	
146 ¹	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/1184 din 25.09.2025	La pct. 146¹ reiterăm solicitarea de includere a prevederilor formulate prin scrisoarea S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025. Argumentele aferente au fost prezentate prin aceeași scrisoare și rămân pe deplin valabile. Suplimentar la cele menționate, luând în considerare răspunsul preliminar al ANRE reflectat în tabelul de sinteză și argumentele discutate în cadrul ședinței, comunicăm următoarele. Referința la art. 9¹ alin. (5) din Legea nr. 92/2014 stabilește situațiile în care Agenția poate adopta hotărâri în regim de urgență, cu aplicarea unor proceduri simplificate de consultare publică. Această normă se referă strict la asigurarea transparenței procesului decizional și la posibilitatea reducerii termenului de consultare, fără a reglementa însă mecanismul tehnic prin care se efectuează ajustarea extraordinară a prețurilor și tarifelor. În acest context, propunerea noastră vizează instituirea unui mecanism special aplicabil exclusiv modificării prețului de achiziție a combustibilului utilizat în activitatea reglementată. Mai exact, „Ajustarea extraordinară a prețurilor și tarifelor se efectuează doar în condițiile modificării prețului de achiziție a combustibilului utilizat în activitatea reglementată. În acest caz, Agenția efectuează din oficiu ajustarea prețului și tarifului reglementat pentru activitățile respective în termen de 5 zile lucrătoare, fără solicitarea titularului de licență, utilizând structura în vigoare și actualizând exclusiv prețul mediu de achiziție a combustibilului și componenta de corectare a venitului reglementat aferentă perioadei de gestiune până la momentul aprobării. Procedura de ajustare extraordinară se inițiază de către Agenție după recepționarea de la titularul de licență a documentației și/sau informațiilor necesare privind achiziția combustibilului”. Această formulare delimitează clar aria de aplicare: se intervine numai asupra costului combustibilului și a componentei de corectare, evitând revizuirea celorlalte elemente tarifare (de exemplu, programul de producere) care	

		presupun un volum ridicat de muncă atât pentru întreprindere, cât și pentru Agenție, dar care nu pot fi determinate cu precizie absolută și, în plus, nu influențează semnificativ nivelul final al tarifului. Un astfel de mecanism permite reacția rapidă la variațiile de preț ale gazelor naturale, elimină acumularea nejustificată a devierilor tarifare. Totodată, acesta reduce sarcina administrativă și accelerează procesul decizional, fără a afecta transparența și controlul ANRE asupra elementelor sensibile din structura tarifară. În lipsa acestei reglementări, chiar dacă termenul consultărilor publice este redus conform art. 9¹ alin. (5), procesul de ajustare se prelungește inevitabil din cauza obligației ANRE de a reexamina toate componentele tarifare. Aceasta are drept efect acumularea unor devieri tarifare considerabile pe perioada respectivă, ceea ce ulterior conduce la modificări mai accentuate și mai puțin predictibile pentru consumatori, dar și la o deteriorare a stabilității financiare a titularului de licență. Această soluție este esențială în contextul actual al liberalizării pieței gazelor naturale și al ieșirii treptate a titularilor de licență pe piața liberă. Într-un mediu concurențial, prețurile gazelor sunt supuse unei volatilități crescute, generate de factori externi. Titularii de licență reglementați nu mai beneficiază de protecția contractelor standardizate și se vor confrunta cu situații imprevizibile de preț. Prin urmare, metoda propusă nu reprezintă doar o simplă scurtare a termenului procedural, ci o reconfigurare logică a procesului de ajustare extraordinară: se intervine acolo unde există impact real și imediat (costul gazelor), fără a genera birocrație suplimentară și fără a afecta alte componente tarifare care au caracter relativ stabil și predictibil. Prin urmare, considerăm că propunerea noastră reprezintă o soluție echilibrată și eficientă de optimizare a procesului decizional al ANRE. Acceptarea acestui mecanism este, în fapt, singura opțiune care garantează reacția promptă la schimbările de pe piața combustibililor.	
Anexa Pct. 8	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	8. Consumul tehnologic până la colector și după colector va fi divizat distinct în consumul necesar procesului tehnologic, consumul pentru necesități gospodărești și consumul pentru necesități administrative și nu va depăși valoarea relativă medie înregistrată pe perioada ultimilor 5 ani.”	8). Referitor la punctul 8) din Anexă: <i>8. Consumul tehnologic până la colector și după colector va fi divizat distinct în consumul necesar procesului tehnologic, consumul pentru necesități gospodărești și consumul pentru necesități administrative și nu va depăși valoarea relativă medie înregistrată pe perioada ultimilor 5 ani.”</i> Solicităm respectuos excluderea punctului dat și menționăm că, consumul tehnologic până la colector nu va putea fi aplicat la CET din considerentele că repartizarea consumurilor de energie termică la CET diferă de un CT. La CET, nu există posibilitate totală pentru măsurarea consumului de energie termică pentru nevoile proprii. Se înregistrează doar livrarea de energie termică în colector. La CET în clădirile de producție se află mai multe instalații și conducte prin care se transmite energie termică atât pentru încălzirea încăperi or cât și pentru preîncălzirea altor conducte tehnologice, (procese dictate de funcționarea sigură a utilajului), la fel și pentru încălzirea spațiilor administrative. La moment, lipsesc contoare de măsurare a consumului tehnologic și administrativ și face imposibilă respectarea prevederilor date. Astfel, având în vedere lipsa contoarelor de măsurare a consumului tehnologic și administrativ la centralele electrice cu termoficare (CET), implicarea contorizării interne totale va conduce la suportarea unor investiții suplimentare doar pentru respectarea prevederilor propuse. Contorizarea dată nu va oferi posibilități tehnologice suplimentare de eficientizare a careva procese și reducere de costuri, efectul scontat va fi net inferior

Se acceptă parțial.

Se propune expunerea în redacție nouă, după sintagma „necesități administrative” de adăugat sintagma „în funcție de posibilitățile tehnice existente”.

În conformitate cu art. 43, alin. (1) lit. 12) din Legea nr. 92/2014 unitățile termoeenergetice achiziționează, instalează, exploatează, întrețin și verifică metrologic echipamentele de măsurare necesare în procesul tehnologic. Cheltuielile suportate se includ în prețul și tariful reglementat conform exigențelor din Metodologia tarifară nr. 396/2019 pct. 20.

			cheltuielilor necesare de a fi suportate și respectiv implică mijloace financiare suplimentare pentru respectarea prevederilor propuse. Mai mult ca atât, după contorizare vor apărea cheltuieli suplimentare pentru întreținere și deservirea acestor utilaje, cât necesitatea de verificare metrologică periodică, care la fel implică costuri.	
	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	În conformitate cu prevederile art. 45 (2) lit. a) liniuță 9 din Legea nr. 92/2014 care prevede că " <i>Metodologia tarifară include: a) componența și modul de calculare: - a componentei de corectare a venitului reglementat</i> "; solicităm respectuos de a descrie în Metodologia tarifară nr. 396/2019 modul de calculare a componentei de corectare a venitului reglementat, inclusiv modul de calcul și de determinare a componentelor de corectare generate în perioada anului de gestiune.		Nu se acceptă. În conformitate cu art. 45 alin (2) lit. a) al Legii nr. 92/2014 Metodologia tarifară nr. 396/2019 include modul de calculare a componentei de corectare a venitului reglementat. Pct. 8 al Metodologiei tarifare definește expres noțiunea componentei de corectare a venitului reglementat și care reprezintă valoarea rezultată din <u>diferența dintre venitul reglementat actualizat și cel efectiv înregistrat în aceeași perioadă de timp</u> (excedent sau deficit tarifar). Astfel, indiferent de perioada de timp pentru calculul componentei de corectare (<i>fie pentru un an calendaristic integral, fie pentru o perioadă intermediară din acel an</i>), modalitatea de calcul a componentei de corectare a venitului reglementat este identică. Prin urmare, nu există ambiguități sau neînțelegeri cu privire la modul de determinare a acesteia. Premisa fundamentală în procesul de calcul al componentei de corectare a venitului reglementat constă în aplicarea integrală a tuturor prevederilor metodologiei tarifare.
139 ¹	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	Includerea unui pct. 139¹ despre costurile dezechilibrelor din piața electrică și gaze Redacția propusă de „Termoelectrica” S.A.: „ <i>Mijloacele financiare aferente responsabilităților și obligațiilor titularilor de licență în calitate de participanți la piața energiei electrice sunt incluse în prețurile pentru energia electrică produsă. Mijloacele financiare aferente responsabilităților și obligațiilor titularilor de licență în calitate de participanți la piața gazelor naturale sunt incluse în prețurile pentru energia electrică și energia termică produsă de centralele electrice de termoficare.</i> ” Această modificare este strict necesară din considerentul că conform prevederilor cadrului legal, unitățile termoelectrice au devenit actori atât pe piața de energie electrică cât și cea a gazelor naturale, fiind supuși unor obligații		Nu se acceptă. Argumentele sunt expuse în comentariile SA „CET-Nord” (pct. 139 ¹)

		financiare și operaționale multiple, stabilite de legislația sectorială primară și de reglementările ANRE. Unul dintre cele mai relevante exemple în acest sens îl constituie obligația de acoperire a dezechilibrelor create atât pe piața de energie electrică cât și pe cea a gazelor naturale. Obligațiile respective sunt expres descrise în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Dezechilibrele, în esență, nu sunt opționale. Acestea nu constituie o alegere sau o neglijență a titularului de licență, ci reprezintă o consecință structurală a modului în care funcționează piețele liberalizate. În orice sistem energetic deschis, dezechilibrul apare atunci când energia planificată a fi livrată în rețea diferă de energia efectiv livrată. Acest fenomen este absolut inevitabil, chiar și în cele mai performante sisteme din Uniunea European, întrucât producerea și consumul nu pot fi sincronizate perfect în timp real, mai ales în condiții de cogenerare și în lipsa capacităților de stocare. Trebuie să recunoaștem faptul că utilajul de generare este destul de vechi și precizia utilajului de reglare este destul de scăzută. Mai mult, în cazul în care energia electrică este produsă în cogenerare, dezechilibrul este format de faptul că producerea energiei electrice este strict dependentă de modelarea curbei de sarcină termică la consumator (care la rândul său este dependentă de temperatura mediului ambiant), ceea ce limitează flexibilitatea producătorului de a se adapta la solicitarea pieței de energie electric. Acest lucru este valabil și pentru piața gazelor naturale, în condițiile când prognoza de consum se execută cu 25 zile înainte de luna de consum, având ca reper prognoza temperaturii mediului ambiant, inevitabil se formează dezechilibre și pe consumul de gaze naturale, fără a putea influența procesul. Așadar, producătorul având prioritar asigurarea cu energie termică-obligație derivată din serviciul public prestat, nu își poate ajusta Programul de producere exclusiv în funcție de condițiile de piață. Prin urmare, dezechilibrele nu pot fi evitate, ele nu reprezintă o abatere de la normă, sunt parte integrantă a activității de producere normal, respectiv trebuie să fie cu acoperire tarifară.	
140 ¹	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	Reieșind din propunerea de mai sus este (139¹) indispensabil necesară includerea pct. 140¹ cu următorul conținut: <i>„Mijloacele financiare aferente responsabilităților și obligațiilor titularilor de licență în calitate de participanți la piața gazelor naturale sunt incluse în tariful pentru producerea energiei termice de centralele termice”.</i>	Nu se acceptă Argumentele sunt expuse în comentariile SA „CET-Nord” (pct. 139¹ - 140¹)
146	„Termoelectrica” SA Nr. 79/4667 din 10.07.2025	La punctul 146 din Metodologia tarifară se propune de introdus la final următoarea <i>”Ajustarea extraordinară a prețurilor și tarifelor, este efectuată doar în condițiile modificării prețului de achiziție a combustibilului utilizat în activitatea reglementată. În acest caz, Agenția efectuează din oficiu ajustarea prețului și tarifului pentru activitățile reglementate în termen de 5 zile lucrătoare, fără solicitarea întreprinderii, în baza componentelor incluse în prețul și tariful în vigoare, actualizând doar prețul mediu de achiziție a combustibilului și componenta de corectare a venitului reglementat generată în perioada anului de gestiune până la momentul aprobării. Procedura de ajustare extraordinară a prețurilor și tarifelor este inițiată de Agenție după prezentarea de către titularul de licență a tuturor documentelor și/sau a informațiilor necesare aferente achiziției combustibilului”.</i> În scopul asigurării sustenabilității și activității fiabile a titularilor de licență, în scopul neadmiterii creării unor devieri financiare curente majore și fluctuații esențiale a prețurilor și tarifelor reglementate, fapt ce poate conduce la presiuni financiare enorme asupra consumatorilor în cazul modificării prețului de achiziție a combustibilului, este necesar de a efectua ajustarea prețului și a tarifului reglementat în termen cât mai restrâns posibil pentru a nu admite acumularea devierilor financiare semnificative, precum și pentru a nu admite lipsa surselor financiare obligatorii necesare pentru achitarea în termen a consumului de combustibil utilizat în activitățile de producere, îndeosebi în sezonul de încălzire.	Nu se acceptă. Argumentele sunt expuse în comentariile SA „CET-Nord” (pct. 146¹)

		Asemenea cazuri, sunt destul de frecvente pe parcursul ultimilor ani, ultima dată fiind efectuată o astfel de ajustare în conformitate cu prevederile pct. 8 ale Dispoziției Comisiei pentru situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 1 din 27.12.2024.	
146	„Termoelectrica” SA Nr. 79/6009 din 30.09.2025	10). La punctul 146 din Metodologia tarifară, repetat se propune de introdus la final modul de ajustare extraordinară a prețurilor și tarifelor, efectuată doar în condițiile modificării prețului de achiziție a combustibilului utilizat în activitatea reglementată, în baza componentelor incluse în prețul și tariful în vigoare, actualizând doar prețul combustibilului și componenta de corectare a venitului reglementat. Astfel, se propune următoarea redacție, după cum a fost propus anterior prin scrisoarea nr. 79/4667 din 10.07.2025: <i>”Ajustarea extraordinară a prețurilor și tarifelor, este efectuată doar în condițiile modificării prețului de achiziție a combustibilului utilizat în activitatea reglementată. În acest caz, Agenția efectuează din oficiu ajustarea prețului și tarifului pentru activitățile reglementate în termen de 5 zile lucrătoare, fără solicitarea întreprinderii, în baza componentelor incluse în prețul și tariful în vigoare, actualizând doar prețul mediu de achiziție a combustibilului și componenta de corectare a venitului reglementat generată în perioada anului de gestiune până la momentul aprobării. Procedura de ajustare extraordinară a prețurilor și tarifelor este inițiată de Agenție după prezentarea de către titularul de licență a tuturor documentelor și/sau a informațiilor necesare aferente achiziției combustibilului”.</i> Această propunere, are drept scop neadmiterea creării unor devieri financiare curente majore și fluctuații esențiale a prețurilor și tarifelor reglementate, fapt ce poate conduce la presiuni financiare enorme asupra consumatorilor în cazul modificării prețului de achiziție a combustibilului, precum și pentru a nu admite lipsa surselor financiare obligatorii necesare pentru achitarea în termen a consumului de combustibil utilizat în activitățile de producere, îndeosebi în sezonul de încălzire.	

	”Întreprinder ea Municipală a Rețelelor și Centralelor Termice Comrat” Nr. 40 din 01.07.2025	Consumul tehnologic și pierderile normative de energie termică în rețelele termice (în continuare pierderi normative de energie termică ($P_{norm. \tau j}$) reprezintă produsul dintre cantitatea de energie termică livrată din colectoare și a nivelului procentual al pierderilor de energie termică pentru anul respectiv stabilit de Agenție, care se calculează conform formulei: $P_{nor. \tau j} = ET_{c,j} \times \frac{X_{2024} - \alpha \times (j - 2024)}{100}$ unde: $P_{nor. \tau j}$ – pierderile normative de energie termică în anul j, Gcal; $ET_{c,j}$ – cantitatea de energie termică livrată de la colectoare în anul „j”, Gcal; X_{2024} – nivelul pierderilor de energie termică efectiv înregistrate de titularul de licență în anul 2024, %. α – rata medie anuală de diminuare a valorii relative a pierderilor de energie termică stabilită în conformitate cu Planul național integrat privind energia și clima pentru anii 2025-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 86/2025, Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102/2013. Pentru perioada anilor 2025-2030 trendul de diminuare va constitui 0,18 % /an; j - anul pentru care se calculează pierderile de energie termică.	Considerăm oportun menținerea prevederilor în redacția actuală, și anume: α - rata medie anuală de diminuare a valorii relative a pierderilor de energie termică stabilită în conformitate cu Planul național integrat privind energia și clima pentru anii 2025-2030 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 86/2025, Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102/2013. Pentru perioada anilor 2025-2030 trendul de diminuare a pierderilor va constitui 0,18 % /an. <i>Valoarea acestuia va fi aplicată pentru fiecare titular de licență în dependentă de efectul economic estimat a investițiilor efectuate în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică (trecerea de la sistemul pe verticală la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic).</i> Propunerile date sunt argumentate prin faptul că pe parcursul anului titularul de licență conform Planul anual de investiții aprobat de Agenție poate sa nu aibă investiții efectuate în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică (trecerea de la sistemul pe verticală la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic).	Nu se acceptă. În conformitate cu art. 36, alin. (4¹) din Legea nr. 92/2014 41) Distribuitorii realizează, în funcție de posibilitățile tehnice și economice, modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu. Aceste costuri sunt suportate de titularii de licență corespunzători și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate doar în cazul când se demonstrează eficiența energetică a proiectului, iar modernizarea se realizează în clădiri dotate sau care urmează a fi dotate cu puncte termice individuale și există acordul asociației de proprietari în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. Modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică nici de cum nu va influența la rata medie anuală de diminuare a valorii relative a pierderilor de energie termică. Modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică nici de cum nu va influența la rata medie anuală de diminuare a valorii relative a pierderilor de energie termică, ea fiind calculată reieșind din obiectivul țintă de reducere a pierderilor stabilite în Strategia Energetică.
	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025	13) Se propune includerea în Metodologia tarifară a prevederilor clare, transparente, cu includerea formulelor de calcul a componentei de corectare a venitului reglementat, inclusiv componentei de corectare a venitului reglementat generat în perioada anului de gestiune până la momentul ajustării. Menționăm că, în forma actuală a Metodologiei tarifare, deși se include această componentă în structura prețurilor și tarifelor, modul de calculare a acesteia nu este reglementat, ceea ce contravine atât principiilor fundamentale de transparență reglementară, cât și prevederilor exprese ale Legii nr. 92/2014. Astfel, potrivit art. 45 alin. (2) lit. a), liniuța		Nu se acceptă. Argumentele sunt expuse în comentariile SA „Termoelectrica”.

		a 9-a din Legea Nr. 92/2014, Metodologia tarifară trebuie să prevadă expres atât componenta de corectare, cât și modul de calculare a acesteia. În același sens, art. 45 alin. (2) lit. i) prevede că Metodologia trebuie să reglementeze modul de ajustare și actualizare a prețurilor și tarifelor reglementate în decursul anului, ceea ce presupune și existența unor formule clare pentru recuperarea sau compensarea diferențelor de venit rezultate până la ajustare. Totodată, deși punctul 146 din Metodologie face trimitere generală la includerea în tarif a componentei de corectare pentru perioada curentă, respectiv nu este prezentată nici o formulă care să descrie cum se calculează efectiv această componentă. Mai mult, chiar dacă formulele 36, 37, 38 și 40 din Metodologia tarifară includ componenta de corectare a venitului reglementat, lipsește complet din textul metodologiei o formulă sau o explicație tehnică desfășurată, privind modalitatea exactă de determinare a acesteia. În lipsa unui cadru metodologic clar, procesul este expus riscului de interpretare arbitrară, care afectează grav transparența decizională și predictibilitatea financiară a întreprinderilor reglementate, având consecințe directe asupra: a) planificării și estimării veniturilor reglementate; b) gestionării fluxurilor de numerar; c) elaborării și implementării planurilor de afaceri, inclusiv cele asumate în relația cu finanțatori internaționali (FMI, BERD, etc.); d) credibilității instituționale a operatorului față de autorități contractante, parteneri externi și consumatori. În acest context, se propune completarea Metodologiei tarifare cu prevederi clare, detaliate și transparente privind modul de calcul al componentei de corectare a venitului reglementat, atât pentru: a) corecția aferentă perioadei anterioare de gestiune (aplicabilă în cadrul procedurii de actualizare a prețurilor și tarifelor reglementate); b) cât și pentru corecția aferentă perioadei curente de gestiune (aplicabilă în cadrul procedurii de ajustare a tarifelor în cursul anului).	
	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/1184 din 25.09.2025	8) Reiterăm, propunerea formulată prin scrisoarea S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025 privind includerea în Metodologia tarifară a prevederilor clare, transparente, cu includerea formulelor de calcul a componentei de corectare a venitului reglementat, inclusiv componentei de corectare a venitului reglementat generat în perioada anului de gestiune până la momentul ajustării. În ceea ce privește răspunsul preliminar al ANRE, potrivit căruia Metodologia tarifară ar include deja modul de calcul al componentei de corectare prin definiția de la pct. 8, considerăm necesar să subliniem că această prevedere nu poate fi asimilată unui „mod de calculare” în sensul art. 45 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 92/2014. Definiția respectivă descrie doar natura componentei de corectare – ca diferență dintre venitul reglementat actualizat și cel efectiv înregistrat – însă nu oferă un algoritm de calcul. Legea nr. 92/2014, art. 45 alin. (2) lit. a), este foarte explicită: metodologia tarifară trebuie să prevadă modul de calculare a componentei de corectare a venitului reglementat. Or, „modul de calculare” presupune în mod obligatoriu: 1) Prezentarea unor formule matematice; 2) Precizarea variabilelor de intrare; 3) Indicarea sursei datelor (rapoarte contabile, balanțe, ajustări intermediare); 4) Aplicarea diferențiată pentru perioade anuale și perioade intermediare (până la ajustarea tarifelor). O definiție este statică, declarativă, și nu poate substitui un algoritm de calcul. În lipsa unor formule explicite, este interpretabil „modul de calculare” în mod diferit, ceea ce creează incertitudine metodologică, vulnerabilitate la	

		interpretări subiective și riscul unor aplicări neuniforme de la un titular de licență la altul sau chiar de la o perioadă la alta. Suplimentar, această definiție are un caracter strict conceptual și nu acoperă particularitățile aplicării în două situații distincte: a) corecția aferentă perioadei anterioare de gestiune (an calendaristic integral) – unde principiul anual este pe deplin aplicabil și verificabil prin rapoartele financiare; b) corecția aferentă perioadei curente de gestiune (ajustare extraordinară în cursul anului) – unde logica anuală nu poate fi transpusă mecanic, întrucât nu există aceleași repere. În acest sens, includerea unor formule clare și exhaustive pentru calculul componentei de corectare nu constituie o redundanță, ci o cerință legală și o măsură necesară pentru a asigura: 1) Transparență deplină în procesul decizional; 2) Tratament uniform pentru toți titularii de licență; 3) Conformitatea metodologiei cu litera și spiritul Legii nr. 92/2014.	
	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/0946 din 14.07.2025	14) Se propune pentru o anumită perioadă de timp menținerea în vigoare a Metodologiei nr. 742/2014 și inițierea unui proces de actualizare a modului de determinare al consumului tehnologic și al pierderilor normative de energie termică în rețelele termice, cu participarea specialiștilor și experților din sector. Subliniem că, la situația actuală, infrastructura tehnico-operațională a unității termoelectrice nu permite aplicarea cerințelor metodologiei propuse prin separarea clară a consumului tehnologic de cel administrativ și gospodăresc, întrucât lipsesc echipamentele de măsurare specifice, care să asigure o evidență distinctă și cantitativă a fiecărei categorii de consum. Astfel, aplicarea mecanică a formulelor metodologice, în absența acestor date, ar compromite acuratețea calculului tarifar și ar distorsiona indicatorii de performanță. Mai mult decât atât, eliminarea completă a Metodologiei nr. 742/2014 ar genera o lacună normativă, întrucât actualul Regulament nr. 281/2024 nu prevede o modalitate de calcularea degajărilor de energie termică de la elementele constructive ale sistemului SACET. Astfel, dispozițiile art. 42 alin. (8) din Legea nr. 92/2014 nu vor putea fi aplicate în practică. În aceste condiții, considerăm oportună amânarea punerii în aplicare a noii modalități de calcul al consumului tehnologic și al pierderilor normative de energie termică în rețelele termice, până la dotarea completă cu echipamente de măsurare care să permită înregistrarea diferențiată a consumurilor și elaborarea unui cadru metodologic unitar, coerent și aplicabil, care să reflecte realitatea tehnico-economică a SACET-ului. Subliniem că propunerile prezentate sunt formulate în spiritul unei colaborări transparente și constructive, având ca obiectiv asigurarea unui mecanism tarifar echitabil, sustenabil și adaptat realităților economice curente și evoluțiile cadrului legal.	Nu se acceptă. În conformitate cu art. 43, alin. (1) din Legea nr. 92/2014 unitățile termoelectrice achiziționează, instalează, exploatează, întrețin și verifică metrologic echipamentele de măsurare necesare în procesul tehnologic. Cheltuielile suportate se includ în prețul și tariful reglementat conform exigențelor din Metodologia tarifară 396/2019. Cu referire la Metodologia nr. 742/2014, ea urmează a fi abrogată, iar prevederile ei se vor regăsi în Anexa la Regulamentul privind furnizarea energiei termice nr. 23/2017.
	S.A. „CET-Nord” nr. 310-08/1184 din 25.09.2025	9) Se propune pentru o anumită perioadă de timp menținerea în vigoare a Metodologiei nr. 742/2014 și inițierea unui proces de actualizare a modului de determinare al consumului tehnologic și al pierderilor normative de energie termică în rețelele termice, cu participarea specialiștilor și experților din sector. Componentele consumului de energie termică pentru necesitățile tehnologice (proprie) ale centralelor termoelectrice și pierderile tehnologice de energie termică asociate cu livrarea acesteia în SACET. 1. Consum de energie termică pentru necesitățile tehnologice (proprie) ale centralei 1.1. Consum de energie termică pentru agregatele turbogeneratoare, include:	Nu se acceptă. În conformitate cu art. 45, alin. (7) Pierderile de energie termică din rețelele termice, incluse în tariful pentru energia termică, se determină în conformitate cu metodologia tarifară, cât și în temeiul prevederilor art. 45 alin. (2) lit. e) și lit. f) Agenția a

	• consum de energie termică pentru punerea în funcțiune a turbogeneratoarelor, inclusiv încălzirea conductelor de abur, încălzirea și punerea în mișcare prin rotire a turbinelor, precum și încălzirea echipamentelor auxiliare înainte de conectarea generatoarelor la rețea; • consum de energie termică necesar menținerii turbogeneratoarelor și mecanismelor auxiliare în conservare sau rezervă rece; • consum de energie termică pentru încălzirea spațiilor de producție ale turbinei și al secției electrice. 1.2. Consum de energie termică pentru cazanele de abur, include: • menținerea cazanelor și utilajului auxiliar în conservare sau rezervă rece; • preîncălzirea aerului în calorifere; • încălzirea spațiilor de producție ale secțiilor de cazane, chimice; • pornirea cazanelor; • alte consumuri și pierderi tehnologice de energie termică, legate de producerea aburului. • rezultate din purjarea conductelor de abur; • datorate purjării cazanelor; • pierderi de energie termică asociate cu tratarea apei pentru compensarea pierderilor interne de abur, condens și apă de alimentare. Având în vedere complexitatea procesului de producere, schemele tehnologice existente și multitudinea componentelor de consum pentru necesitățile proprii ale centralei, respectarea integrală a cerințelor Deciziei ANRE privind organizarea sistemelor de evidență ar impune: • proiectarea și reconstrucția tuturor rețelelor de conducte, • intervenții masive asupra unor obiective industriale potențial periculoase, • investiții considerabile în echipamente și infrastructură. Din punct de vedere tehnic, implementarea completă a acestor măsuri nu este fezabilă, întrucât ar presupune costuri disproporționat de mari și lucrări ample, greu de realizat în condițiile actuale. Astfel, este necesară aplicarea unor soluții alternative și graduale existente, care să permită conformarea cu normele impuse, dar fără a periclita siguranța exploatării și stabilitatea procesului de producere a energiei termice și electrice. Procesul de producere și livrare a energiei termice este unul de o complexitate ridicată, în special în cazul centralelor termoelectrice cu cogenerare, unde intervin simultan consumuri tehnologice proprii și pierderi. Componentele consumului tehnologic, așa cum sunt prezentate la pct. 1.1 și 1.2 (punerea în funcțiune și conservarea turbogeneratoarelor, pornirea și funcționarea cazanelor, încălzirea echipamentelor auxiliare și a spațiilor industriale, purjarea aburului și tratarea apei), reflectă realități tehnice obiective, inerente oricărui proces de producere a energiei termice. Acestea nu pot fi eliminate, ci doar optimizate în limitele tehnologice existente. Aplicarea imediată și integrală a cerințelor Deciziei ANRE privind organizarea sistemelor de evidență ar conduce la dificultăți majore: • Din punct de vedere tehnic, ar presupune proiectarea și reconstrucția rețelelor de conducte, precum și intervenții asupra unor echipamente industriale cu grad sporit de pericol. Aceste intervenții pot afecta siguranța în exploatare și continuitatea procesului tehnologic. • Din punct de vedere economic, ar necesita investiții considerabile în echipamente de măsurare, reconstrucția infrastructurii și modernizarea instalațiilor auxiliare. Aceste costuri ar fi disproporționat de mari raportat la beneficiile obținute, și, inevitabil, ar conduce la o presiune suplimentară asupra tarifelor. • Din punct de vedere operațional, implementarea bruscă a unor astfel de măsuri ar putea genera dezechilibre în funcționarea centralelor, afectând stabilitatea procesului de producere a energiei termice și electrice, precum și calitatea serviciului furnizat consumatorilor.	elaborat Anexa 1 la Metodologia tarifară ce vizează modul de determinare a pierderilor normative de energie termică în rețelele termice prin stabilirea tendinței de reducere a acestora și limitarea creșterii consumului tehnologic, luând în considerare că analiza consumurilor tehnologice relevă valori relative apropiate înregistrate de către fiecare titular de licență din perioada anilor 2014-2024, anul 2014 fiind stabilit din momentul aprobării Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92 din 29.05.2014. Cu referire la „organizarea sistemelor de evidență” a se vedea comentariul ANRE la Anexa 1 pct.8., titularul va realiza divizarea consumului tehnologic până la colector și după colector distinct în consumul necesar procesului tehnologic, consumul pentru necesități gospodărești și consumul pentru necesități administrative <i>în funcție de posibilitățile tehnice existente</i>, acolo unde există bransament termic și instalarea echipamentului de măsurare nu prezumă investiții considerabile. Cu referire la Metodologia nr. 742/2014, ea urmează a fi abrogată, iar prevederile ei se vor regăsi în Anexa la Regulamentul privind furnizarea energiei termice nr. 23/2017.
--	--	--

		În aceste condiții, menținerea temporară a Metodologiei nr. 742/2014 reprezintă o soluție de echilibru, care permite continuitatea reglementării și stabilitatea procesului tarifar, până la elaborarea unei noi metodologii adaptate realităților tehnologice și economice actuale. Totodată, se impune inițierea unui proces participativ de actualizare a cadrului normativ privind determinarea consumului tehnologic și a pierderilor normative, prin implicarea specialiștilor și experților din sector. Acest proces trebuie să aibă la bază: a) evaluarea tehnică realistă a schemelor de producere și transport existente; b) identificarea unor metode graduale și proporționale de conformare, care să asigure reducerea pierderilor fără costuri disproporționate; c) asigurarea unui echilibru între transparența reglementării și fezabilitatea tehnică a aplicării. Propunerea de menținere temporară a Metodologiei nr. 742/2014 și actualizarea ulterioară a cadrului metodologic este una justificată atât tehnic, cât și economic și operațional. Ea asigură stabilitatea procesului de reglementare, protejează consumatorii de creșteri nejustificate de tarife, menține siguranța exploatării centralelor și creează premisele pentru o reformă metodologică solidă, fundamentată pe realitățile sectorului și pe bune practici internaționale. În concluzie, subliniem că toate propunerile formulate au fost înaintate cu scopul de a îmbunătăți cadrul metodologic și de a asigura o reglementare mai clară, mai echitabilă și mai adaptată realităților economice și tehnice curente din sectorul termoelectric. Suntem convinși că argumentele prezentate sunt justificate și merită o analiză atentă, iar examinarea și valorificarea lor de către ANRE va contribui la stabilitatea și dezvoltarea sustenabilă a sectorului, în beneficiul consumatorilor finali. Avem încredere că, printr-o abordare constructivă, propunerile noastre vor fi analizate cu atenția cuvenită și evaluate în vederea unei eventuale reflectări în forma finală a Metodologiei.	
	„Termoelectrica” SA Nr. 79/6009 din 30.09.2025	11). Repetat, solicităm respectuos de a descrie în Metodologia tarifară nr. 396/2019 <u>modul de calculare a componentei de corectare a venitului reglementat</u>, inclusiv modul de calcul și de determinare a componentelor de corectare generate în perioada anului de gestiune, cu indicarea criteriilor, formulelor de calcul și a modului detaliat de determinare a componentei de calculare a venitului reglementat pentru anul precedent de reglementare, precum și modul de calcul a componentei de corectare a venitului reglementat în perioada de gestiune. Solicitarea dată, are drept scop de a evita unele interpretări, inclusiv și din partea organelor de control, precum și din partea altor utilizatori a sistemului de rapoarte. Totodată, prevederile art. 45 (2) lit. a) liniuța 9 din Legea nr. 92/2014 indică că ”Metodologia tarifară include: a) componenta și modul de calculare: - a componentei de corectare a venitului reglementat”. În acest context, solicităm respectuos luarea în considerare a propunerilor menționate mai sus, precum și a propunerilor și argumentelor discutate în cadrul ședinței de lucru din 18.09.2025 la etapa de modificare a Metodologiei tarifare nr. 396/2019 de către ANRE.	Nu se acceptă. Argumentele sunt expuse în comentariile SA „Termoelectrica”.
Anexa Pct. 8)	„Termoelectrica” SA Nr. 79/6009 din 30.09.2025	9). Referitor la punctul 8) din Anexă: Se propune pentru o anumită perioadă de timp menținerea în vigoare a metodei actuale de determinare a consumului tehnologic și inițierea unui proces de actualizare a modului de determinare al consumului tehnologic, cu participarea specialiștilor și experților din sector. Componentele consumului de energie termică pentru necesitățile tehnologice (proprii) ale centralelor termoelectrice și pierderile tehnologice de energie termică asociate cu livrarea acestora în SACET, sunt: 1. Consum de energie termică pentru necesitățile tehnologice (proprii) ale centralei	Se acceptă parțial. În temeiul prevederilor art. 45 alin. (2) lit. e) și lit. f) Consumul tehnologic, pierderile de energie termică și consumul de resurse energetice efective, acceptate în scopuri tarifare, se vor stabili individual pentru fiecare

		1.1. Consum de energie termică pentru agregatele turbogeneratoare, include: • consum de energie termică pentru punerea în funcțiune a turbogeneratoarelor, inclusiv încălzirea conductelor de abur, încălzirea și punerea în mișcare prin rotire a turbinelor, precum și încălzirea echipamentelor auxiliare înainte de conectarea generatoarelor la rețea; • consum de energie termică necesar menținerii turbogeneratoarelor și mecanismelor auxiliare în conservare sau rezervă rece; • consum de energie termică pentru încălzirea spațiilor de producție ale turbinei și al secției electrice. 1.2. Consum de energie termică pentru cazanele de abur, include: • menținerea cazanelor și utilajului au în conservare sau rezervă rece; • preîncălzirea aerului în calorifere; • încălzirea spațiilor de producție ale secțiilor de cazane, chimice; • pornirea cazanelor; • alte consumuri și pierderi tehnologice de energie termică, legate de producerea aburului. • rezultate din purjarea conductelor de abur; • datorate purjării cazanelor; • pierderi de energie termică asociate cu tratarea apei pentru compensarea pierderilor interne de abur, condens și apă de alimentare. Având în vedere complexitatea procesului de producere, schemele tehnologice existente și multitudinea componentelor de consum pentru necesitățile proprii ale centralei, respectarea integrală a cerințelor incluse de către ANRE privind organizarea sistemelor de evidență ar impune: • proiectarea și reconstrucția tuturor rețelelor de conducte, • intervenții masive asupra unor obiective industriale potențial periculoase, • investiții considerabile în echipamente și infrastructură. Din punct de vedere tehnic, implementarea completă a acestor măsuri nu este fezabilă, întrucât ar presupune costuri disproporționat de mari și lucrări ample, greu de realizat în condițiile actuale. Astfel, este necesară aplicarea unor soluții alternative și graduale existente, care să permită conformarea cu normele impuse, dar fără a periclita siguranța exploatării și stabilitatea procesului de producere a energiei termice și electrice. Totodată, având în vedere complexitatea subiectelor referitoare la propunerile punctului 141 și Anexa la Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate de producere a energiei electrice de către centralele de termoficare urbane și tarifelor pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, solicităm respectuos organizarea unei ședințe de lucru comună cu specialiștii tehnici din cadrul ANRE, "TERMOELECTRICA" S.A. și S.A. "CET-NORD" unde vor fi discutate mai detaliat chestiunile date.	titular de licență și nu vor depăși tendința de reducere stabilită; Agenția a elaborat Anexa 1 la Metodologia tarifară ce vizează modul de determinare a pierderilor normative de energie termică în rețelele termice prin stabilirea tendinței de reducere a acestora și limitarea creșterii consumului tehnologic, luând în considerare că analiza consumurilor tehnologice relevă valori relative apropiate înregistrate de către fiecare titular de licență din perioada anilor 2014-2024, anul 2014 fiind stabilit din momentul aprobării Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92 din 29.05.2014. Agenția nu intervine nici sub un aspect în modificarea structurii și calculării componentelor consumului tehnologic, ele urmând a fi calculate și în continuare în conformitate cu normele tehnice în vigoare. A se vedea comentariul ANRE la Anexa 1 pct.8.
	Ministerul Justiției aviz nr. 04/02-10826 din 04.11.2025	La punctul 1: La sbp. 3), în partea dispozitivă, textul „se completează cu textul:” se va substitui cu textul „se completează cu următoarele noțiuni:”, urmat de redarea acestora. Totodată, în textul noțiunii „cheltuieli transparente” cuvintele „în vigoare” se vor exclude ca fiind excedente. La sbp. 4), conținutul enunțului de la pct. 18 se va reda fără numerotare. La sbp. 5) atragem atenția că, la pct. 28 se modifică nu doar propoziția a doua, dar se mai include un alineat. Astfel, propunem expunerea în redacție nouă a întregului pct. 28.	Se acceptă Se acceptă Se acceptă

	La sbp. 7) se va revedea abrevierea „ANRE”, deoarece la pct. 4 din Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate de producere a energiei electrice de către centralele de termoficare urbane și tarifelor pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, s-a indicat că pentru denumirea acestei entități se va utiliza forma prescurtată „Agenția”. Deoarece la sbp. 8) și 9) se propun amendamente la punctul 50, considerăm rațional de a expune integral respectivul punct în redacția nouă. De asemenea, semnalăm că punctele 54, 58, 62 și 67, propuse spre modificare, nu sunt expuse succesiv, prin urmare, acestea vor fi redactate separat, din alineate distincte, fiind expuse în ordine cronologică (observație valabilă și pentru sbp. 18). La sbp. 10), în partea dispozitivă, cuvântul „conținut” se va substitui cu cuvântul „cuprins”. La sbp. 11), atenționăm că, la moment pct. 51¹ nu se regăsește în textul Metodologiei, deci, dispoziția propriu-zisă se va expune după cum urmează: „Se completează cu punctul 51¹ cu următorul cuprins:”. La sbp. 12), în partea dispozitivă va fi menționat: „Punctul 71 se completează cu următorul enunț:”, urmat de redarea acestuia. La sbp. 17), textul „, punctele 83 – 134” se va exclude ca fiind excedent în cazul dat. La sbp. 19), în parafa anexei, cuvântul „Anexa” se va substitui cu cuvântul „Anexă”. Pct. 2 urmează a fi reformulat, menționându-se că se abrogă Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 742/2014 cu privire la aprobarea Metodologiei cu privire la determinarea valorilor normative a pierderilor de energie termică, de agent termic și a valorilor indicilor normativi de funcționare a rețelelor termice cu apă, în întregime și nu doar Metodologia.	Se acceptă Se acceptă Se acceptă Se acceptă Se acceptă Se acceptă
„Comgaz-Plus” SA nr. 53 din 07.07.2025	Lipsă de obiecții și propuneri	Se acceptă.
Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor nr. 27/09-2259 din 09.07.2025	Lipsă de obiecții și propuneri	Se acceptă.
CONSILIULUI CONCURRENTEI Nr. DJ-06/484-1156 din 17 iulie 2025	Lipsă de obiecții și propuneri	Se acceptă.